

Den med paragrafferne

Håndbog om regler vedrørende flygtninge, familiesammenførte og indvandrere med behov for støtte

Udgivet af

Center for Udsatte Flygtninge
Dansk Flygtningehjælp
Borgergade 10, 3. sal.
1300 København K.

Telefon 33 73 50 00
E-mail udsatte@drc.ngo
www.udsatteflygtninge.dk

og

Integrationsnet
Olof Palmes Allé 35
8200 Aarhus N

Telefon 88 80 80 70
E-mail info@integrationsnet.dk
www.integrationsnet.dk

Denne håndbog er udarbejdet i samarbejde med cand.jur., ph.d. og mediator (MMCR) Jannie Dyring med speciale inden for forvaltning-, social-, integrations- og beskæftigelsesområdet. Håndbogen bliver opdateret efter behov.

Tekst

Dansk Flygtningehjælp

Udgivet

Oktober 2018

© 2018

Alle rettigheder forbeholdes. Mekanisk, fotografisk, elektronisk eller anden gengivelse af denne manual eller dele heraf er tilladt med gengivelse af kilde.

Oplag

Elektronisk tilgængelig på www.flygtning.dk/paragrafferne, www.udsatteflygtninge.dk/paragrafferne og www.integrationsnet.dk/paragrafferne

INDHOLD

TEMA 1 - FORSØRGELSE, UDDANNELSE OG BESKÆFTIGELSE	5
Integrationsloven	5
Boligplacering af flygtninge.....	5
Visitation	6
Midlertidigt opholdssted og permanent bolig.....	6
Helbredsmæssig vurdering	7
Integrationskontrakt.....	8
Visitation og opfølgning.....	9
Integrationsprogram	10
Varighed, indhold og omfang af integrationsprogram	10
Danskuddannelse.....	12
Fritagelse for integrationsprogram	13
Et mindre intensivt integrationsprogram.....	13
Uddannelsespålæg til unge.....	13
Introduktionsforløb til indvandrere	14
Beskæftigelsesrettede tilbud efter integrationsloven.....	15
Vejledning og opkvalificering	15
Virksomhedspraktik	16
Ansættelse med løntilskud	16
Mentorfunktion.....	17
Særligt højskoleophold.....	17
Integrationsgrunduddannelse (IGU)	18
Aktivloven og beskæftigelsesindsatsloven	18
Målgrupper i beskæftigelsesindsatslovens § 2.....	19
Integrationsydelse, uddannelseshjælp og kontanthjælp	19
Opholdskrav og beskæftigelseskrav	20
Skærpet rådighedskrav – 225-timersreglen	20
Kontanthjælpsloft	21
Integrationsydelse og danskbonus	22
Uddannelseshjælp	23
Kontanthjælp	25
Uddannelsespålæg	27
Beskæftigelsesindsats.....	28
Mentorstøtte	28
Vejledning og opkvalificering	29
Virksomhedspraktik og nytteindsats	30
Ansættelse med løntilskud.....	31
Tilbud til personer under 18 år	32
Tilbud til selvforsørgende	32
Ret og pligt samt rådighed og sanktioner	33
Ret og pligt.....	33
Rådighed.....	34
Sanktioner	36
Sygedagpenge.....	38
Jobafklaringsforløb	41
Ressourceforløbsydelse	42
Ressourceforløb.....	43
Revalidering	44
Fleksjob	46

Førtidspension	47
Folkepension	49
TEMA 2 - HJÆLP I SÆRLIGE TILFÆLDE	50
Hjælp til rimeligt begrundede enkeltudgifter	50
Hjælp til sygebehandling m.v.	50
Hjælp til flytning	51
Midlertidig huslejhjælp	52
Tilskud til tandpleje.....	52
Egenbetaling for tolkebistand i sundhedsvæsenet	53
TEMA 3 - SÆRLIG STØTTE TIL BØRN, UNGE OG VOKSNE	55
Optjening af ret til børnetilskud og børne- og ungeydelse	55
Optjening af ret til børnetilskud.....	55
Optjening af ret til børne- og ungeydelse.....	56
Rådgivning af børn, unge og voksne	56
Forebyggende indsatser.....	57
Økonomisk støtte til forebyggende indsatser.....	58
Særlig støtte til børn, unge og deres familier	58
Formål, børnefaglig undersøgelse, foranstaltninger og økonomisk støtte	59
Tilbud til unge fra 18 til 22 år (efterværn).....	61
Særlig støtte til voksne.....	63
Personlig og praktisk hjælp.....	63
Ledsagelse	64
Støttekontaktperson	65
TEMA 4 - ULEDSAGEDE MINDREÅRIGE FLYGTNINGE	67
Integrationsloven	67
Forældreansvarsloven.....	67
Servicebogen	68
LOVTEKSTER MED MERE	69
Lovtekster.....	69
Bekendtgørelser	70
Vejledninger	71
Andet.....	71
TILBUD I DANSK FLYGTNINGEHJÆLP	72

INDLEDNING

Retsgrundlaget for flygtninge, familiesammenførte udlændinge og indvandreres forhold i Danmark er både omfattende og komplekst. Det er derfor væsentligt at kende såvel betingelser som vilkår i de relevante love med henblik på at søge at etablere det bedst mulige tilbud inden for lovgivningens rammer.

I denne håndbog får du et overblik over en række af de betingelser og vilkår, der er fastsat i lovgivningen omkring flygtninge, familiesammenførte udlændinge og indvandrere inden for nedenstående fire temaer:

- ➔ Forsørgelse, uddannelse og beskæftigelse, herunder bl.a. integrationsloven, aktivloven og beskæftigelsesindsatsloven.
- ➔ Hjælp i særlige tilfælde, herunder integrationsloven og aktivloven.
- ➔ Særlig støtte til børn, unge og voksne, herunder integrationsloven og serviceloven.
- ➔ Uledsagede mindreårige flygtninge, herunder integrationsloven, forældresvarsloven og serviceloven.

Under ovennævnte fire temaers enkelte afsnit beskrives grundlaget for kommunernes adgang til statsrefusion kort, hvor dette er relevant. Disse refusionsregler skal ses i sammenhæng med det grund- og resultattilskud, som kommunerne modtager fra staten i henhold til integrationsloven. Hvor grundtilskuddet ydes, uanset om den pågældende udlænding er aktiv eller passiv, ydes resultattilskuddet alene, såfremt den pågældende udlænding f.eks. er kommet i ordinær beskæftigelse eller har bestået en danskprøve. Håndbogen dækker dermed ikke hele finansieringsområdet, idet f.eks. de statslige bloktilskud til kommunerne ikke er medtaget.

I håndbogen anvendes betegnelserne flygtninge, familiesammenførte udlændinge og indvandrere, medmindre konteksten ikke nødvendiggør en sontring, og det mere generelle udtryk udlændinge derfor anvendes.

Det retlige grundlag inden for de temaer, som belyses i denne håndbog, bliver jævnligt ændret. Denne udgave af håndbogen er derfor udarbejdet på grundlag af lovgivning, som var vedtaget af Folketinget ved udgangen af juli 2018, hvilket tilsvarende gør sig gældende for bekendtgørelser udstedt i henhold hertil. Dette indebærer, at behandlingen af nogle af temaerne i håndbogen har en vis foreløbig karakter, dels da der forventes kommende ændringer i lovgivningen, dels da en række bemyndigelsesbestemmelser endnu ikke er blevet udmøntet i bekendtgørelser.

Herudover har denne udgave af håndbogen fået tilføjet nogle af de væsentligste principafgørelser under de enkelte afsnit.

I håndbogen bliver følgende forkortelser anvendt for de love, som anvendes mest:

- ➔ Integrationsloven (INL) – LBK nr. 1127 af 11/10/2017 om integration af udlændinge i Danmark.
- ➔ Danskuddannelsesloven (DUL) – LBK nr. 1128 af 13/10/2017 om danskuddannelse til voksne udlændinge m.fl.
- ➔ Integrationsgrunduddannelsesloven (IGUL) – LOV nr. 623 af 08/06/2016 om integrationsgrunduddannelse.
- ➔ Aktivloven (AKL) – LBK nr. 269 af 21/03/2017 om aktiv socialpolitik.
- ➔ Beskæftigelsesindsatsloven (LAB) – LBK nr. 1342 af 21/11/2016 om en aktiv beskæftigelsesindsats.
- ➔ Serviceloven (SEL) – LBK nr. 102 af 29/01/2018 om social service.
- ➔ Kommunefinansieringsloven (KFL) – LBK nr. 1086 af 19/09/2017 om kommunernes finansiering af visse offentlige ydelser udbetalt af kommunerne, Udbetaling Danmark og arbejdsløsheds-kasserne.
- ➔ Sygedagpengeloven (SDP) – LBK nr. 809 af 20/06/2018 om sygedagpenge.
- ➔ Social pensionslov (LSP) – LBK nr. 1208 af 17/11/2017 om social pension.

TEMA 1 - FORSØRGELSE, UDDANNELSE OG BESKÆFTIGELSE

Formålet med INL er, at nyankomne udlændinge får mulighed for at udnytte deres evner og ressourcer med henblik på at blive deltagende, selverhvervende og ydende medborgere på lige fod med samfundets øvrige borgere. For at understøtte dette formål indeholder INL en række bestemmelser om integrationsindsatsen for flygtninge, familiesammenførte udlændinge og indvandrere. Bestemmelserne i INL skal ses i sammenhæng med reglerne om forsørgelse, uddannelse og beskæftigelse i bl.a. IGUL, AKL og LAB. Samlet giver disse love en ramme for kommunernes tilrettelæggelse af deres integrationsindsats i forhold til målgruppens forudsætninger og behov.

Under temaet om forsørgelse, uddannelse og beskæftigelse belyses indledningsvist betingelser og vilkår i INL samt IGUL, hvorefter nogle af de centrale bestemmelser om ydelser og indsatser i AKL og LAB bliver præsenteret. Herefter følger afsnit om sygedagpenge og jobafklaringsforløb, ressourceforløb, revalidering, fleksjob, førtidspension samt folkepension, som hver især belyser disse områders betingelser og vilkår.

Integrationsloven

Ifølge INL har kommunerne ansvar for en række integrationsopgaver. I henhold til INL § 4 stk. 1 har kommunerne ansvaret for boligplacering af flygtninge jf. INL kap. 3, integrationsprogrammer for flygtninge og familiesammenførte udlændinge jf. INL kap. 3 a og 4, introduktionsforløb for indvandrere jf. INL kap. 4 a, udbetaling af integrationsydelse til udlændinge omfattet af et integrationsprogram jf. INL kap. 5 og AKL, udbetaling af hjælp i særlige tilfælde jf. INL kap. 6, og samordning heraf med den øvrige integrationsindsats i kommunen.

Boligplacering af flygtninge

I henhold til INL § 4 stk. 1 har kommunen bl.a. ansvaret for boligplacering af flygtninge, der er visiteret til den pågældende kommune jf. INL kap. 3. Videre fremgår det af bestemmelsens stk. 2 pkt. 1, at ansvaret for en flygtning påhviler kommunen fra udgangen af den første hele måned fra visitationsafgørelsen efter INL § 10 stk. 1. Såfremt den 1. i en måned falder i en weekend eller på en helligdag, overgår ansvaret for den pågældende flygtning til kommunen den førstkommande hverdag jf. INL § 4 stk. 2 pkt. 2. Kommunen kan efter INL § 4 stk. 2 pkt. 3 overtage ansvaret for en flygtning før udgangen af den første hele måned efter visitationsafgørelsen med den pågældende flygtnings samtykke. Yderligere regler om boligplacering af flygtninge er fastsat i BEK nr. 243 af 21. marts 2018.

Af INL kap. 3 om boligplacering af flygtninge fremgår det af § 6, at Udlændingestyrelsen udmelder landstallet senest den 1. maj hvert år. Samtidig fastsætter styrelsen, hvor mange flygtninge der påregnes boligplaceret inden for de enkelte regioner i det kommende kalenderår jf. INL § 7. Kommunerne i de enkelte regioner skal dernæst aftale, i hvilke kommuner de pågældende flygtninge skal boligplaceres jf. INL § 8.

Efter INL § 51 stk. 1 meddeler Udlændingestyrelsen den integrationsansvarlige kommune oplysninger om den pågældende udlændings navn, personlige data og opholdsgrundlag uden den pågældende udlændings samtykke i forbindelse med meddelelse af opholdstilladelsen. Herudover kan Udlændingestyrelsen med eller uden samtykke videregive andre oplysninger om udlændingen, herunder om private forhold samt andre fortrolige oplysninger, til den integrationsansvarlige kommune, når det er af betydning for kommunens integrationsansvar jf. INL § 51 stk. 2. Såfremt det drejer sig om videregivelse af oplysninger om private forhold, skal dette ske i overensstemmelse med forvaltningslovens § 28 stk. 2.

Visitation

I henhold til INL § 10 stk. 1 træffer Udlændingestyrelsen i forbindelse med meddelelse om opholdstilladelse afgørelse om, hvilken kommune en flygtning skal tage bopæl i jf. BEK 243 § 9 stk. 1. I forhold til uledsagede mindreårige asylansøgere kan denne visitation ske op til to uger efter meddelelse af opholdstilladelse, hvis dette er påkrævet for at inddrage den mindreårige i visitationen jf. lovens § 10 stk. 2 jf. BEK 243 § 9 stk. 2.

Udlændingestyrelsen træffer afgørelse om visitation på grundlag af kommunekvoter, den pågældende flygtnings personlige forhold samt forholdene i kommunen jf. INL § 11. Af BEK 243 § 11 stk. 1 fremgår, at en flygtning skal visiteres til en kommune, som efter kommunekvoterne skal modtage og boligplacere flygtninge. I denne sammenhæng kan flygtningen visiteres til en kommune, som ikke skal modtage flygtninge, hvis dette er begrundet i flygtningens særlige tilknytning til den pågældende kommune, herunder hvis flygtningen har været anbragt på institution eller i familiepleje i kommunen, har nærtstående familiemedlemmer bosat i kommunen, eller der foreligger andre ganske særlige forhold jf. BEK 243 § 11 stk. 2.

Tilsvarende kan en flygtning, som kan godtgøre, at den pågældende har et faktisk og reelt jobtilbud, hvor den daglige transporttid mellem arbejde og bopæl vil udgøre mere end to timer med offentlige transportmidler, hvis den pågældende visiteres efter kommunekvoterne, blive visiteret til den kommune, hvori arbejdspladsen er beliggende eller en nærliggende kommune jf. BEK 243 § 11 stk. 3. Af bestemmelsen fremgår videre, at jobtilbuddet skal have et omfang på mindst 15 timer ugentligt og ikke må være tidsbegrænset, medmindre der er tale om en IGU-forløb. Flygtningen skal skriftligt kunne dokumentere jobtilbuddet eller IGU-forløbet.

Ved visitationen skal Udlændingestyrelsen lægge vægt på den pågældende flygtnings mulighed for at komme i beskæftigelse jf. BEK 243 § 12 stk. 1. I denne forbindelse kan flygtningens uddannelsesmæssige og faglige kvalifikationer samt erhvervs erfaring tillægges betydning sammenholdt med kommunernes indberettede oplysninger, herunder om deres arbejdsmarkeds- og uddannelsesforhold. Hensynet til flygtningens beskæftigelsesmuligheder ved visitationen skal fraviges, når der for den pågældende flygtning foreligger ganske særlige personlige forhold, herunder den pågældende flygtnings nærtstående familiemæssige tilknytning, eller hvis flygtningen har behov for special behandling m.v. jf. BEK 243 § 12 stk. 2. Herudover kan der lægges vægt på den pågældende flygtnings seneste opholdssted jf. BEK 243 § 12 stk. 5.

En flygtning, som i asylfasen er flyttet i egen bolig eller er privat indkvarteret, skal som udgangspunkt visiteres til den kommune, hvortil flygtningen er flyttet eller er indkvarteret jf. INL § 11a stk. 1. Er den pågældende kommunekvote opbrugt, skal Udlændingestyrelsen indhente en udtalelse fra kommunen om, hvorvidt der foreligger særlige grunde til, at den pågældende person og dennes familie ikke kan boligplaceres i kommunen. Ved ganske særlige forhold hos flygtningen eller kommunen kan Udlændingestyrelsen visitere til en anden kommune end den kommune, hvortil flygtningen er flyttet eller indkvarteret jf. lovens § 11a stk. 2.

Udlændingestyrelsens afgørelser om visitation kan ikke påklages jf. INL § 53 jf. BEK 243 § 14.

Midlertidigt opholdssted og permanent bolig

I henhold til INL § 12 stk. 1 pkt. 1 skal kommunen, når det er muligt, anvise en permanent bolig til en flygtning, som er visiteret til kommunen jf. § 12 stk. 6 og BEK 243 § 17 stk. 2, hvoraf det fremgår, at kommunen skal anvise flygtningen et midlertidigt opholdssted, indtil det er muligt at anvise en permanent bolig. Lejelovens regler finder ikke anvendelse ved midlertidige opholdssteder jf. § 12 stk. 6, hvoraf det ligeledes fremgår, at indkvartering på midlertidige opholdssteder i en anden kommune alene kan ske efter aftale mellem kommunerne. Anvisning af såvel et midlertidigt opholdssted som en permanent bolig kan ikke ske til et ghettoområde m.v. jf. § 12 stk. 2 jf. BEK 243 § 19.

Som midlertidigt opholdssted kan kommunen anvise en enlig flygtning et beboelsesrum, som skal deles med en eller flere andre enlige flygtninge jf. BEK 243 § 18 stk. 1. I denne sammenhæng skal kommunen tage hensyn til den pågældende flygtnings personlige forhold, herunder alder, køn og særlig psykisk sårbarhed sammenholdt med opholdsstedets beskaffenhed, herunder rummets størrelse og egnethed til at deles mellem flere personer. Midlertidige opholdssteder for flygtninge kan etableres på støjbelastede arealer, og kommunen vil have mulighed for at stille krav om afskærmningsforanstaltninger jf. lov om planlægning § 5u stk. 4.

I BEK 1217 af 21. november 2017, som er udstedt i medfør af bemyndigelsesbestemmelsen i INL § 12 stk. 8, er der fastsat regler for betaling for ophold i midlertidige indkvarteringer og opholdssteder for 2018. Der kan i

denne forbindelse ydes fuld boligstøtte efter lov om individuel boligstøtte § 15, såfremt lejen overstiger halvdelen af husstandsindkomsten jf. INL § 12 stk. 1 pkt. 2.

Af INL § 13 stk. 1 fremgår, at en kommune kan erhverve, indrette eller leje ejendomme i kommunen med henblik på, gennem udlejning til beboelse, at medvirke til en bedre fordeling af udlændinges bosætningsmuligheder på landsplan, regionalt plan og lokalt i kommunen. Af bestemmelsens stk. 2 fremgår videre, at kommunen kan tillægge både danske og udenlandske statsborgere en fortrinsret i forhold til andre boligsøgende af hensyn til udlændinges mulighed for integration.

Herudover fremgår det af lov om almene boliger § 51a stk. 4, at kommunen fra den 1. juli 2016 kan beslutte, at almene familieboliger, der indrettes som kollektive bofællesskaber, skal udlejes til flygtninge, ligesom kommunen skal anvise til alle ledige værelser i disse bofællesskaber efter bestemmelsens stk. 5. Sidstnævnte indebærer, at kommunen skal dække lejetab og garantere for istandsættelse af værelset ved fraflytning. I henhold til lovens § 62 stk. 3 refunderer staten kommunen 100 % af udgifterne til lejetab og istandsættelse ved fraflytning. Den fraflyttede flygtning skal tilbagebetale kommunens udgifter til istandsættelse i løbet af højst 5 år jf. lovens § 62 stk. 4.

Såfremt en tilflytningskommune overtager ansvaret for en udlændings integrationsprogram fra en fraflytningskommune i henhold til INL § 18 stk. 1-2, omfatter overtagelsen af ansvaret ikke anvisning af en bolig efter INL § 12, medmindre flytningen skyldes ganske særlige personlige forhold hos den pågældende udlænding, herunder at flytningen er nødvendiggjort af alvorlig behandlingskrævende sygdom jf. INL § 18 stk. 3. Tilsvarende skal der ikke anvises en bolig til en udlænding efter INL § 12, såfremt den pågældende udlænding skifter opholdsgrundlag jf. INL § 57 stk. 3, medmindre den pågældende på tidspunktet for meddelelse af den seneste opholdstilladelse er indkvarteret på et indkvarteringssted. I forbindelse med en afgørelse efter INL § 57 stk. 3 om at lade en udlænding være omfattet af reglerne om boligplacering af flygtninge, skal der ikke anvises en bolig efter INL § 12, hvis udlændingens tidligere opholdstilladelse er mistet eller nægtet forlænget på grund af kriminalitet eller svig jf. INL § 57 stk. 4.

I henhold til INL § 12 stk. 5 afholder kommunen de udgifter, der er forbundet med en flygtning flytning til kommunen, herunder hvis flytningen sker til en højskole jf. INL § 23a stk. 1 nr. 2.

Helbredsmæssig vurdering

Kommunerne skal tilbyde en flygtning, som er visiteret til kommunen, en helbredsmæssig vurdering, hvis kommunen efter en konkret vurdering skønner, at der er behov for en nærmere afklaring af den pågældendes fysiske og psykiske helbredsforhold jf. INL § 15d stk. 1. Ved vurderingen af behovet for en helbredsmæssig vurdering skal kommunen inddrage allerede foreliggende helbredsmæssige oplysninger om den pågældende flygtning. Såfremt det drejer sig om en flygtning med opholdstilladelse efter udlændingelovens § 8 (kvoteflygtning), så skal den pågældende tilbydes en helbredsmæssig vurdering jf. INL § 15d stk. 2. Kommunen kan herudover beslutte at tilbyde en familiesammenført til en flygtning en helbredsmæssig vurdering jf. INL § 15d stk. 3.

Tilbud om en helbredsmæssig vurdering omfatter både udlændinge under og over 18 år jf. BEK 979 af 28. juli 2016 § 3 stk. 4. Børn på 15 år og derover træffer selv beslutning om helbredsmæssig vurdering, og kommunen skal informere forældremyndighedsindehavere herom jf. BEK 979 § 7 stk. 1. Er barnet under 15 år, skal beslutningen om en helbredsmæssig vurdering træffes af forældremyndighedsindehavere jf. BEK 979 § 7 stk. 2. Er der tale om en uledsaget mindreårig udlænding skal beslutningen træffes af den midlertidige forældremyndighedsindehaver, som er udpeget i henhold til forældreansvarslovens § 28 jf. BEK 979 § 7 stk. 3.

Efter bestemmelsen i INL § 15d stk. 4 skal et tilbud om en helbredsmæssig vurdering gives snarest muligt og inden 6 måneder efter, at kommunen har overtaget integrationsansvaret efter lovens § 4.

Kravene til indholdet af den helbredsmæssige vurdering er beskrevet i INL § 15d stk. 5 og skal foretages af en læge jf. INL § 15d stk. 6. Vurderingen skal omfatte en samtale med og en helbredsundersøgelse af udlændingen med henblik på en lægefaglig vurdering af pågældendes fysiske og psykiske helbredstilstand samt behovet for videre udredning og behandling jf. BEK 979 kap. 4.

I forbindelse med tilbuddet om en helbredsmæssig vurdering skal kommunen vejlede om formålet hermed samt om muligheden for, med den pågældende udlændings samtykke, at udveksle oplysninger med den undersøgende læge jf. BEK 979 § 6 stk. 2. Herudover skal kommunen vejlede udlændingen om, at den helbredsmæssige vurdering er frivillig, og at udlændingen ved afslag herpå, kan anmode om en helbredsmæssig vurdering indenfor den 5-årige introduktionsperiode jf. BEK 979 § 6 stk. 3.

Kommunens videregivelse af relevante oplysninger til lægen til brug for den helbredsmæssige undersøgelse forudsætter samtykke fra den pågældende udlænding jf. INL § 15d stk. 7. Tilsvarende forudsætter lægens videregivelse af resultatet af den helbredsmæssige undersøgelse til den koordineringsansvarlige kommunale forvaltning samtykke fra den pågældende udlænding jf. INL § 15d stk. 8.

Kommunens afgørelse om en helbredsmæssig vurdering kan i henhold til INL § 53 stk. 2 påklages til Ankestyrelsens Beskæftigelsesudvalg jf. lov om retssikkerhed og administration på det sociale område kap. 10.

Integrationskontrakt

I henhold til INL § 19 stk. 1 skal kommunen i samarbejde med den pågældende udlænding udarbejde en integrationskontrakt inden en måned efter, at kommunen har overtaget integrationsansvaret, som skal underskrives af såvel kommune som udlænding jf. BEK 1208 af 27. september 2016 §§ 4, 6 stk. 1-2 og § 10. Af INL § 19 stk. 1 fremgår det videre, at den pågældende udlænding skal underskrive en erklæring om integration og aktivt medborgerskab jf. BEK 1208 § 5. Såfremt udlændingen af fysiske årsager ikke er i stand til at underskrive kontrakten, men forstår indholdet heraf, markeres udlændingens accept af kontrakten på anden vis. Hvis udlændingen på grund af handicap eller psykisk sygdom ikke forstår betydningen af kontrakten, skal kommunen anføre dette i kontrakten som begrundelse for den manglende underskrift.

For flygtninge kan integrationskontrakten indgås, før kommunen overtager integrationsansvaret jf. INL § 19 stk. 2 jf. BEK 1208 § 6 stk. 3.

Formålet med integrationskontrakten er at sikre kvaliteten af den enkelte udlændings integrationsforløb, herunder integrationsprogrammet efter INL samt den beskæftigelsesrettede indsats efter LAB i forhold til ledige udlændinge efter udløbet af integrationsprogrammet jf. BEK 1208 § 1.

Integrationskontrakten gælder, indtil den pågældende udlænding meddeles tidsbegrænset opholdstilladelse jf. INL § 19 stk. 9 jf. BEK 1208 § 7. I denne forbindelse har kommunen i henhold til INL § 20 stk. 7 en generel pligt til at vejlede udlændingen om betingelserne for at opnå tidsbegrænset opholdstilladelse.

Integrationskontrakten skal i henhold til INL § 19 stk. 3 være baseret på en samlet vurdering af den pågældende udlændings situation og behov med henblik på, at udlændingen hurtigst muligt og så vidt muligt opnår ordinær beskæftigelse indenfor et år. Elementer i vurderingen er bl.a. udlændingens individuelle færdigheder og forudsætninger samt arbejdsmarkedets behov jf. BEK 1208 § 8. Hvis ordinær beskæftigelse ikke umiddelbart er et realistisk mål, tilrettelægges indholdet af kontrakten med henblik på, at udlændingen forbedrer sine muligheder for senere at opnå tilknytning til arbejdsmarkedet.

Integrationskontrakten skal beskrive den pågældende udlændings beskæftigelses- og uddannelsesmål samt fastlægge indholdet af de aktiviteter, der skal sikre opnåelsen af disse mål jf. INL § 19 stk. 4 jf. BEK 1208 § 13. Det skal videre fremgå, i hvilket omfang udlændingen skal have tilbud i medfør af integrationsprogrammet, indholdet heraf samt forholdet mellem danskuddannelse og beskæftigelsesrettede tilbud. Endelig skal et evt. uddannelsespålæg samt tilbud om revalidering eller fleksjob fremgå af kontrakten.

Herudover skal det fremgå af integrationskontrakten, hvilke sanktioner der kan iværksættes, hvis den pågældende udlænding uden rimelig grund afviser arbejde, udebliver eller afviser en eller flere af de aktiviteter, der er aftalt eller fastsat i kontrakten jf. INL § 19 stk. 5 jf. BEK 1208 § 15.

Hvis der er uenighed mellem kommunen og den pågældende udlænding om integrationskontraktens indhold, fastsætter kommunen indholdet af kontrakten jf. INL § 19 stk. 8 jf. BEK 1208 § 11. Kommunens afgørelse kan indbringes for Ankestyrelsens Beskæftigelsesudvalg jf. INL § 53 stk. 2 jf. lov om retssikkerhed og administration på det sociale område kap. 10.

I henhold til INL § 19 stk. 6 skal det fremgå af integrationskontrakten, hvilken forvaltning i kommunen der er ansvarlig for at koordinere integrationsindsatsen. Den koordinerende forvaltning skal understøtte, at de fastsatte mål og indsatser i integrationskontrakten tager udgangspunkt i udlændingens samlede situation jf. INL § 19a.

Efter INL § 19b kan der for udlændinge med komplekse og sammensatte problemer, som er omfattet af et integrationsprogram, udarbejdes en helhedsorienteret plan med henblik på koordination. Den helhedsorienterede plan kan med udlændingens samtykke indeholde mål og indsatser fra andre sektorområder i integrationskontrakten, hvorved integrationskontrakten bliver til den helhedsorienterede plan.

Visitation og opfølgning

En kommune skal betragte en nyankommen udlænding som jobparat i de første tre måneder efter, at kommunen har overtaget integrationsansvaret, medmindre det er åbenbart, at den pågældende udlænding ikke er i stand til at deltage i et virksomhedsrettet tilbud i form af virksomhedspraktik eller løntilskud efter INL §§ 23b-c jf. INL § 17 stk. 1 jf. BEK 1208 § 12 stk. 1. Sidstnævnte undtagelse kan finde anvendelse, hvis udlændingen har væsentlige sociale og sundhedsmæssige problemer, herunder f.eks. stærk traumatisering eller anden alvorlig sygdom. Manglende dansk kundskaber vil derimod ikke i sig selv være tilstrækkeligt. Er udlændingen omfattet af undtagelsen, skal pågældende betragtes som aktivitetsparat, og kommunen kan undlade at give den pågældende et virksomhedsrettet tilbud.

I henhold til INL § 17 stk. 2 jf. BEK 1208 § 12 stk. 2 skal kommunen tre måneder efter overtagelse af integrationsansvaret foretage en visitation af udlændingen som job- eller aktivitetsparat i overensstemmelse med LAB § 4a jf. BEK 977 af 28. juni 2018 § 3. Af sidstnævnte bestemmelse fremgår, at personen anses som jobparat, hvis pågældende vurderes at kunne påtage sig et ordinært arbejde, som gør denne i stand til at forsørge sig selv indenfor tre måneder. Vurderes personen ikke at opfylde dette kriterium, skal pågældende visiteres som aktivitetsparat. Afgørende for visitationen er den pågældende udlændings mulighed for at kunne varetage et arbejde og dermed ikke dennes sandsynlighed for at få et arbejde. Det forhold, at det kan være vanskeligere for en udlænding at finde et arbejde f.eks. på grund af manglende sprog- eller uddannelseskvalifikationer, eller at den pågældende kun kan påtage sig visse ufaglærte job, er således ikke tilstrækkeligt til at visitere personen som aktivitetsparat.

Efter visitationen er gennemført, skal kommunen i henhold til INL § 20 stk. 1 pkt. 1-2 følge op på integrationskontrakten, indtil de mål, som er aftalt eller fastsat i kontrakten, er opnået jf. BEK 1208 §§ 16-17. Opfølgningen skal finde sted mindst fire gange indenfor 12 kalendermåneder, men således at kommunen kan placere opfølgningstidspunkterne ud fra en konkret vurdering af behovet. Når målene i integrationskontrakten er opnået, skal der alene følges op ved behov herfor.

For udlændinge i ordinær beskæftigelse eller uddannelse, som ikke modtager integrationsydelse, skal opfølgning ske hver 12. måned, medmindre der er behov for hyppigere opfølgning jf. INL § 20 stk. 1 pkt. 3.

Videre fremgår det af INL § 20 stk. 1 pkt. 6, at opfølgningen som udgangspunkt skal ske ved en individuel samtale, men kan ske telefonisk, digitalt eller på anden vis, hvis dette er mere hensigtsmæssigt jf. bestemmelsens pkt. 7-8 samt stk. 2.

Kommunen skal som led i opfølgningen efter INL § 20 stk. 1 vejlede udlændingen om mulighederne for repatriering jf. INL § 20b.

I henhold til INL § 20 stk. 3 skal opfølgningen indeholde en drøftelse af den pågældende udlændings situation og behov, samt i hvilket omfang udlændingen og kommunen har efterlevet integrationskontrakten, herunder om der skal ske ændringer i integrationsprogrammets indhold, sammensætning og mål. For udlændinge omfattet af INL § 20 stk. 4 dvs. modtagere af integrationsydelse, skal opfølgningen have karakter af individuelle samtaler med fokus på CV, konkrete job og jobsøgning. Opfølgningen på integrationskontrakten skal kunne danne grundlag for kommunens vurdering af den pågældende udlændings fortsatte berettigelse til hjælp efter INL og AKL, herunder om der skal ske nedsættelse eller ophør af udlændingens integrationsydelse jf. INL § 20 stk. 5. Tilsvarende skal kommunen meddele udlændingen de mulige konsekvenser af, at udlændingen ikke tilegner sig det danske sprog indenfor den fastlagte tidsramme jf. INL § 20 stk. 6.

Kommunerne kan anvende Min Plan på Jobnet i forbindelse med udarbejdelse og opfølgning på integrationskontrakten jf. INL § 20a jf. BEK 1443 af 11. december 2017 om ændring af BEK 1208 § 4 stk. 4,

hvoraf det fremgår, at hvis kommunen anvender Min Plan, så skal beskæftigelses- og uddannelsesmål, planer for tilbud, uddannelsespålæg, sanktioner m.v. samt øvrige oplysninger af relevans for integrationsindsatsen fremgå heraf. Af BEK 1443 jf. BEK 1208 § 17 stk. 4 fremgår det, at hvis kommunen anvender Min Plan, og denne skal revideres, skal planen udleveres eller sendes til den pågældende udlænding via brev og digital meddelelse på Jobnet, og udlændingen skal kvittere for plan og tilbud på Jobnet, underskrive og returnere kopi heraf til jobcentret eller sende besked med digital post om at have modtaget og læst plan og tilbud.

Anvender kommunen ikke Min Plan på Jobnet, skal ændring af integrationskontrakten ske ved, at den pågældende udlænding underskriver, og kommunen påtegner den reviderede plan jf. BEK 1443 jf. BEK 1208 § 17 stk. 3.

Integrationsprogram

Kommuner skal tilbyde integrationsprogrammer til myndige nyankomne flygtninge og familiesammenførte udlændinge jf. INL § 16 stk. 1. Undtaget for integrationsprogrammet er udlændinge, som opfylder betingelserne for revalidering eller fleksjob m.v. jf. INL § 16 stk. 9. Efter sidstnævnte bestemmelse skal disse udlændinge dog have tilbud om danskuddannelse efter INL § 21. I forhold til mindreårige uledsagede flygtninge kan kommunen tilbyde disse et integrationsprogram jf. INL § 16 stk. 8.

Integrationsprogrammet skal påbegyndes snarest muligt og senest en måned efter, at kommunen har overtaget integrationsansvaret jf. INL § 16 stk. 5. Af samme bestemmelse fremgår det, at integrationsprogrammet skal tilrettelægges således, at den pågældende udlænding hurtigst muligt opnår ordinær beskæftigelse og hel eller delvis selvforsørgelse. Integrationsprogrammet skal derfor tilpasses den enkelte udlændings forudsætninger, så udlændingen kan gennemføre programmet hurtigst muligt, og tilbuddene må ikke stille sig hindrende i vejen for udlændingens mulighed for at varetage et arbejde. I denne sammenhæng skal kommunen oplyse udlændingen om muligheden for at få foretaget en formel vurdering af pågældendes uddannelseskvalifikationer jf. INL § 16b jf. BEK 1208 § 9 stk. 3. I sidstnævnte forbindelse er der etableret en hotline for integrationsansvarlige hos Styrelsen for Forskning og Uddannelse, således at kommuner og asylcentre kan få hurtig rådgivning og udtalelser om flygtninge og familiesammenførte medbragte uddannelser.

En kommune skal i henhold til INL § 16 stk. 6 så vidt muligt give en udlænding, som modtager integrationsydelse, et virksomhedsrettet tilbud i form af virksomhedspraktik eller løntilskud efter INL §§ 23b-c inden to uger og senest ved integrationsprogrammets påbegyndelse, medmindre det er åbenbart, at den pågældende udlænding ikke er i stand til at deltage i et virksomhedsrettet tilbud jf. BEK 1208 § 19. Sidstnævnte kan være begrundet i sociale og sundhedsmæssige problemer, hvorimod manglende dansk kundskaber ikke vil være tilstrækkeligt.

Varighed, indhold og omfang af integrationsprogram

Integrationsprogrammet har en varighed af et år og skal tilrettelægges således, at den pågældende udlænding kan opnå ordinær beskæftigelse inden for et år efter, at kommunen har overtaget integrationsansvaret jf. INL § 16 stk. 7. Opnår den pågældende ikke ordinær beskæftigelse eller uddannelse inden for et år, skal integrationsprogrammet forlænges – højst i op til fem år. Såfremt integrationsprogrammet forlænges ud over et år, er det fortsat formålet, at udlændingen kommer i beskæftigelse, hvorfor det kan være relevant at fastsætte et nyt konkret beskæftigelsesmål og en ny indsats i integrationskontrakten. Tilsvarende genoptages integrationsprogrammet, hvis en udlænding, som har afsluttet integrationsprogrammet på ny søger om integrationsydelse inden for fem år, idet den pågældende dermed ikke har opfyldt målet om ordinær beskæftigelse eller uddannelse og selvforsørgelse.

Indholdet af integrationsprogrammet for flygtninge eller familiesammenførte udlændinge, som er berettigede til at modtage integrationsydelse efter AKL, omfatter danskuddannelse og beskæftigelsesrettede tilbud jf. INL § 16 stk. 2. De beskæftigelsesrettede tilbud har hjemmel i INL § 23 og skal omfatte en kontinuerlig virksomhedsrettet indsats jf. INL § 17a stk. 1 pkt. 1 jf. BEK 1208 § 20. Kravet om en kontinuerlig virksomhedsrettet indsats erstatter det hidtidige krav om, at integrationsprogrammet skal have et gennemsnitligt omfang på 37 timer ugentligt. Den samlede indsats inkl. danskuddannelse skal som udgangspunkt svare til en almindelig arbejdsuge på 37 timer.

For jobparate udlændinge må der i henhold til INL § 17a stk. 1 pkt. 2 maksimalt være 6 uger mellem hvert virksomhedsrettet tilbud i form af virksomhedspraktik og ansættelse med løntilskud i henhold til INL §§ 23b-c – i denne sammenhæng skal det virksomhedsrettede tilbud have et omfang på mindst 15 timer ugentligt, og nytteindsats kan ikke medregnes heri inden for det første år af integrationsprogrammet jf. INL § 17a stk. 2 pkt. 1-2. For de jobparate udlændinge mellem 18 og 30 år vil der være mulighed for, at fravige 6-ugers kravet, hvis den pågældende udlænding deltager i et særligt højskoleophold efter INL § 24 med henblik på at forbedre personens beskæftigelsesmuligheder jf. INL § 17a stk. 3 pkt. 1. Efter sidstnævnte bestemmelses pkt. 2 kan kommunen også fravige 6-ugers kravet, hvis en udlænding deltager i praktik eller uddannelsesforløb eller i rekognosceringsrejser til hjemlandet eller det tidligere opholdsland med henblik på senere at træffe beslutning om repatriering.

For aktivitetsparate udlændinge skal indsatsen tilrettelægges efter en konkret vurdering af den pågældende udlændings forudsætninger og behov jf. INL § 17a stk. 1 pkt. 3 – og timetallet fastsættes konkret jf. INL § 17a stk. 2 pkt. 3. For de aktivitetsparate kan de virksomhedsrettede tilbud i de første 6 måneder efter kommunens overtagelse af integrationsansvaret bestå i forberedende forløb (forforløb) efter INL § 23a stk. 1 nr. 5 jf. INL § 17a stk. 1 pkt. 4.

For flygtninge og familiesammenførte udlændinge, der ikke er berettigede til integrationsydelse, omfatter integrationsprogrammet danskuddannelse og beskæftigelsesrettede tilbud – sidstnævnte hvis den pågældende er berettiget hertil og ønsker at modtage et sådant tilbud jf. INL § 16 stk. 3. I denne sammenhæng kan kommunen alene afslå en sådan anmodning, hvis et tilbud ikke antages at kunne forbedre den pågældendes beskæftigelsesmuligheder jf. INL § 23 stk. 6 jf. BEK 1208 § 21.

Udlændinge, som modtager integrationsydelse, har pligt til at udnytte deres arbejdsmuligheder og tage imod tilbud som led i integrationsprogrammet jf. INL § 26 stk. 1. Herudover skal jobparate udlændinge være aktivt jobsøgende i henhold til INL § 26a jf. INL § 26 stk. 2. I sidstnævnte forbindelse kan kommunen fritage den pågældende udlænding fra krav om anvendelse af Jobnet m.v., hvis personen ikke har de nødvendige sproglige og it-mæssige kompetencer, således at disse manglende kompetencer ikke kommer til at stå i vejen for en jobrettet indsats i henhold til INL § 26a stk. 6 jf. INL § 26 stk. 3 jf. BEK 1208 § 12 stk. 3. Beslutningen herom skal foretages på baggrund af en konkret og individuel vurdering af udlændingens kompetencer, og det skal fastlægges, hvorledes den pågældende i stedet skal dokumentere sine jobsøgningsaktiviteter. Kommunen har i denne forbindelse en forpligtigelse til at understøtte, at udlændingen hurtigst muligt bliver i stand til at anvende de digitale løsninger på lige fod med andre.

En udlænding kan fortsætte sit integrationsprogram ved flytning til en anden kommune, hvis tilflytningskommunen godkender at overtage integrationsprogrammet jf. INL § 18 stk. 1. Tilflytningskommunen skal overtage integrationsprogrammet, hvis flytningen er af væsentlig betydning for den pågældende udlændings integrationsforløb, herunder hvis udlændingen eller dennes ægtefælle opnår ordinær beskæftigelse i kommunen, og flytningen er nødvendig for at kunne varetage arbejdet, eller særlige personlige forhold taler herfor jf. INL § 18 stk. 2. I forbindelse med vurderingen af flytningens nødvendighed kan denne bl.a. være begrundet i offentlige transportmuligheder, samt om beskæftigelsen er af midlertidig eller varig karakter. I forbindelse med flytningen skal der ske opfølgning på den pågældende udlændings integrationskontrakt jf. BEK 1208 § 18.

Fraflytter en udlænding en kommune inden udløbet af introduktionsperioden, kan fraflytningskommunen videregive oplysninger om den pågældende udlændings navn, opholdsgrundlag og andre personlige data til tilflytningskommunen uden samtykke efter INL § 51b.

Refusion

I henhold til INL § 45 stk. 4 refunderer staten 50 % af kommunernes udgifter til integrationsprogrammer i introduktionsperioden. Statsrefusionen ydes inden for et rådighedsbeløb, som den 1. juli 2018 udgør kr. 36.774 pr. mdr.

Praksis

I 2-05 En tilflytningskommune var forpligtiget til at overtage ansvaret for integrationsprogrammet for en udlænding, da flytningen var af væsentlig betydning for pågældendes integrationsforløb. Udlændingen flyttede til tilflytningskommunen sammen med sin ægtefælle, som ikke var omfattet af INL og derfor ikke var begrænset i sin bevægelsesfrihed. På tidspunktet for flytningen havde udlændingen en tidsbegrænset opholdstilladelse, som var betinget af samliv med ægtefællen på fælles bopæl. Herudover blev der lagt vægt på hensynet til, at familien forblev sammen.

I 1-05 Afgørelsen fastslår, at en udlænding, som er bevilliget revalideringsydelse efter AKL kap. 6, ikke er omfattet af INL i forbindelse med flytning til en anden kommune, men at den pågældende er omfattet af i AKL.

I 4-03 En tilflytningskommune skulle overtage integrationsansvaret for en udlænding, idet flytningen var af væsentlig betydning for integrationsforløbet, idet pågældende havde fået arbejde i tilflytningskommunen. Arbejdstiden udgjorde ca. 4 timer pr. dag.

I 1-03 En tilflytningskommune skulle overtage ansvaret for integrationsprogrammet for en udlænding på grund af særlige personlige grunde, idet pågældendes ægtefælle boede og arbejdede som selvstændig erhvervsdrivende i tilflytningskommunen, som lå i stor afstand fra udlændingens visitationskommune.

I 3-01 En tilflytningskommune var forpligtiget til at overtage ansvaret for integrationsprogrammet for en udlænding og dennes 6 børn, idet det var af væsentlig betydning for gennemførelsen af integrationsprogrammet. Der blev lagt vægt på, at børnenes integrationsforløb var truet.

I 1-01 En tilflytningskommune var ikke forpligtiget til at overtage ansvaret for integrationsprogrammet for en udlænding, idet flytningen ikke kunne anses for at have væsentlig betydning for ansøgers integrationsforløb sammenholdt med, at der ikke forelå sådanne særlige personlige forhold, at disse kunne give grundlag for flytningen. Der blev lagt vægt på, at integrationsprogrammet lige så godt kunne gennemføres i en lille som i en større kommune. Herudover blev der lagt vægt på, at ansøgers transport på 15 km til behandling for en alvorlig kræftlidelse ikke kunne begrunde en flytning af særlige personlige forhold. Endelig blev der ikke lagt vægt på, at der ikke var andre somaliere i bopælskommunen, ligesom det ikke havde betydning, at pågældende var tilkendt førtidspension.

I 2-00 En tilflytningskommune var ikke forpligtiget til at overtage ansvaret for integrationsprogrammet for en udlænding, idet flytningen ikke havde væsentlig betydning for integrationsforløbet sammenholdt med, at der ikke forelå sådanne særlige personlige forhold, at disse kunne give grundlag for flytning. Programmet kunne lige så godt gennemføres i en mindre kommune som i en større.

Danskuddannelse

Kommunen skal inden en måned efter at have overtaget ansvaret for en udlænding, som er omfattet af INL § 16, henvise den pågældende til danskuddannelse i henhold til DUL jf. INL § 21 stk. 1. Efter bestemmelsens stk. 2 kan henvisning til danskuddannelse helt eller delvist undlades, såfremt den pågældende udlændings danskundskaber skønnes tilstrækkelige, eller når særlige grunde taler herfor.

I medfør af DUL § 2c kan danskuddannelse for en integrationskursist (I-kursist) dvs. en flygtning eller en familiesammenført, der henvises til danskuddannelse som led i et integrationsprogram efter INL § 16, have en varighed på op til fem år fra det tidspunkt, hvor udlændingen kan påbegynde danskuddannelsen jf. DUL § 2e stk. 1 jf. BEK 1524 af 15. december 2017 § 3 samt INL § 21 stk. 3. Kommunen har dog pligt til at forlænge uddannelsesperioden, hvis udlændingen har været afskåret fra at deltage i danskuddannelsen som følge af f.eks. sygdom, traumer eller handicap og kan dokumentere dette jf. BEK 1524 § 6.

For en I-kursist kan danskuddannelse gennemsnitligt max. udgøre 15 timer om ugen beregnet indenfor det igangværende modul jf. DUL § 4 stk. 3 jf. BEK 1524 § 4 stk. 1. I henhold til INL § 21 stk. 4 kan timeloftet fraviges i henhold til BEK 1524 § 4 stk. 3, som er udstedt i henhold til DUL § 4 stk. 4. Af BEK 1524 § 4 stk. 3 fremgår det, at kommunen efter ansøgning kan fravige timeloftet, hvis flere danskundervisningstimer kan

kompensere for særlige forhold hos kursisten og dermed sætte den pågældende i stand til at gennemføre danskuddannelsen. Det er en betingelse for fravigelse af timeloftet, at kursisten over for kommunen dokumenterer de særlige forhold, herunder handicap eller lignende, der gør det vanskeligt for kursisten at gennemføre danskuddannelsen inden for timeloftet. Dokumentation i form af lægeerklæring eller lignende må højst være to år gammel regnet fra det tidspunkt, hvor kursisten fremlægger dokumentationen i forbindelse med en ansøgning om dispensation fra timeloftet.

En flygtning eller familiesammenført udlænding, som ikke modtager hjælp efter AKL §§ 22-25, og som har bestået Prøve i Dansk 2 eller FVU-læsning trin 2, tilsvarende eller højere prøve i dansk, kan efter ansøgning modtage en danskbonus i form af et skattefrit engangsbeløb, som i 2018 er på kr. 6.120 jf. INL § 22 stk. 1 jf. BEK 617 af 27. maj 2018.

Refusion

I henhold til INL § 45 stk. 4 refunderer staten kommunen 50 % af udgifterne til integrationsprogrammer, herunder danskuddannelse i introduktionsperioden. Statsrefusionen ydes inden for et rådighedsbeløb, som den 1. juli 2018 udgør kr. 36.774 pr. mdr.

Fritagelse for integrationsprogram

I henhold til INL § 21 stk. 1 skal kommunen inden en måned efter at have overtaget integrationsansvaret henvise en udlænding til danskuddannelse i henhold til DUL. I henhold til bestemmelsens stk. 2 kan kommunen helt eller delvist undlade at tilbyde danskuddannelse, såfremt den pågældendes danskudskaber skønnes at være tilstrækkelige, eller når ganske særlige grunde taler herfor. Tilsvarende kan kommunen i medfør af INL § 23 stk. 5 helt eller delvist undlade at give en udlænding beskæftigelsesrettede tilbud, såfremt ganske særlige grunde taler herfor. Særlige grunde kan i begge disse tilfælde omhandle f.eks. fysiske eller psykiske handicap, torturoplevelser eller stærk traumatisering.

Et mindre intensivt integrationsprogram

Udlændinge, som får tilbudt et integrationsprogram, har pligt til at deltage aktivt i programmets enkelte dele jf. INL § 16 stk. 4, medmindre de er omfattet af LAB § 21f om en mindre intensiv indsats for visse persongrupper. Af sidstnævnte bestemmelse fremgår det, at en person kan fritages for pligt til personligt fremmøde til samtaler og tilbud, hvis personen inden for seks uger f.eks. skal påbegynde ordinær fuldtidsbeskæftigelse, et fleksjob eller folkepension. I medfør af bestemmelsens stk. 3 kan jobcentret ud fra en konkret vurdering pålægge vedkommende at møde personligt op og deltage i tilbud, såfremt det vurderes, at dette bl.a. vil være en fordel for den pågældende person.

Uddannelsespålæg til unge

Såfremt en udlænding mellem 18 og 25 år, som har ansøgt om eller modtager integrationsydelse, ikke har en erhvervskompetencegivende uddannelse, ikke har forsørgelsespligt overfor hjemmeboende børn og af kommunen vurderes at kunne gennemføre en uddannelse på almindelige vilkår, skal kommunen pålægge den unge at søge om optagelse på en eller flere relevante studie- eller erhvervskompetencegivende uddannelser inden for en fastsat frist jf. INL § 16a stk. 1-2. Omfattet heraf er såvel ungdomsuddannelser som erhvervskompetencegivende uddannelser, og det er en forudsætning, at den unge har et forsørgelsesgrundlag under uddannelsesforløbet, herunder f.eks. SU, elevløn eller lign.

Såfremt den unge optages på uddannelsen, har den pågældende pligt til at påbegynde og gennemføre denne jf. INL § 16a stk. 3. Frem til den unge påbegynder uddannelsen skal pågældende deltage i en virksomhedsrettet indsats.

Refusion

Kommunen har adgang til at videregive oplysninger om uddannelsespålægget til uddannelsesinstitutionen uden samtykke fra den unge, såfremt kommunen vurderer, at den unge kan få vanskeligheder med at gennemføre uddannelsen jf. INL § 16a stk. 4.

Introduktionsforløb til indvandrere

Indvandrere er ifølge INL § 2 stk. 5 ikke omfattet af INL kap. 3, 4, 5, 6 og 7, men derimod af lovens kap. 4a om introduktionsforløb.

Af INL § 24c stk. 1-2 fremgår, at kommunen efter overtagelse af ansvaret skal tilbyde myndige indvandrere et introduktionsforløb, som består af danskuddannelse efter INL § 24d samt beskæftigelsesrettede tilbud efter INL § 24f – sidstnævnte hvis den pågældende udlænding er berettiget hertil og ønsker at modtage sådanne tilbud.

Introduktionsforløbet skal påbegyndes senest en måned efter, at kommunen har overtaget ansvaret for den pågældende udlænding jf. INL § 24c stk. 3. Introduktionsforløbet har en varighed af højst tre år, og forløbet skal tilpasses personens forudsætninger samt formålet med pågældendes ophold i Danmark, således at personen kan gennemføre forløbet hurtigst muligt. Tilbud må ikke stille sig hindrende i vejen for muligheden for beskæftigelse jf. INL § 24c stk. 4.

Det fremgår dernæst af INL § 24d jf. § 21 stk. 1, at kommunen inden en måned efter at have overtaget ansvaret for en udlænding omfattet af INL § 24c skal henvise den pågældende til danskuddannelse i henhold til DUL. Pågældende betragtes som selvforsørgerkursist (S-kursist) i henhold til DUL § 2d jf. LOV nr. 744 af 8. juni 2018 om indførelse af deltagerbetaling for danskuddannelse til udenlandske arbejdstagere, studerende m.v.

Tilbud om danskuddannelse kan som led i introduktionsforløbet have en varighed på op til 3 ½ år indenfor en 5-årig periode, som regnes fra det tidspunkt, hvor udlændingen kan påbegynde danskuddannelsen jf. DUL § 2f stk. 1. Af samme bestemmelse fremgår det, at danskuddannelsen gives i form af et klippekort jf. DUL § 6a. Kommunen kan beslutte, at en S-kursist herudover skal have tilbud om danskuddannelse, herunder hvis den pågældende f.eks. har været alvorligt og langvarigt syg jf. DUL § 2f stk. 2-3. Endelig kan kommunen helt eller delvist undlade at tilbyde en udlænding deltagelse i danskuddannelse, hvis den pågældendes danskundskaber skønnes at være tilstrækkelige, eller når ganske særlige grunde i øvrigt taler derfor jf. INL § 24d jf. § 21 stk. 2.

Såfremt en udlænding, som ikke har afsluttet sit introduktionsforløb, flytter til en anden kommune, skal denne kommune overtage ansvaret for introduktionsforløbet jf. INL § 24c stk. 5.

Med henblik på at give indvandrere, som er omfattet af INL § 2 stk. 4 nr. 1 og 8-9, indblik i muligheder og vilkår på det danske arbejdsmarked, har kommunen mulighed for at yde støtte til en virksomhed, der etablerer en vejlederfunktion, som ligger udover, hvad en arbejdsgiver sædvanligvis forventes at varetage jf. INL § 24g.

Refusion

I henhold til INL § 45 stk. 5 refunderer staten 50 % af kommunens udgifter til beskæftigelsesrettede tilbud efter INL §§ 23a-b, der gives som led i et introduktionsforløb samt til støtte ydet til en virksomhed, der etablerer en vejlederfunktion.

Beskæftigelsesrettede tilbud efter integrationsloven

I henhold til INL § 23 stk. 1-2 skal kommunen give udlændinge, som er omfattet af integrationsprogrammet og berettigede til integrationsydelse, tilbud om vejledning og opkvalificering, herunder forberedende forløb til virksomhedsrettede tilbud jf. INL § 23a, virksomhedspraktik, herunder nytteindsats jf. INL § 23b samt ansættelse med løntilskud jf. INL § 23c. Herudover kan kommunen etablere en mentorfunktion efter INL § 23d samt give en jobparat udlænding mellem 18 og 30 år et særligt højskoleophold efter INL § 24.

Af INL § 23 stk. 3 fremgår det videre, at tilbud så vidt muligt skal målrettes beskæftigelse inden for områder, hvor der er behov for arbejdskraft, og at tilbud skal gives ud fra den pågældende udlændings ønsker og forudsætninger med henblik på, at denne hurtigst muligt opnår varig beskæftigelse og hel eller delvis selvforsørgelse jf. BEK 1208 § 22. Tilbuddene kan gives hver for sig eller i kombination.

I henhold til INL § 23e kan en kommune og en virksomhed indgå en partnerskabsaftale om rekrutteringsforløb for udlændinge i form af virksomhedspraktik efter INL § 23b, og indenfor rammerne af en sådan aftale kan virksomheden iværksætte vejlednings- og opkvalificeringsforløb efter INL § 23a og tilknytte en mentor efter INL § 23d jf. BEK 1208 § 39.

Af INL § 23f stk. 1 fremgår det endvidere, at kommunen kan yde udlændinge hjælp til rimelige og dokumenterede udgifter, som er begrundet i den pågældende udlændings deltagelse i integrationsprogrammet, herunder f.eks. udgifter i forbindelse med deltagelse i særligt tilrettelagte forløb, værktøj, arbejdsredskaber og arbejdsbeklædning samt særligt undervisningsmateriale og egenbetaling i forbindelse med ophold på højskoler m.v.

Herudover kan kommunen til udlændinge, som modtager integrationsydelse, samt udlændinge, som modtager tilbud om offentlig ansættelse med løntilskud, yde hjælp til dokumenterede og rimelige transportudgifter, som er begrundet i den pågældendes deltagelse i integrationsprogrammet jf. INL §§ 23f stk. 2. Derimod kan udlændinge, som modtager tilbud om privat ansættelse med løntilskud, ikke modtage hjælp til transportudgifter. Baggrunden herfor er, at en udlænding i offentligt løntilskudsjob max. kan modtage en løn svarende til integrationsydelse, hvorimod en udlænding i privat løntilskudsjob modtager en løn, som kan dække transportudgifterne.

Endelig kan en kommune efter aftale med en arbejdsgiver tilbyde en udlænding, som ansættes uden løntilskud eller ansættes i henhold til særlige løn- og ansættelsesvilkår, opkvalificering jf. INL § 24a stk. 1. Tilskud forudsætter, at der er tale om en opkvalificering, som virksomheden almindeligvis ikke forudsættes at tilvejebringe. Tilsvarende kan en kommune yde tilskud til hjælpemidler i form af arbejdsredskaber og mindre arbejdspladsindretninger til en udlænding, som er ansat eller ansættes uden løntilskud jf. INL § 24a stk. 2. Tilskud forudsætter, at det er afgørende for, at udlændingen kan fastholde eller opnå ansættelse, eller at redskabet eller indretningen kompenserer for en begrænsning i udlændingens arbejdssevne.

Vejledning og opkvalificering

I henhold til INL § 23a stk. 1 jf. BEK 1208 kap. 6 kan vejledning og opkvalificering bestå af korte vejlednings- og afklaringsforløb, særligt tilrettelagte projekter samt uddannelsesforløb m.v. jf. stk. 3, ordinære uddannelsesforløb, særlige opkvalificerende forløb med henblik på anvendelse af uddannelseskvalifikationer på det danske arbejdsmarked jf. stk. 5 samt forberedende forløb til virksomhedsrettede tilbud (forforløb). Tilbuddene skal afdække og udvikle den pågældendes faglige, sociale eller sproglige kompetencer med henblik på opkvalificering til arbejdsmarkedet jf. INL § 23a stk. 2.

De forberedende forløb til virksomhedsrettede tilbud efter INL § 23a stk. 1 nr. 5 har til hensigt at støtte en udlænding, som ikke umiddelbart er i stand til at deltage i et virksomhedsrettet tilbud, i at blive i stand hertil. De forberedende forløb skal være individuelt tilpasset den enkelte udlænding og være knyttet til en konkret virksomhed jf. BEK 1208 § 30 stk. 1.

Endvidere kan kommunen efter en konkret vurdering give tilbud om vejledning og opkvalificering i form af studie- og erhvervskompetencegivende uddannelse til udlændinge, der er fyldt 25 år, og udlændinge, der er under 25 år med forsørgelsespligt overfor hjemmeboende børn, hvis den pågældende udlænding ikke har en

sådan uddannelse i forvejen jf. INL § 23a stk. 6. Kommunen skal vurdere den pågældende udlændings uddannelsesønske i forhold til arbejdsmarkedets behov for arbejdskraft med udgangspunkt i den pågældendes ønsker og forudsætninger.

Refusion

I henhold til INL § 45 stk. 4 yder staten i introduktionsperioden 50 % refusion for kommunens udgifter til integrationsprogrammer, herunder tilbud efter INL § 23a. Statsrefusionen ydes inden for et rådighedsbeløb, som i 2018 udgør kr. 36.774 pr. år.

Virksomhedspraktik

I henhold til INL § 23b stk. 1 jf. BEK 1208 §§ 32-38 kan kommunen give udlændinge med behov for en afklaring af beskæftigelsesmål, eller som på grund af manglende faglige, sproglige eller sociale kompetencer kun vanskeligt kan opnå beskæftigelse på almindelige eller støttede vilkår, tilbud om virksomhedspraktik på en offentlig eller privat virksomhed. Såfremt den pågældende udlænding modtager integrationsydelse, kan tilbuddet om virksomhedspraktik bestå i en nytteindsats dvs. samfundsnyttige opgaver hos en offentlig arbejdsgiver.

Tilbud om virksomhedspraktik skal bidrage til at afdække og optræne den pågældende udlændings faglige, sociale eller sproglige kompetencer samt afklare udlændingens beskæftigelsesmål jf. INL § 23b stk. 2. Formålet med den pågældendes deltagelse i en nytteindsats er, at personen arbejder for sin integrationsydelse.

Varigheden af en virksomhedspraktik er op til 4 uger for jobparate udlændinge jf. INL § 23b stk. 4 nr. 1 – evt. op til 13 uger, hvis den pågældende ikke har erhvervs erfaring, har langvarig ledighed eller vanskeligt ved at opnå beskæftigelse med løntilskud jf. bestemmelsens nr. 2. Tilsvarende kan varigheden af en virksomhedspraktik for aktivitetsparate udlændinge være op til 13 uger jf. bestemmelsens nr. 3. For udlændinge omfattet af INL § 23b stk. 4 nr. 2-3 kan varigheden af tilbuddet efter en konkret vurdering forlænges op til 26 uger med yderligere mulighed for forlængelse, hvis den pågældende udlænding har særlige behov jf. bestemmelsens stk. 5. En virksomhedspraktik i form af nytteindsats kan have en varighed på op til 13 uger jf. INL § 23b stk. 6.

Refusion

I henhold til INL § 45 stk. 4 yder staten i introduktionsperioden 50 % refusion for kommunens udgifter til integrationsprogrammer, herunder tilbud efter INL § 23b. Statsrefusionen ydes inden for et rådighedsbeløb, som i 2018 udgør kr. 36.774 pr. år.

Ansættelse med løntilskud

I henhold til INL § 23c stk. 1-2 jf. BEK 1208 kap. 9 kan kommunen give udlændinge tilbud om ansættelse med løntilskud hos offentlige eller private arbejdsgivere med henblik på oplæring og genoptræning af faglige, sociale eller sproglige kompetencer i op til et år.

Løn- og ansættelsesvilkår hos private arbejdsgivere skal være overenskomstmæssige eller de for tilsvarende arbejde sædvanligt gældende jf. LAB § 54. Tilsvarende skal løn- og ansættelsesvilkår hos offentlige arbejdsgivere som udgangspunkt være overenskomstmæssige jf. LAB § 55 stk. 1, dog således at niveauet for hjælp svarer til den pågældendes hidtidige ydelse jf. LAB § 55 stk. 2-6.

Størrelsen af løntilskuddet til arbejdsgiver er reguleret i LAB §§ 63-65.

Refusion

I henhold til INL § 45 stk. 6 beregnes statens refusion af kommunens udgifter til løntilskudsjob efter INL § 23c i henhold til KFL § 5. Dette indebærer, at staten betaler 80 % i de første 4 uger og kommunen 20 %, at staten betaler 40 % i ugerne 5-26 og kommunen 60 %, at staten betaler 30 % i ugerne 27-52 og kommunen 70 %, og at staten betaler 20 % fra uge 53 og frem og kommunen 80 %.

Mentorfunktion

I henhold til INL § 23d stk. 1 jf. BEK 1208 kap. 10 kan der ydes støtte til en mentorfunktion med henblik på at fremme, at udlændinge kan opnå eller fastholde beskæftigelsesrettede aktiviteter, tilbud efter INL §§ 23a-c eller ansættelse uden løntilskud. Tilsvarende kan udlændinge under 30 år, der tilbydes et integrationsprogram, få støtte til en mentorfunktion, hvis de påbegynder et ordinært uddannelsesforløb på almindelige vilkår jf. INL § 23d stk. 2.

Bestemmelserne i LAB §§ 31d-e samt de regler, der er fastsat med hjemmel i bemyndigelsesbestemmelsen i LAB § 31f finder tilsvarende anvendelse på mentorfunktionen efter INL jf. § 23d stk. 3.

Af LAB § 31d fremgår, at den støtte, som en virksomhed eller uddannelsesinstitution kan opnå til en mentorfunktion, skal ligge udover, hvad arbejdsgiver eller uddannelsesinstitution sædvanligvis forventes at varetage, og at mentorfunktionen skal være afgørende for aktiviteter, tilbud eller ansættelse. I LAB § 31e er det videre fastsat, hvilke udgifter en virksomhed eller uddannelsesinstitution kan opnå støtte til, ligesom det fremgår, at der kan fastsættes et timetal for mentorfunktionen for en eller flere personer.

Bemyndigelsesbestemmelsen i LAB § 31f er udmøntet i BEK nr. 977 af 28. juni 2018, som i § 59 har fastsat regler for mentorstøtte, herunder at en arbejdsgiver eller en uddannelsesinstitution skal redegøre for det faktiske timeforbrug, der er anvendt på mentorfunktionen, samt at en arbejdsgiver skal fremlægge dokumentation for eventuelt køb af uddannelse til en medarbejder.

Refusion

I henhold til INL § 45 stk. 4 yder staten i introduktionsperioden 50 % refusion for kommunens udgifter til integrationsprogrammer, herunder mentorstøtte efter INL § 23d. Statsrefusionen ydes inden for et rådighedsbeløb, som i 2018 udgør kr. 36.774 pr. år.

Særligt højskoleophold

I medfør af INL § 24 stk. 1 jf. BEK 1208 kap. 7 kan kommunen efter en konkret vurdering give en jobparat udlænding mellem 18 og 30 år et særligt højskoleophold med henblik på at forbedre den pågældendes udlændings beskæftigelsesmuligheder. Forudsætningen herfor er, at udlændingen har gennemført et første virksomhedsrettet tilbud efter INL § 16 stk. 6, medmindre højskoleopholdet vurderes mere egnet til at forbedre personens mulighed for at komme i beskæftigelse eller ordinær uddannelse end kommunens virksomhedsrettede tilbud.

Højskoleopholdet skal indeholde sprogundervisning samt et særligt tilrettelagt erhvervsrettet forløb indenfor rammerne af højskoleloven, og sprogundervisning og erhvervsrettet forløb skal udgøre mindst 1/3 af den samlede undervisning jf. INL § 24 stk. 2. Højskoleopholdet kan herudover indeholde tilbud om erhvervspraktik eller erhvervsrettet undervisning på en erhvervsskole eller et AMU-center jf. INL § 24 stk. 3.

I henhold til INL § 24 stk. 4 kan kommunen yde hjælp til dækning af udlændingens egenbetaling i forbindelse med et højskoleophold af max. 26 ugers varighed, såfremt den pågældende eller dennes ægtefælle ikke har mulighed for at afholde udgiften.

Udgiften til dækning af en udlændings egenbetaling afholdes af kommunen uden refusion fra staten, og højskoleopholdet er tilskudsberettiget efter højskoleloven.

For aktivitetsparate udlændinge er der mulighed for at tilbyde højskoleophold efter INL § 23a stk. 1 nr. 2.

Integrationsgrunduddannelse (IGU)

I henhold til IGUL § 1 er formålet med loven, at flygtninge og familiesammenførte til flygtninge opnår kvalifikationer, der giver grundlag for, at den pågældende udlænding kan påbegynde en erhvervsrettet uddannelse eller opnå varig og ordinær beskæftigelse på arbejdsmarkedet.

Den nærmere afgrænsning af lovens målgruppe er fastsat i IGUL § 3 stk. 1 jf. BEK 1623 af den 15. december 2016 § 1 stk. 2, hvoraf det fremgår, at integrationsgrunduddannelsen kan påbegyndes af udlændinge mellem 18 og 40 år, som har været folkeregistrerede i Danmark i mindre end fem år.

I henhold til IGUL § 3 stk. 2 jf. BEK 1623 § 1 stk. 1 kan en IGU påbegyndes i perioden fra den 1. juli 2016 til den 30. juni 2019. En udlænding, som er ordinært ansat i en virksomhed, kan ikke i forlængelse heraf deltage i en IGU på samme virksomhed jf. IGUL § 5 stk. 1. Tilsvarende kan en person, som deltager i en IGU, ikke modtage integrationsydelse efter AKL jf. IGUL § 5 stk. 2.

Indholdet af en IGU består af en lønnet praktikstilling på en privat eller offentlig virksomhed samt skoleundervisning med uddannelsesgodtgørelse jf. IGUL § 4. Uddannelsen varer 2 år, og fordelingen af praktik og skoleundervisning er fastsat i § 6 jf. BEK 1623 §§ 5-7 og 12. I særlige tilfælde vil uddannelsen kunne forlænges udover 2 år – dette kan dog alene omfatte skoleundervisning jf. IGUL § 6 stk. 4.

En aftale om en IGU skal i medfør af IGUL § 7 indgås mellem arbejdsgiver og udlænding jf. BEK 11623 § 3. I forhold til praktikstillingen er den pågældende udlænding omfattet af de løn- og arbejdsvilkår, som gælder i henhold til overenskomsten på virksomheden eller området jf. IGUL § 9. I forbindelse med skoleundervisningen fremgår det af § 10, at udlændingen modtager uddannelsesgodtgørelse jf. BEK 1623 §§ 9-11. Denne godtgørelse svarer til den integrationsydelse, som den pågældende ville være berettiget til. Herudover kan den pågældende udlænding opnå befodringsgodtgørelse i henhold til IGUL § 10 stk. 8 jf. BEK 1623 § 14, ligesom udlændingen har mulighed for at opnå fritagelse for deltagerbetaling i forbindelse med skoleundervisning i henhold til IGUL § 10 stk. 9 jf. BEK 1623 § 17.

Efter gennemførelse af en IGU udsteder virksomheden et bevis til den pågældende udlænding jf. IGUL § 8 jf. BEK 1623 § 13. I denne sammenhæng opnår den pågældende udlænding ret til optagelse i en a-kasse som dimittend jf. lov om arbejdsløshedsforsikring m.v. § 54.

I henhold til IGUL § 11 jf. BEK 1623 § 15 modtager en privat arbejdsgiver en bonus på kr. 20.000, når udlændingen har været ansat i 6 måneder og yderligere kr. 20.000 efter to års ansættelse dvs., når uddannelsen er gennemført.

Med henblik på ligestilling af personer i erhvervsgrunduddannelse (EGU) og integrationsgrunduddannelse (IGU) udbetales der en bonus på op til kr. 40.000 til private arbejdsgivere, som ansætter elever i en EGU i perioden fra den 1. juli 2016 til den 30. juni 2019 jf. LBK nr. 738 af 20. juni 2016 om erhvervsgrunduddannelse m.v. § 15a.

Refusion

I henhold til IGUL § 10 stk. 5 afholder staten kommunernes udgifter til godtgørelse efter IGUL § 10 stk. 3-4.

Aktivloven og beskæftigelsesindsatsloven

I dette afsnit beskrives en række af de centrale bestemmelser i AKL og LAB, herunder målgrupper og vilkår for integrationsydelse, uddannelseshjælp og kontanthjælp, uddannelsespålæg, beskæftigelsesindsats samt bestemmelserne om ret og pligt, rådighed og sanktioner.

Den 10. juni 2017 trådte LOV nr. 674 om ændring af retsplejeloven og forskellige andre love i kraft (Blokering af hjemmesider og stop af offentlige ydelser til fremmedkrigere). Loven indeholder bl.a. ændringer i en række ydelseslove med henblik på at forhindre, at fremmedkrigere kan finansiere deres ophold i konfliktområder med offentlige ydelser. Tilsvarende er der indført en hjemmel til standsning af udbetalingen af offentlige ydelser til fremmedkrigere og – i tilfælde, hvor ydelserne allerede måtte være udbetalt – at kræve dem tilbagebetalt. Loven omtales ikke yderligere i denne håndbog.

Målgrupper i beskæftigelsesindsatslovens § 2

De seneste års reformer på området for forsørgelse, uddannelse, beskæftigelse og integration har medført en differentiering af målgruppebestemmelsen i LAB § 2, således at den nu består af 14 målgrupper:

- ➔ Ledige, som modtager arbejdsløshedsdagpenge m.v. (§ 2 nr. 1).
- ➔ Personer, der modtager kontanthjælp eller integrationsydelse efter AKL, og som er jobparate, bortset fra integrationsydelsesmodtagere, som er omfattet af integrationsprogrammet efter INL, eller som er omfattet af nr. 12 eller 13. Man er jobparat, hvis det vurderes, at man kan komme i ordinær beskæftigelse inden for en kortere periode dvs. inden for tre måneder (§ 2 nr. 2).
- ➔ Personer, der modtager kontanthjælp eller integrationsydelse efter AKL, og som er aktivitetsparate, bortset fra integrationsydelsesmodtagere, som er omfattet af integrationsprogrammet efter INL, eller som er omfattet af nr. 12 eller 13. Man er aktivitetsparat, hvis det vurderes, at man ikke kan komme i ordinær beskæftigelse inden for en kortere periode dvs. inden for tre måneder (§ 2 nr. 3).
- ➔ Personer, som er revalidender og ikke er omfattet af nr. 5 (§ 2 nr. 4).
- ➔ Personer, som modtager sygedagpenge (§ 2 nr. 5).
- ➔ Personer, som modtager førtidspension (§ 2 nr. 6).
- ➔ Personer, som er visiteret til fleksjob m.v. (§ 2 nr. 7).
- ➔ Personer med handicap (§ 2 nr. 8).
- ➔ Personer under 18 år (§ 2 nr. 9).
- ➔ Personer, som er selvforsørgende (§ 2 nr. 10).
- ➔ Personer, som modtager ressourceforløbsydelse som led i et ressourceforløb, herunder personer der ikke får udbetalt ressourceforløbsydelsen på grund af fradrag for indtægter (§ 2 nr. 11).
- ➔ Personer, der modtager uddannelseshjælp eller integrationsydelse efter AKL, som er uddannelsesparate, og som er under 30 år uden erhvervskompetencegivende uddannelse, bortset fra integrationsydelsesmodtagere, som er omfattet af integrationsprogrammet efter INL. Man er uddannelsesparat, hvis det vurderes, at man kan påbegynde og gennemføre en uddannelse på ordinære vilkår inden for ca. et år. I forhold til de uddannelsesparate skal der yderligere sondres mellem de 'åbenlyst uddannelsesparate' dvs. de unge, som ikke har nogen barrierer i forhold til uddannelsessystemet, og de 'uddannelsesparate', som forventes at kunne påbegynde en uddannelse på ordinære vilkår inden for ca. et år (§ 2 nr. 12).
- ➔ Personer, der modtager uddannelseshjælp eller integrationsydelse efter AKL, som er aktivitetsparate, og som er under 30 år uden erhvervskompetencegivende uddannelse, bortset fra integrationsydelsesmodtagere, som er omfattet af integrationsprogrammet efter INL. Man er aktivitetsparat, hvis det vurderes, at man ikke kan påbegynde og gennemføre en uddannelse på ordinære vilkår inden for ca. et år (§ 2 nr. 13).
- ➔ Personer, som modtager ressourceforløbsydelse som led i et jobafklaringsforløb, herunder personer der ikke får udbetalt ressourceforløbsydelsen på grund af fradrag for indtægter (§ 2 nr. 14).

Praksis

P 45-17 Deltagelse i et jobafklaringsforløb er en ret, der ikke er betinget af en samtidig pligt til at modtage ressourceforløbsydelse dvs., at personen kan vælge ikke at modtage ressourceforløbsydelse.

Integrationsydelse, uddannelseshjælp og kontanthjælp

Dette afsnit indledes med en beskrivelse af opholdskravet samt det kommende beskæftigelseskrav, som skal være opfyldt for at opnå ret til uddannelses- og kontanthjælp. Dernæst beskrives det skærpede rådighedskrav

dvs. 225-timersreglen generelt, hvorimod de konkrete konsekvenser heraf inddrages efterfølgende under de enkelte ydelser. Kontanthjælpsloftet behandles i afsnittet før de enkelte ydelser gennemgås.

Opholdskrav og beskæftigelseskrav

I henhold til AKL § 11 stk. 1 yder kommunen hjælp i form af integrationsydelse, uddannelseshjælp og kontanthjælp samt tilbud efter LAB og integrationsprogrammet i INL.

Retten til uddannelseshjælp og kontanthjælp er betinget af, at ansøger opfylder opholdskravet i AKL § 11 stk. 3 dvs. har haft lovligt ophold i Danmark i sammenlagt 7 år inden for de seneste 8 år. Personer, som ikke opfylder opholdskravet, modtager integrationsydelse.

Ved beregningen af opholdstiden indgår perioder, hvor personen har haft folkeregisteradresse i Danmark, medmindre særlige grunde fører til et andet resultat. Udlandsophold i perioder af max. to måneders varighed i forbindelse med f.eks. ferie, studierejser m.v. betragtes som ophold i Danmark, hvis den pågældende person har bevaret sin bopæl i Danmark. Opholdskravet gælder ikke for EU/EØS-borgere, såfremt disse er berettigede til hjælp i henhold til de EU-retlige regler jf. AKL § 11 stk. 6.

I medfør af AKL § 11 stk. 7 skal den person, som ansøger om hjælp, dokumentere, at opholdskravet er opfyldt. Kan den pågældende ikke dokumentere dette, tilkendes personen integrationsydelse.

Den 1. januar 2019 træder LOV nr. 743 af 8. juni 2018 i kraft. Loven indebærer en forlængelse af opholdskravet samt indførelse af et beskæftigelseskrav for modtagelse af uddannelses- og kontanthjælp.

Opholdskravet i AKL § 11 stk. 3 ændres, så personen skal have haft lovligt ophold i Danmark i sammenlagt 9 år inden for de seneste 10 år.

Opholdskravet suppleres med et nyt beskæftigelseskrav i AKL § 11 stk. 6, som indebærer, at personen skal have haft ordinær beskæftigelse i Danmark i en periode, som sammenlagt svarer til fuldtidsbeskæftigelse i 2 ½ år inden for de seneste 10 år. I denne forbindelse betragtes deltagelse i et IGU-forløb som ordinær beskæftigelse, dog ikke perioder med uddannelsesgodtgørelse. Beskæftigelseskravet skal alene være opfyldt én gang, uanset om personen løbende modtager uddannelses- eller kontanthjælp eller genansøger herom.

Beskæftigelseskravet vil omfatte alle, som er indrejst og folkeregisteret i Danmark fra den 1. januar 2008 og ikke tidligere har været folkeregisteret i Danmark. Herudover vil beskæftigelseskravet omfatte personer, som er folkeregisteret som indrejst i Danmark fra den 1. januar 2008 efter udlandsophold i mere end 12 sammenhængende måneder. Opholds- og beskæftigelseskravet omfatter ikke EU/EØS-borgere, som er berettigede til hjælp efter EU-retten.

Personer, som modtager integrationsydelse den 1. januar 2019 eller ansøger om hjælp efter AKL fra denne dato, er omfattet af beskæftigelseskravet.

Personer, som modtager uddannelses- eller kontanthjælp den 1. januar 2019, skal ikke opfylde beskæftigelseskravet. Men hvis personen ophører med at modtage hjælpen efter denne dato i 2 hele kalendermåneder eller mere og genansøger om hjælp, så skal personen både opfylde opholds- og beskæftigelseskravet ved den fornyede ansøgning.

Personer, som modtager brøkpension, herunder både folke- og førtidspension er undtaget fra beskæftigelseskravet, hvis de opfylder opholdskravet.

Skærpet rådighedskrav – 225-timersreglen

Med indførelsen af 225-timersreglen i AKL §§ 13f-g er der sket en skærpelse af den rådighedsforpligtigelse, som modtagere af hjælp har i henhold til lovens § 13 stk. 1-6 og § 13a om udnyttelse af uddannelses- og arbejdsmulighederne.

Reglen i AKL § 13f indebærer, at ægtepar og ugifte modtagere af integrationsydelse, uddannelseshjælp og kontanthjælp skal have 225 timers ordinær og understøttet beskæftigelse indenfor de seneste 12 kalendermåneder for at bevare deres fulde ydelse.

Som hovedregel omfatter 225-timersreglen både job-, uddannelses- og aktivitetsparate modtagere af hjælp, men i henhold til AKL § 13f stk. 9 kan en person undtages fra 225-timersreglen, hvis pågældendes arbejdsevne er så begrænset, at kommunen vurderer, at personen ikke kan opnå beskæftigelse på det ordinære arbejdsmarked. I denne forbindelse skal det vurderes, hvorvidt der er grundlag for at forelægge personens sag for kommunens rehabiliteringsteam med henblik på tilkendelse af f.eks. et ressourceforløb. Herudover er modtagere af hjælp, hvor kommunen har påbegyndt udfyldelsen af rehabiliteringsplanens forberedende del undtaget fra 225-timersreglen, hvilket tilsvarende gælder for modtagere af hjælp under forrevalidering samt modtagere af integrationsydelse under revalidering.

Nogle personer, som har fået nedsat deres ydelse efter samberegningsreglen i AKL § 26 stk. 2, skal ikke samtidig have nedsat deres ydelse efter 225-timersreglen. Dette omfatter ugifte modtagere af uddannelses- eller kontanthjælp, som er samlevende med en modtager af integrationsydelse, samt modtagere af uddannelses- eller kontanthjælp, som bliver gift med en modtager af integrationsydelse – parret skal have beregnet deres hjælp som ugifte i det første år af ægteskabet.

Kommunen skal i henhold til BEK nr. 310 af 30. marts 2016 varsle og vejlede modtagere af integrationsydelse, uddannelseshjælp og kontanthjælp, når deres hjælp kan bortfalde eller bliver nedsat som følge af manglende opfyldelse af 225-timersreglen. Herudover har ministeriet udsendt VEJ nr. 10310 af 20. december 2016 om 225-timersreglen for ægtepar og ugifte der modtager hjælp efter AKL § 11.

Praksis

P 33-18 Perioden på 12 kalendermåneder forlænges med perioder, hvor personen ikke har kunne arbejde på grund af dokumenteret sygdom og perioder, hvor pågældendes arbejdsevne har været vurderet så begrænset, at personen ikke har kunne opnå beskæftigelse på det ordinære arbejdsmarked.

P 98-17 Personer, der deltager i arbejdsprøvning eller anden afklaring af arbejdsevnen, er ikke undtaget fra 225-timersreglen. Pågældende, som modtog kontanthjælp som aktivitetsparat, skulle dog ikke have nedsat sin hjælp som følge af manglende opfyldelse af 225-timersreglen, idet kommunen ikke havde vejledt personen korrekt.

P 6-17 Afgørelsen fastlægger, hvornår en person er undtaget fra 225-timersreglen på grund af en nedsat arbejdsevne. I den første sag havde kommunen vurderet, at personen kunne arbejde effektivt 5-6 timer om ugen, og at pågældende kunne arbejde 15-20 timer om ugen med 25 % effektivitet. Afgørelsen blev ændret med henvisning til, at et skånebehov med en nedsat arbejds effektivitet på 75 % i arbejdstempoet ikke ville kunne imødekommes på det ordinære arbejdsmarked. Personen var derfor undtaget fra 225-timersreglen og skulle ikke have nedsat sin hjælp. I den anden sag var personen ikke undtaget fra 225-timersreglen, idet pågældende havde arbejdet 3 timer om dagen, og der ikke havde været tale om skånebehov eller hensyntagende forhold udover nedsat arbejdstid. Personen var derfor ikke undtaget fra 225-timersreglen og skulle have hjælpen nedsat.

Kontanthjælpsloft

Kontanthjælpslofter for modtagere af integrationsydelse, uddannelseshjælp og kontanthjælp er fastsat i AKL § 25b stk. 1-5. Bemyndigelsesbestemmelsen i AKL § 25e er udmøntet i BEK 1400 af 29. november 2016 om beregning af den samlede hjælp efter AKL § 25b og fordelingen af opgaver mellem kommunen og Udbetaling Danmark efter AKL § 25d. Herudover har ministeriet udsendt VEJ 10322 af 20. december 2016 om de øvre grænser for den samlede hjælp. Som følge af nedsættelsen af integrationsydelsen fra den 1. juli 2018 er der fastsat 6 nye lofniveauer, hvilket fremgår af VEJ 9371 af 22. maj 2018.

Kontanthjælpsloftet gælder for ægtepar, samlevende og ugifte, og lofniveauet afhænger af den enkelte persons civil- og forsørgerstatus samt ydelsesniveau.

De ydelser, som indgår i lofberegningen, er integrationsydelse, uddannelseshjælp og kontanthjælp samt tillæg i henhold til AKL §§ 22-25, bortset fra danskbonus efter AKL § 22, dvs. aktivitetstillæg, barsels- og bidragstillæg, særlig støtte efter § 34 og boligstøtte jf. AKL § 25b stk. 6-7 jf. BEK 1400 § 2 stk. 2.

Ved opgørelse af personens samlede hjælp ses der bort fra timefradrag og fradragsfrit beløb for deltagere i særligt tilrettelagt ungdomsuddannelse (STU), danskbonus (tidligere danskstillæg) efter AKL § 22 samt særlig støtte efter AKL § 34 og boligstøtte til husstande, hvor en person i husstanden er stærkt bevægelseshæmmet, modtager døgnhjælp eller er anvist en ældrebolig eller lignende jf. BEK 1400 § 2 stk. 3.

Såfremt personens samlede hjælp overstiger det konkrete loft, sker reduktionen først i særlig støtte efter AKL § 34 og dernæst i boligstøtten jf. AKL § 25c stk. 2. Personens hjælp kan ikke reduceres med mere end disse to ydelser.

Herudover vil lønindtægt reducere loftets virkning, idet lønindtægt indebærer, at modtageren af hjælp har mulighed for at beholde mere af boligstøtten og den særlige støtte efter AKL § 34, da lønindtægt skaber plads under loftet. I denne forbindelse medregnes det særlige timefradrag pr. arbejdstime på kr. 26,78 pr. arbejdstime ikke i beregningen af loftet.

Revalidender, som ikke opfylder opholdskravet i AKL § 11 stk. 3 og derfor modtager integrationsydelse, samt modtagere af hjælp efter AKL § 27, som ligeledes modtager integrationsydelse på grund af manglende opfyldelse af opholdskravet, er undtaget fra kontanthjælpsloftet.

Integrationsydelse og danskbonus

Personer, som ikke er berettigede til uddannelses- eller kontanthjælp, modtager integrationsydelse efter AKL § 22. I henhold til stk. 1-3 er integrationsydelsen afhængig af civil- og forsørgerstatus, alder samt om personen er hjemme- eller udeboende. Modtagere af integrationsydelse kan ikke opnå aktivitetstillæg.

Med virkning fra den 1. juli 2018 er integrationsydelsen blevet nedsat med 3 %, og samtidig er det hidtidige danskstillæg blevet omlagt til en tidsbegrænset danskbonus jf. LOV nr. 320 af den 25. april 2018.

Nedsættelsen af integrationsydelsen har udover 4 nye ydelsesniveauer medført, at satserne for sanktioner er blevet reduceret, idet disse afhænger af ydelsesniveau, og tilsvarende er der blevet fastsat 6 nye niveauer for kontanthjælpsloftet som følge heraf jf. VEJ 9371.

Omlægningen af danskstillægget til en danskbonus i AKL § 22 stk. 4 indebærer, at kommunen efter ansøgning yder bonus til en person, som har bestået Prøve i Dansk 2 eller FVU-læsning trin 2, tilsvarende eller på et højere niveau. Danskbonus ydes i form af et månedligt tillæg på kr. 1.560 i en tidsbegrænset periode på 6 måneder og er skattepligtigt. Personen kan kun opnå ret til danskbonus én gang, og personer, som tidligere har opnået ret til danskstillæg efter AKL eller danskbonus efter INL § 22, kan ikke opnå ret til danskbonus efter stk. 4. Danskbonus efter INL § 22 gives efter ansøgning til en udlænding, som er omfattet af INL og ikke modtager hjælp efter AKL §§ 22-25 dvs. er selvforsørgende, hvis personen har bestået en af ovennævnte prøver. Denne danskbonus ydes som et skattefrit engangsbeløb på 6.120 kr. Hvis der udbetales danskbonus efter INL § 22 til ansøgers ægtefælle, medfører dette ikke fradrag i hjælpen til ansøger i 2 år efter udbetalingen af danskbonus jf. AKL § 33 stk. 1 nr. 10.

Hvis ganske særlige forhold gør sig gældende, kan kommunen i henhold til AKL § 22 stk. 6, efter ansøgning yde danskbonus til en person, der er lægeligt diagnosticeret med en langvarig fysisk, psykisk, sensorisk eller intellektuel funktionsnedsættelse og som følge heraf ikke er i stand til eller har rimelig udsigt til at kunne bestå en prøve i dansk for at kunne opfylde betingelserne i stk. 4. Ansøger skal afgive oplysning på tro og love om deltagelse i danskundervisning samt forsøg på at tage prøve i dansk. Hvis ansøger ikke har deltaget i danskundervisning og ikke har forsøgt at tage prøve i dansk, skal ansøger fremlægge dokumentation for, at funktionsnedsættelsen er årsagen til såvel den manglende deltagelse i danskundervisning som det manglende forsøg på at tage prøve i dansk. Dokumentation skal ske i form af en lægeerklæring jf. stk. 7. Bemyndigelsesbestemmelsen i stk. 8 er udmøntet i BEK 617 af 27. maj 2018 om danskbonus.

I forhold til integrationsydelse og 225-timersreglen er udgangspunktet, at et ægtepar får beregnet den samlede hjælp som summen af de beløb, som hver af ægtefællerne er berettigede til efter AKL §§ 22-25 jf. AKL § 26 stk. 1. I denne sammenhæng vil ægtepar og samlevende, hvor den ene part modtager

integrationsydelse, og den anden part modtager uddannelseshjælp eller kontanthjælp, få nedsat uddannelses- eller kontanthjælpen, således at parrets samlede ydelser svarer til uddannelseshjælpen eller kontanthjælpen, dog således at begge parter hver mindst modtager, hvad der svarer til integrationsydelse samt danskbonus, hvis integrationsydelsesmodtageren er berettiget til danskbonus jf. stk. 2.

I ovenstående sammenhæng medfører manglende opfyldelse af 225-timersreglen, at hjælpen til et ægtepar, hvor en eller begge modtager integrationsydelse, og den samlede hjælp efter AKL § 26 stk. 1-2 eksklusiv evt. danskbonus overstiger voksensatserne, vil få nedsat deres hjælp til en voksensats eksklusiv evt. danskbonus jf. AKL § 26 stk. 8 pkt. 1 jf. AKL § 13f stk. 3-4. Niveaueet for hjælpen vil afhænge af, om ægteparret har forsørgelsespligt overfor børn eller ej. Er det alene den ene ægtefælle, som ikke opfylder 225-timersreglen, sker nedsættelsen af hjælpen hos denne jf. bestemmelsens stk. 8 pkt. 2. Opfylder ingen af ægtefællerne 225-timersreglen, nedsættes hjælpen efter stk. 8 pkt. 3 hos den ægtefælle, som har mindst tilknytning til arbejdsmarkedet, og hvis denne ægtefælle efterfølgende opfylder 225-timersreglen, så fortsætter nedsættelsen af hjælpen hos den anden ægtefælle jf. AKL § 26 stk. 9.

Ægtepar på integrationsydelse med forsørgelsespligt overfor børn skal ikke have beregnet deres hjælp efter AKL § 26 stk. 8, før de er berettigede til fuld børne- og ungeydelse jf. AKL § 13f stk. 4 pkt. 2, når det alene er på grund af manglende opfyldelse af betingelsen i § 2 stk. 1 nr. 7 i lov om en børne- og ungeydelse, at der ikke udbetales fuld børne- og ungeydelse dvs., at ingen af forældrene har haft bopæl eller beskæftigelse i Danmark i mindst 6 år inden for de seneste 10 år.

En ægtefælle, som modtager integrationsydelse, anses for at udnytte sine arbejdsmuligheder, selvom personen ikke opfylder 225-timersreglen, såfremt pågældende er gift med en person, som modtager en forsørgelsesydelse uden rådighedsforpligtigelse, herunder ressourceforløbsydelse jf. AKL § 13f stk. 5.

Hvis en af ægtefællerne efter AKL § 13 stk. 10 har valgt ikke at udnytte sine arbejdsmuligheder, beregnes der alene hjælp til den berettigede ægtefælle jf. AKL § 26 stk. 4.

En ugift modtager af integrationsydelse er ikke omfattet af 225-timersreglen jf. AKL § 13f stk. 6-7 modsætningsvist.

I henhold til AKL § 34 stk. 3 nr. 1 jf. BEK 894 af 29. juni 2017 § 2 kan ægtepar, som ikke opfylder 225-timersreglen, ikke modtage særlig støtte til høje boligudgifter eller stor forsørgerbyrde. Dette omfatter dog ikke ægtepar på integrationsydelse, når der alene på grund af manglende opfyldelse af betingelsen i § 2 stk. 1 nr. 7 i lov om en børne- og ungeydelse ikke udbetales fuld børne- og ungeydelse.

Modtagere af integrationsydelse ikke har ret til ferie med integrationsydelse.

Refusion

I henhold til KFL § 3 stk. 1 nr. 14 er integrationsydelse og danskbonus efter AKL § 22 omfattet af KFL og dermed af refusionsreglerne heri. Dette indebærer, at staten betaler 80 % i de første 4 uger og kommunen 20 %, at staten betaler 40 % i ugerne 5-26 og kommunen 60 %, at staten betaler 30 % i ugerne 27-52 og kommunen 70 %, og at staten betaler 20 % fra uge 53 og frem og kommunen 80 %.

I henhold til KFL § 3 stk. 1 nr. 15 er særlig støtte efter AKL § 34 tilsvarende omfattet af refusionsreglerne i KFL.

I henhold til INL § 45 stk. 9 refunderer staten 100 % af en kommunes udgifter til danskbonus efter INL § 22.

Uddannelseshjælp

I henhold til AKL § 23 stk. 1 modtager uddannelses- og aktivitetsparate personer under 30 år uden en erhvervskompetencegivende uddannelse uddannelseshjælp.

Niveauet for uddannelseshjælp fremgår af AKL § 23 stk. 2-5 og afhænger bl.a. af, om pågældende har forsørgelsespligt over for børn, har en dokumenteret psykisk lidelse samt alder og er hjemme- eller udeboende.

Ud over uddannelseshjælp modtager personer, der er visiteret som aktivitetsparate og deltager i tilbud efter LAB eller har tilkendegivet, at pågældende ønsker et tilbud, et aktivitetstillæg efter at have modtaget uddannelseshjælp i tre måneder jf. AKL § 24 stk. 1.

Personer som modtager hjælp efter AKL § 23 stk. 2 nr. 3-5 kan ikke modtage aktivitetstillæg, hvilket omfatter gravide, forsørgere med en psykisk lidelse og udeboende personer med en psykisk lidelse jf. AKL § 24 stk. 4. En person under forrevalidering kan modtage aktivitetstillæg, når pågældende deltager i aktiviteter efter LAB jf. AKL § 24 stk. 6.

I helt særlige tilfælde, hvor en person har særligt komplekse udfordringer i form af helbredsmæssige eller sociale barrierer, og kommunen har visiteret personen som aktivitetsparat ved den første samtale efter senest en uge, har personen ret til aktivitetstillægget fra dette tidspunkt jf. AKL § 24 stk. 5.

Størrelsen af aktivitetstillægget samt andre vilkår i forbindelse hermed fremgår af AKL § 24 stk. 2-3 og 7.

I forhold til uddannelseshjælp og 225-timersreglen er udgangspunktet, at et ægtepar får beregnet den samlede hjælp som summen af de beløb, som hver af ægtefællerne er berettigede til efter AKL §§ 22-25 jf. § 26 stk. 1. I denne sammenhæng vil et ægtepar, hvor en eller begge ægtefæller modtager hjælp på voksensatser, og en af ægtefællerne ikke opfylder 225-timersreglen, alene få beregnet hjælp til den ene ægtefælle jf. AKL § 26 stk. 5. Ægtefællerne vil igen få beregnet den samlede hjælp, som hvert af de beløb, som ægtefællerne er berettigede til, når den ægtefælle, som ikke opfylder 225-timersreglen, opfylder denne jf. AKL § 13f stk. 14. Opfylder ingen af ægtefællerne 225-timersreglen, beregnes der alene hjælp til den ægtefælle, som efter kommunens vurdering er tættest på arbejdsmarkedet jf. AKL § 26 stk. 6. Den ægtefælle, som får beregnet hjælp, skal udnytte sine uddannelses- og arbejdsmuligheder.

Beregnes hjælpen til ægteparret på andre satser end voksensatser, og opfylder den ene ægtefælle ikke 225-timersreglen, vil ægteparret få beregnet deres samlede hjælp til en voksensats jf. AKL § 26 stk. 7 pkt. 1. Niveauet for hjælp vil afhænge af, om ægteparret har forsørgelsespligt overfor børn eller ej. Er det alene den ene ægtefælle, som ikke opfylder 225-timersreglen, sker nedsættelsen af hjælpen hos denne jf. bestemmelsens stk. 7 pkt. 2. Opfylder ingen af ægtefællerne 225-timersreglen, nedsættes hjælpen hos den ægtefælle, der har mindst tilknytning til arbejdsmarkedet jf. bestemmelsens stk. 7 pkt. 3, og hvis denne ægtefælle efterfølgende opfylder 225-timersreglen, så fortsætter nedsættelsen af hjælpen hos den anden ægtefælle jf. bestemmelsens stk. 9.

Er en person, som modtager uddannelseshjælp, gift med en person, som modtager en offentlig forsørgelsesydelse, herunder ressourceforløbsydelse, tilskud til pasning af egne børn efter dagtilbudsloven § 86 eller deltager i en integrationsgrunduddannelse, beregnes der alene hjælp til modtageren af uddannelseshjælp jf. AKL § 26 stk. 3.

Opfylder modtageren af uddannelseshjælp ikke 225-timersreglen, vil personen få nedsat sin hjælp efter AKL § 13f stk. 6-7 jf. stk. 8 jf. AKL § 13g. Dette indebærer, at pågældende får nedsat sin hjælp med 1029 kr. om måneden, hvis personen modtager hjælp på voksensats. Modtager pågældende hjælp på andre satser, sker nedsættelsen med 514 kr. om måneden – dog således, at modtagere af uddannelseshjælp på satserne efter AKL § 23 stk. 2 nr. 1-2 og 6-9 ikke får nedsat hjælpen dvs. forsørgere og modtagere af uddannelseshjælp på SU-niveau. Reglerne omkring nedsættelse af hjælpen til modtagere af uddannelseshjælp omfatter også ugifte modtagere af uddannelseshjælp.

Hvis en af ægtefællerne efter AKL § 13 stk. 10 har valgt ikke at udnytte sine arbejdsmuligheder, beregnes der alene hjælp til den berettigede ægtefælle jf. AKL § 26 stk. 4.

Et ægtepar, hvor en eller begge ægtefæller ikke opfylder 225-timersreglen, kan ikke opnå særlig støtte til høje boligudgifter eller stor forsørgerbyrde efter AKL § 34 stk. 3 jf. AKL § 13f stk. 2. Personer, som får nedsat deres hjælp efter AKL § 26 stk. 6-7 kan opnå støtte efter AKL § 34 stk. 4 med det beløb, som ville være udbetalt, hvis de pågældende ikke havde været omfattet af nedsættelsen efter AKL § 13g.

Modtagere af uddannelseshjælp har ret til 4 ugers ferie, hvor den enkelte ferieperiode højst kan udgøre 2 uger jf. AKL § 13 stk. 11-12.

Refusion

I henhold til KFL § 3 stk. 1 nr. 6 er uddannelseshjælp og aktivitetstillæg efter AKL §§ 23-24 omfattet af KFL og dermed af refusionsreglerne heri. Dette indebærer, at staten betaler 80 % i de første 4 uger og kommunen 20 %, at staten betaler 40 % i ugerne 5-26 og kommunen 60 %, at staten betaler 30 % i ugerne 27-52 og kommunen 70 %, og at staten betaler 20 % fra uge 53 og frem og kommunen 80 %.

I henhold til KFL § 3 stk. 1 nr. 15 er særlig støtte efter AKL § 34 tilsvarende omfattet af refusionsreglerne i KFL.

Praksis

P 15-16 Der kan udbetales uddannelseshjælp med diagnosesats efter AKL § 23 stk. 5 jf. stk. 4 fra det tidspunkt, hvor det er dokumenteret, at personen har en af de diagnoser, som fremgår af loven. Der kan ikke lægges vægt på foreløbige diagnoser. Det har ikke betydning, at den lægelige dokumentation er blevet modtaget i kommunen på et senere tidspunkt end det tidspunkt, hvor diagnosen blev stillet.

P 86-15 En person, som er færdigvisiteret i en fraflytningskommune, skal ikke revideres i tilflytningskommunen, men bevarer sin ydelsessats ved flytningen, medmindre der er sket væsentlige ændringer i personens forhold, eller der er nye oplysninger, som begrundes en ny visitation.

Kontanthjælp

I henhold til AKL § 25 stk. 1 modtager personer, som er fyldt 30 år samt job- og aktivitetsparate personer under 30 år med en erhvervskompetencegivende uddannelse, kontanthjælp.

Kontanthjælpsniveauet for personer over 30 år er fastsat i AKL § 25 stk. 2 og afhænger af, om pågældende har forsørgelsespligt over for børn jf. stk. 5-6. For personer under 30 år er kontanthjælpsniveauet fastsat i bestemmelsens stk. 3 og afhænger bl.a. af, om pågældende har forsørgelsespligt over for børn, har en dokumenteret psykisk lidelse samt af alder og om personen er hjemme- eller udeboende jf. bestemmelsens stk. 4-6.

Ud over kontanthjælp modtager aktivitetsparate personer under 30 år et aktivitetstillæg, når personen har modtaget kontanthjælp i 3 måneder og deltager i tilbud efter LAB eller integrationsprogrammet efter INL, eller pågældende ønsker tilbud jf. AKL § 25 stk. 7. I helt særlige tilfælde, hvor en person har særligt komplekse udfordringer i form af helbreds-mæssige eller sociale barrierer, og kommunen har visiteret personen som aktivitetsparat ved den første samtale efter senest en uge, har personen ret til aktivitetstillægget fra dette tidspunkt jf. AKL § 25 stk. 11.

Personer som modtager hjælp efter AKL § 25 stk. 3 nr. 3-5 og 8-9 kan ikke modtage aktivitetstillæg, hvilket omfatter gravide, forsørgere med en psykisk lidelse, udeboende personer med en psykisk lidelse samt unge hjemme- eller udeboende under 25 år jf. bestemmelsens stk. 10. En person under forrevalidering kan modtage aktivitetstillæg, når pågældende deltager i aktiviteter efter LAB jf. bestemmelsens stk. 12.

Størrelsen af aktivitetstillægget samt andre vilkår i forbindelse hermed fremgår af AKL § 25 stk. 9 og 13.

I forhold til kontanthjælp og 225-timersreglen er udgangspunktet, at et ægtepar får beregnet den samlede hjælp som summen af de beløb, som hver af ægtefællerne er berettigede til efter AKL §§ 22-25 jf. AKL § 26 stk. 1. I denne sammenhæng vil et ægtepar, hvor en eller begge ægtefæller modtager hjælp på voksensatser, og en af ægtefællerne ikke opfylder 225-timersreglen, alene få beregnet hjælp til den ene ægtefælle jf. AKL § 26 stk. 5. Ægtefællerne vil igen få beregnet den samlede hjælp, som hvert af de beløb, som ægtefællerne er berettigede til, når den ægtefælle, som ikke opfylder 225-timersreglen, opfylder denne jf. AKL § 13f stk. 14. Opfylder ingen af ægtefællerne 225-timersreglen, beregnes der alene hjælp til den ægtefælle, som efter kommunens vurdering er tættest på arbejdsmarkedet jf. AKL § 26 stk. 6. Den ægtefælle, som får beregnet hjælp, skal udnytte sine uddannelses- og arbejdsmuligheder.

Beregnes hjælpen til ægteparret på andre satser end voksensatser, og opfylder den ene ægtefælle ikke 225-timersreglen, vil ægteparret få beregnet deres samlede hjælp til en voksensats jf. AKL § 26 stk. 7 pkt. 1. Niveaueet for hjælp vil afhænge af, om ægteparret har forsørgelsespligt overfor børn eller ej. Er det alene den ene ægtefælle, som ikke opfylder 225-timersreglen, sker nedsættelsen af hjælpen hos denne jf. AKL § 26 stk. 7 pkt. 2. Opfylder ingen af ægtefællerne 225-timersreglen, nedsættes hjælpen hos den ægtefælle, der har mindst tilknytning til arbejdsmarkedet jf. bestemmelsens stk. 7 pkt. 3, og hvis denne ægtefælle efterfølgende opfylder 225-timersreglen, så fortsætter nedsættelsen af hjælpen hos den anden ægtefælle jf. endvidere AKL § 26 stk. 9.

Er en person, som modtager kontanthjælp, gift med en person, som modtager en offentlig forsørgelsesydelse, herunder ressourceforløbsydelse, tilskud til pasning af egne børn efter dagtilbudsloven § 86 eller deltager i en integrationsgrunduddannelse, beregnes der alene hjælp til modtageren af kontanthjælp jf. AKL § 26 stk. 3.

Opfylder modtageren af kontanthjælp ikke 225-timersreglen, vil personen få nedsat sin hjælp efter AKL § 13f stk. 6-7 jf. stk. 8 jf. AKL § 13g. Dette indebærer, at pågældende får nedsat sin hjælp med 1029 kr. om måneden, hvis personen modtager hjælp på voksensats. Modtager pågældende hjælp på andre satser, sker nedsættelsen med 514 kr. om måneden. Reglerne omkring nedsættelse af hjælpen til modtagere af kontanthjælp omfatter også ugifte modtagere af kontanthjælp.

Hvis en af ægtefællerne efter AKL § 13 stk. 10 har valgt ikke at udnytte sine arbejdsmuligheder, beregnes der alene hjælp til den berettigede ægtefælle jf. AKL § 26 stk. 4.

Et ægtepar, hvor en eller begge ægtefæller ikke opfylder 225-timersreglen, kan ikke opnå særlig støtte til høje boligudgifter eller stor forsørgerbyrde efter AKL § 34 stk. 3 jf. AKL § 13f stk. 2. Personer, som får nedsat deres hjælp efter AKL § 26 stk. 6-7 kan opnå støtte efter AKL § 34 stk. 4 med det beløb, som ville have været udbetalt, hvis de pågældende ikke havde været omfattet af nedsættelsen efter AKL § 13g.

Modtagere af kontanthjælp har ret til 4 ugers ferie, hvor den enkelte ferieperiode højst kan udgøre 2 uger jf. AKL § 13 stk. 11-12.

Refusion

I henhold til KFL § 3 stk. 1 nr. 5 er kontanthjælp og aktivitetstillæg efter AKL § 25 omfattet af KFL og dermed af refusionsreglerne heri. Dette indebærer, at staten betaler 80 % i de første 4 uger og kommunen 20 %, at staten betaler 40 % i ugerne 5-26 og kommunen 60 %, at staten betaler 30 % i ugerne 27-52 og kommunen 70 %, og at staten betaler 20 % fra uge 53 og frem og kommunen 80 %.

I henhold til KFL § 3 stk. 1 nr. 15 er særlig støtte efter AKL § 34 tilsvarende omfattet af refusionsreglerne i KFL.

Praksis

P 83-17 Hvis begge ægtefæller modtager kontanthjælp på forsørgersats efter AKL § 25, og den ene ægtefælle ikke opfylder 225-timersreglen, beregnes der kun hjælp til den anden ægtefælle jf. AKL § 26 stk. 5. Hvis ægtefællerne har indtægter, skal disse fratrækkes i den berettigede ægtefælles hjælp efter timefradrag for udførte arbejdstimer. Dette gælder også arbejdsindtægter fra den ægtefælle, hvis hjælp er bortfaldet. I den konkrete sag havde den ægtefælle, hvis hjælp var bortfaldet, påbegyndt et deltidsarbejde, hvilket indebærer, at indtægten herfra skulle fradrages i den anden ægtefælles kontanthjælp, efter timefradrag var foretaget.

P 15-16 Diagnosesats – se nærmere herom under afsnittet om uddannelseshjælp.

P 86-15 Visitation ved flytning – se nærmere herom under afsnittet om uddannelseshjælp.

Uddannelsespålæg

Uddannelsespålæg skal gives til unge modtagere af arbejdsløshedsdagpenge, uddannelseshjælp og integrationsydelse, hvis personen ikke har en erhvervskompetencegivende uddannelse.

Uddannelsespålægget skal sammen med en evt. indsats bringe personen i stand til at påbegynde og gennemføre en uddannelse på kortere eller længere sigt. Reglerne om uddannelsespålæg fremgår af LAB § 21b.

Af LAB § 21b stk. 1-2 fremgår, at personer omfattet af målgruppen i LAB § 2 nr. 1 dvs. dagpengemodtagere, som er under 25 år, ikke har en erhvervskompetencegivende uddannelse og ikke har forsørgelsespligt overfor hjemmeboende børn, skal have et uddannelsespålæg, hvis det vurderes, at de kan gennemføre en uddannelse på almindelige vilkår. Jobcentret skal pålægge personen at komme med forslag til en eller flere relevante studie- eller erhvervskompetencegivende uddannelser inden for en nærmere fastsat frist. Det er en forudsætning, at personen under uddannelsesforløbet har et forsørgelsesgrundlag i form af SU, elevløn eller lignende.

I henhold til LAB § 21b stk. 3 skal personer omfattet af målgrupperne i LAB § 2 nr. 12-13 dvs. uddannelses- og aktivitetsparate modtagere af uddannelseshjælp og integrationsydelse, have pålæg om inden for en nærmere angiven frist at komme med forslag til en eller flere relevante studie- eller erhvervskompetencegivende uddannelser, som personen på kortere eller længere sigt kan påbegynde på almindelige vilkår. Det er en betingelse, at personen har et forsørgelsesgrundlag under uddannelsesforløbet i form af SU, elevløn eller lignende. Jobcentret kan endvidere iværksætte aktiviteter og tilbud efter LAB kap. 9b-12 med henblik på, at personen bliver i stand til at komme med nævnte uddannelsesforslag. Eventuelle test- og prøveresultater samt aktiviteter og tilbud skal fremgå af uddannelsespålægget jf. bestemmelsens stk. 6.

Jobcentret kan pålægge såvel dagpengemodtagere som modtagere af uddannelseshjælp og integrationsydelse at søge om optagelse på en eller flere uddannelser indenfor en fastsat frist jf. LAB § 21b stk. 4. Såfremt personen bliver optaget på en uddannelse, har pågældende pligt til at påbegynde og gennemføre denne jf. stk. 5. Jobcentret skal endvidere fortsætte indsatsen over for personer som på baggrund af et uddannelsespålæg skal påbegynde en uddannelse inden for en måned frem til uddannelsesstart jf. bestemmelsens stk. 8. Uddannelsespålægget indgår i personens "Min Plan" på Jobnet jf. LAB § 21b stk. 10.

Uddannelsespålægget består af tre trin, herunder trin 1, hvor den unge skal overveje forslag til uddannelse, trin 2, hvor den unge skal søge optagelse på en eller flere uddannelser, samt trin 3, hvor den unge skal påbegynde og gennemføre den uddannelse, som den unge er blevet optaget på. Der skal følges op på uddannelsespålæggets tre trin og udarbejdelse og revision af uddannelsespålægget betragtes som en garantiforskrift.

I henhold til LAB § 21b stk. 7 skal jobcentret underrette uddannelsesinstitutionen om, at personen har et uddannelsespålæg, om de aktiviteter og tilbud samt test- og prøveresultater, som er gennemført i jobcentret, samt om jobcentret vurderer, at der er risiko for, at personen kan få særlige vanskeligheder ved at gennemføre uddannelsen. Tilsvarende skal uddannelsesinstitutionen underrette jobcentret, når personen optages på uddannelsen, og hvis det vurderes, at der er risiko for frafald. Begge underretninger kan finde sted uden samtykke fra den pågældende person.

Praksis

P 87-14 Udarbejdelse og revision af et uddannelsespålæg er en garantiforskrift, der skal sikre, at kommunen træffer afgørelse på et fyldestgørende grundlag. De tilbud efter LAB kap. 9b-12, som kommunen giver personen for at denne kan nå sit uddannelsesmål, skal fremgå af uddannelsespålægget. Kommunens afgørelse om sanktion på grund af udeblivelse fra et tilbud efter LAB, som blev givet i en jobplan, var derfor ugyldig. Reglerne om jobplan gælder ikke i forbindelse med uddannelsespålæg.

P 50-14 Forud for visitation til hjælp som uddannelses- eller aktivitetsparat skal kommunen oplyse sagen i fornødent omfang, herunder indhente lægelige oplysninger. Herudover skal kommunen give personen et uddannelsespålæg.

Beskæftigelsesindsats

Nedenfor beskrives de tilbud, som kan gives til borgere som led i den almindelige beskæftigelsesindsats efter LAB § 22 stk. 1. Tilbuddene skal gives i overensstemmelse med "Min Plan", en rehabiliteringsplan eller et uddannelsespålæg jf. stk. 2. For personer, som har eller skal have en integrationskontrakt efter INL og modtager hjælp efter bl.a. AKL, skal kommunen supplere kontrakten med oplysninger om indholdet af den beskæftigelsesmæssige indsats jf. LAB § 31a.

I henhold til LAB § 22 stk. 3 skal tilbud gives ud fra den enkeltes forudsætninger og behov samt være rettet mod beskæftigelse inden for områder med behov for arbejdskraft med henblik på hel eller delvis selvforsørgelse. Sær- regler for de enkelte målgrupper fremgår af LAB § 22 stk. 4-8.

For målgruppen i LAB § 2 nr. 1 dvs. modtagere af arbejdsløshedsdagpenge er der med beskæftigelsesindsatsreform del I indført flere uddannelsesrettede tiltag, herunder ret til 6 ugers jobrettet kursus/uddannelse i henhold til en landsdækkende positivliste fra den 1. januar 2015 jf. LAB §§ 26a-26b. Videre er der til personer i denne målgruppe, som er fyldt 30 år og ikke har en kompetencegivende uddannelse eller har en forældet uddannelse dvs. en uddannelse, som ikke har været anvendt i de sidste 5 år, afsat en pulje til uddannelsesløft med virkning fra den 1. juli 2015 jf. LAB § 33a. Dette tilbud omfatter erhvervsuddannelser og kan betragtes som et ønske om at understøtte opkvalificeringen fra ufaglært til faglært. Samtidig blev der afsat en regional uddannelsespulje til korte erhvervsrettede uddannelsesforløb efter en regional positivliste jf. LAB § 33b.

Mentorstøtte

I henhold til LAB kap. 9b kan der ydes mentorstøtte med henblik på at fremme, at personer kan opnå eller fastholde aktiviteter, tilbud, ordinær uddannelse, ansættelse i fleksjob eller ordinær ansættelse jf. LAB § 31b stk. 1.

Med mentorstøtten har personer, som er omfattet af LAB § 2, ret til et tilbud om en mentor i form af en udskrivningskoordinator ved udskrivelse efter psykiatrisk indlæggelse jf. LAB § 31b stk. 2. Tilsvarende fremgår det af aftalen om Kriminalforsorgens økonomi 2018-2021, at mentorordningen skal styrkes, så de dømte, som er i størst risiko for tilbagefald, får mulighed for tildeling af mentor.

Ved tilbud om mentorstøtte skal der indgås en skriftlig aftale mellem jobcentret og den person, der skal have mentorstøtte jf. LAB § 31c stk. 1. Aftalen kan højst have en varighed på 6 måneder med mulighed for forlængelse. De krav, der stilles til indholdet af en aftale om mentorstøtte, fremgår af LAB § 31c stk. 2.

I henhold til LAB § 31d skal støtte til en mentorfunktion på en virksomhed eller uddannelsesinstitution ligge udover, hvad arbejdsgiveren eller uddannelsesinstitutionen sædvanligvis forventes at varetage, og mentorfunktionen skal være afgørende for aktiviteten, tilbuddet eller ansættelsen. Videre fremgår det af LAB § 31e stk. 1, hvilke omkostninger der kan dækkes i forbindelse med en mentorfunktion på en virksomhed eller uddannelsesinstitution, ligesom det af LAB § 31e stk. 2 fremgår, at mentorfunktionen kan ydes for en eller flere personer.

Bemyndigelsesbestemmelsen i LAB § 31f er udmøntet i BEK nr. 977 af 28. juni 2018, som i § 59 fastslår, at en arbejdsgiver eller en uddannelsesinstitution skal redegøre for det faktiske timeforbrug, der er anvendt på mentorfunktionen, og en arbejdsgiver skal fremlægge dokumentation for eventuelt køb af uddannelse til en medarbejder.

Mentorstøtte som ret og pligt tilbud til personer, som ikke kan deltage i aktive tilbud efter LAB kap. 10-12, behandles på side 17.

Refusion

I henhold til LAB § 118 stk. 5 refunderer staten 50 % af en kommunes udgifter til mentorstøtte efter LAB kap. 9b for personer, der ved indgåelse af en aftale om mentorstøtte, er omfattet af LAB § 2 nr. 3, 8-10, 12-13 og § 31 b, stk. 2. Refusionen ydes inden for et rådighedsbeløb, som i 2018 udgør kr. 11.414.

I henhold til LAB § 118a stk. 2 refunderer staten 50 % af en kommunes udgifter til mentorstøtte efter LAB kap. 9b for personer, der ved indgåelse af en aftale om mentorstøtte, er omfattet af LAB § 2 nr. 4-7. Refusionen ydes inden for et rådighedsbeløb, som i 2018 udgør kr. 10.139.

Vejledning og opkvalificering

I henhold til LAB § 32 stk. 1 kan personer omfattet af LAB § 2 nr. 1-5 og 11-14 få tilbud i form af uddannelser, som udbydes generelt med hjemmel i lov og uddannelser og kurser samt særligt tilrettelagte projekter og uddannelsesforløb, herunder praktik, danskundervisning og korte vejlednings- og afklaringsforløb. Personer omfattet af LAB § 2 nr. 6-7 kan ikke få tilbud om uddannelser, der udbydes med hjemmel i lov jf. bestemmelsens stk. 2. Se nærmere i BEK 977 kap. 8.

Formålet med vejledning og opkvalificering er at udvikle eller afdække den lediges faglige, sociale eller sproglige kompetencer med henblik på opkvalificering til arbejdsmarkedet samt at kvalificere personer omfattet af LAB § 2 nr. 12-13 til at kunne påbegynde og gennemføre en erhvervskompetencegivende uddannelse jf. LAB § 32 stk. 3.

Personer, som er omfattet af LAB § 2 nr. 1-3 og 12-13, har ret til et læse-, skrive-, regne- eller ordblindkursus, såfremt en test har vist et sådant behov jf. LAB § 32a. Videre fremgår, at personer uden en erhvervskompetencegivende uddannelse omfattet af LAB § 2 nr. 1 over 30 år samt personer omfattet af LAB § 2 nr. 2-3 har ret til et tilbud om realkompetencevurdering.

Personer under 30 år, som er omfattet af LAB § 2 nr. 1-3 og 12-13, kan ikke modtage tilbud om en studie- og erhvervskompetencegivende uddannelse jf. LAB § 37 stk. 1. Dette gælder dog ikke personer uden en erhvervskompetencegivende uddannelse, hvis personen har forsørgelsespligt overfor hjemmeboende børn, er omfattet af LAB § 2 nr. 1 og fyldt 25 år og har afsluttet et ret og pligt tilbud samt haft 6 måneders sammenlagt ledighed, eller hvis personen er omfattet af LAB § 2 nr. 12-13 og er fyldt 25 år samt har opbrugt retten til SU til videregående uddannelse jf. LAB § 37 stk. 2. Varigheden af et tilbud efter LAB § 37 stk. 2 kan ikke strække sig udover en uddannelse som professionsbachelor, og uddannelsen skal kvalificere til arbejde indenfor områder med behov for arbejdskraft jf. bestemmelsens stk. 3.

Varigheden af tilbud om vejledning og opkvalificering m.v. til målgrupperne er fastsat i LAB §§ 34-36 og ydelser under forløbet fremgår af LAB §§ 38-41.

Refusion

I henhold til LAB § 118 stk. 1 refunderer staten 50 % af en kommunes udgifter til vejledning og opkvalificering efter LAB kap. 10 for personer omfattet af LAB § 2 nr. 1-3, 10 og 12-13.

Der ydes ikke statsrefusion for en kommunes udgifter til tilbud efter LAB § 32 stk. 1 nr. 2 til personer omfattet af LAB § 2 nr. 1 jf. LAB § 118 stk. 2.

Der ydes ikke statsrefusion for en kommunes udgifter til tilbud efter LAB § 32 stk. 1 nr. 1 til personer omfattet af LAB § 2 nr. 2 og 12, hvis sidstnævnte er åbenlyst uddannelsesparat, i de første 9 måneder på uddannelseshjælp eller integrationsydelse jf. LAB § 118 stk. 3. Dog ydes der statsrefusion for tilbud om læse-, skrive-, regne- og ordblindkurser efter LAB § 32a.

Der ydes ikke statsrefusion for en kommunes udgifter til tilbud efter LAB § 32 stk. 1 nr. 2 til personer omfattet af LAB § 2 nr. 2 og 12, hvis sidstnævnte er åbenlyst uddannelsesparat jf. LAB § 118 stk. 4.

Praksis

P 130-12 En person, uden en erhvervskompetencegivende uddannelse med forsørgelsespligt overfor et hjemmeboende barn, kan efter en konkret vurdering få tilbud om at gennemføre en studie- eller erhvervskompetencegivende uddannelse på det hidtidige forsørgelsesgrundlag efter LAB § 37. Personen havde ikke ret til HF, idet denne uddannelse ikke ville forbedre muligheden for hurtigst muligt at opnå varig beskæftigelse og hel eller delvis selvforsørgelse. HF var i øvrigt ikke nødvendigt for at blive optaget på studiet til veterinærsygeplejerske, som var pågældendes uddannelsesmål.

P 129-12 Ved studie- og erhvervskompetencegivende uddannelse i LAB § 37 forstås en hel ordinær uddannelse, som enten giver studie- eller erhvervskompetence, hvorfor 2 enkeltfag på HF ikke er omfattet heraf.

P 16-12 Et højskoleophold kan efter en konkret vurdering være en erhvervsrettet aktivitet, som kan tilbydes efter LAB § 32. Tilsvarende kan et tilbud med henblik på væggtab efter en konkret vurdering være beskæftigelsesfremmende med henblik på hjælp til at opnå tilknytning til arbejdsmarkedet. Personen havde ikke ret til et højskoleophold med henblik på væggtab, idet jobcentret havde tilbudt pågældende et andet passende tilbud med samme formål.

P 219-11 Tilbud efter LAB § 32 skal tage udgangspunkt i arbejdsmarkedets behov samt personens ønsker og forudsætninger. En 1-årig frisøruddannelse blev ikke anset som den hurtigste vej for en ledig til at opnå varig beskæftigelse og selvforsørgelse, idet den ledige ikke havde kompetencer inden for faget, at der ikke var mangel på arbejdskraft i faget, og at der var gode muligheder for job med den ordinære frisøruddannelse.

P 218-11 En jobplan er gyldig, selvom personen ikke formelt har underskrevet den.

P 162-09 En ung med infantil autisme havde ret til at få sin særligt tilrettelagte uddannelse (STU) som et uddannelses tilbud efter LAB § 32, selvom en STU varer 3 år. Den unge havde ret til kontanthjælp under forløbet.

F 1-07 En person har ret til at medbringe en bisidder til afklarende samtaler med en jobkonsulent i et kommunalt beskæftigelsesprojekt efter LAB § 32.

Virksomhedspraktik og nytteindsats

I henhold til LAB § 42 stk. 1 kan personer omfattet af LAB § 2 nr. 1-5, 11 og 14 få tilbud om virksomhedspraktik på en offentlig eller privat virksomhed. Tilsvarende gælder for personer omfattet af LAB § 2 nr. 6-7 jf. stk. 2 og for personer omfattet af LAB § 2 nr. 12-13 som led i en uddannelsesrettet indsats jf. LAB § 42 stk. 4.

Formålet med virksomhedspraktik er at afdække eller optræne personens faglige, sociale eller sproglige kompetencer samt afklare pågældendes beskæftigelsesmål jf. LAB § 42 stk. 3.

For personer omfattet af LAB § 2 nr. 1-3 og 12-13 kan virksomhedspraktik tillige gives i form af en nytteindsats, som består af udførelse af samfundsnyttige opgaver hos offentlige arbejdsgivere med det formål, at personen skal arbejde for sin ydelse jf. LAB § 42a stk. 1-2. For personer omfattet af LAB § 2 nr. 1 kan nytteindsats alene gives som et rådighedsafprøvende tilbud jf. bestemmelsens stk. 3 i de tilfælde, hvor jobcentret vurderer, at der er tvivl om, hvorvidt personen har den fornødne vilje til at medvirke aktivt i indsatsen jf. LAB § 23.

Personer, som er omfattet af LAB § 2 nr. 1-3, har ret til et tilbud om virksomhedspraktik – dog ikke nytteindsats – såfremt de selv har fundet et sådant tilbud jf. LAB § 42b stk. 1. Efter sidstnævnte bestemmelses stk. 2 aftaler den pågældende person og arbejdsgiveren varigheden af tilbuddet inden for lovens rammer.

Varigheden af et tilbud om virksomhedspraktik og nytteindsats fremgår af LAB § 44 og ydelser under forløbet fremgår af LAB §§ 45-47.

Virksomhedspraktik og nytteindsats efter LAB §§ 42-42a er ikke omfattet af de regler og aftaler, som gælder for lønmodtagere på arbejdsmarkedet, når bortses fra arbejdsmiljølovgivning og lov om forbud mod forskelsbehandling på arbejdsmarkedet jf. LAB § 43.

I henhold til LAB § 48 stk. 1 skal der være et rimeligt forhold mellem antallet af ordinært ansatte og antallet af personer i støttet beskæftigelse, ligesom virksomhedspraktik ikke må være konkurrenceforvridende jf. LAB § 49. Dette indebærer, at etablering af virksomhedspraktik i mere end 13 uger skal drøftes mellem virksomheden og repræsentanter for virksomhedens ansatte jf. LAB § 48 stk. 2. Virksomhedspraktik i form af en nytteindsats skal være drøftet mellem virksomheden og tillidsrepræsentanten eller en medarbejderrepræsentant jf. LAB § 48 stk. 3. I medfør af LAB § 48 stk. 4 jf. LAB § 50 har ministeren bl.a. hjemmel til at fastsætte nærmere regler om muligheden for at dispensere fra rimelighedskravet. Denne bemyndigelse er udmøntet i BEK 977 § 75.

Refusion

Der ydes ikke statsrefusion til en kommune i forbindelse med virksomhedspraktik og nytteindsats efter LAB kap. 11.

Praksis

P 38-09 En kommune har pligt til at udbetale erstatning for en arbejdsskade, som er opstået under personens deltagelse i en virksomhedspraktik efter erstatningsordningen i LAB jf. tilsvarende P 37-09.

Ansættelse med løntilskud

I henhold til LAB § 51 stk. 1 kan personer omfattet af LAB § 2 nr. 1-6, 8 og 11-14 få tilbud om ansættelse med løn- tilskud hos offentlige eller private arbejdsgivere. Denne mulighed omfatter ikke personer omfattet af LAB § 2 nr. 5 og 14, som er i et ansættelsesforhold, og tilsvarende personer omfattet af LAB § 2 nr. 12, som er åbenlyst uddannelsesparate.

De krav, der stilles til varigheden af de pågældende personers ledighedsperiode, er fastsat i LAB § 51 stk. 2-3 – 6 måneder. Disse varighedskrav gælder ikke for personer, som ikke har en almen eller erhvervsrettet uddannelse på gymnasialt eller højere niveau, er over 50 år eller er enlige forsørgere jf. bestemmelsens stk. 4.

Formålet med ansættelse med løntilskud er efter LAB § 52 at oplære og genoptræne faglige, sociale eller sproglige kompetencer for personer, som er omfattet af LAB § 2 nr. 1-5 og 11-14, at opnå eller fastholde beskæftigelse for personer omfattet af LAB § 2 nr. 6 og at indsluse personer omfattet af LAB § 2 nr. 8 på arbejdsmarkedet.

Personer, som er omfattet af LAB § 2 nr. 1-3, har ret til et tilbud om ansættelse med løntilskud, hvis de selv har fundet et sådant tilbud jf. § 52a stk. 1. Efter bestemmelsens stk. 2 aftaler den pågældende person og arbejdsgiveren varigheden af perioden med løntilskud inden for lovens rammer.

Varigheden af et tilbud om ansættelse med løntilskud er reguleret i LAB § 53, hvoraf det fremgår, at ansættelse med løntilskud for personer omfattet af LAB § 2 nr. 1 kan gives i op til 4 måneder ved offentlige arbejdsgivere og ved private arbejdsgivere i op til 6 måneder. For personer omfattet af LAB § 2 nr. 2-3 og 12-13 kan ansættelse med løntilskud gives i op til 6 måneder, hvorimod personer omfattet af LAB § 2 nr. 5, 8, 11 og 14 kan opnå ansættelse med løntilskud i op til et år. For personer omfattet af LAB § 2 nr. 4 og 6 kan der ydes ansættelse med løntilskud ud over et år.

Løn- og arbejdsvilkår samt størrelsen af løntilskud er fastsat i LAB §§ 54-68, hvoraf det bl.a. fremgår, at løn- og arbejdsvilkår for personer omfattet af LAB § 2 nr. 1-3, 5 og 11-14 skal være overenskomstmæssige ved ansættelse med løntilskud hos private arbejdsgivere jf. LAB § 54. Ved ansættelse med løntilskud af samme målgrupper hos offentlige arbejdsgivere skal løn- og ansættelsesvilkår ligeledes være overenskomstmæssige jf. LAB § 55 stk. 1 – dog således, at lønniveauet til f.eks. personer omfattet af LAB § 2 nr. 2-3 og 11-14 skal svare til personens hidtidige hjælp efter AKL jf. LAB § 55 stk. 4.

Refusion

I henhold til KFL § 3 stk. 1 nr. 13 er løntilskud efter LAB kap. 12 omfattet af KFL og dermed af refusionsreglerne heri. Dette indebærer, at staten betaler 80 % i de første 4 uger og kommunen 20 %, at staten betaler 40 % i ugerne 5-26 og kommunen 60 %, at staten betaler 30 % i ugerne 27-52 og kommunen 70 %, og at staten betaler 20 % fra uge 53 og frem og kommunen 80 %.

Personer omfattet af LAB § 2 nr. 6 er ikke omfattet af ovenstående refusionsregler, men derimod af LAB § 121, hvorefter staten refunderer 50 % af en kommunes udgifter til løntilskud efter LAB kap. 12 til denne målgruppe.

Praksis

P 43-17 En kommune kan afvise at godkende en aftale om ansættelse med løntilskud, hvis det ikke er dokumenteret eller sandsynliggjort, at de løn- og arbejdsvilkår som er aftalt mellem personen og arbejdsgiver, er overenskomstmæssige eller for tilsvarende arbejde sædvanligt gældende.

Tilbud til personer under 18 år

I henhold til LAB § 75b stk. 1 kan jobcentret efter en konkret vurdering give personer, som er omfattet af LAB § 2 nr. 9 og er fyldt 15 år, tilbud efter LAB kap. 10 og 11 samt tillægsydelse efter LAB kap. 14-15 efter de regler, som gælder for aktivitetsparate kontanthjælpsmodtagere. Tilbud efter LAB kap. 11 kan have en varighed på op til 26 uger og kan forlænges, hvis den unge efter en konkret individuel vurdering har behov herfor jf. LAB § 75b stk. 2.

Tilsvarende kan kommunen efter en konkret vurdering give særligt udsatte unge, som er omfattet af LAB § 2 nr. 9, et tilbud efter LAB kap. 11 samt tillægsydelse efter LAB kap. 14-15 efter de regler, som gælder for aktivitetsparate kontanthjælpsmodtagere, hvis tilbud efter SEL ikke er tilstrækkelige jf. AKL § 75c stk. 1. Den unge modtager en godtgørelse efter stk. 2, som højst kan svare til satsen efter AKL § 23 stk. 2 nr. 8 dvs. 2.664 kr. i 2018. Afgørelse og tilbud træffes med samtykke fra den unge samt forældremyndighedsindehaveren(e) jf. bestemmelsens stk. 3.

Refusion

I henhold til LAB § 119 stk. 1 refunderer staten 50 % af en kommunes udgifter for personer, som er omfattet af LAB § 2 nr. 9 og deltager i tilbud efter bl.a. LAB kap. 10.

I henhold til LAB § 120 refunderer staten 50 % af en kommunes udgifter til tillægsydelse for personer, som er omfattet af LAB § 2.

I henhold til LAB § 117 afholder kommunen udgifterne til godtgørelse efter LAB § 75c.

Tilbud til selvforsørgende

I henhold til LAB § 75a stk. 1 har ledige selvforsørgende, som er omfattet af LAB § 2 nr. 10, ret til tilbud efter kap. 10-12, medmindre tilbuddet ikke kan antages at ville forbedre den pågældendes beskæftigelsesmuligheder. Kommunen har i denne forbindelse mulighed for at yde tillægsydelse efter LAB kap. 14-15.

Jobparate personer kan modtage tilbud efter reglerne for personer omfattet af LAB § 2 nr. 2 i henhold til LAB kap. 10-12 og 14-15 jf. LAB § 75a stk. 2. Til aktivitetsparate personer kan kommunen give tilbud efter LAB kap. 10-12 og 14-15 i overensstemmelse med reglerne for personer omfattet af LAB § 2 nr. 3 jf. LAB § 75a stk. 3.

For ovennævnte personer kan tilbud efter LAB kap. 10 højst have en varighed på op til 6 uger, medmindre danskuddannelse indgår som en betydelig del af tilbuddet jf. LAB § 75a stk. 4. Tilbuddet kan ikke have en samlet varighed på mere end 26 uger. Ved ansættelse med løntilskud hos offentlige arbejdsgivere efter LAB kap. 12 skal lønnen til den pågældende udgøre 80 % eller 60 % af a-dagpenge afhængigt af, om personen har forsørgelsespligt overfor herboende børn jf. LAB § 75a stk. 5-6.

Statens refusion til kommunerne følger refusionsreglerne, således som disse er beskrevet ovenfor under de enkelte tilbudsmuligheder jf. håndbogens side 16.

Praksis

P 108-12 En person har ret til at ansøge om et tilbud efter LAB, men har ikke automatisk ret hertil, idet jobcentret ikke har pligt til at give tilbud, hvis tilbuddet ikke kan antages at ville forbedre personens beskæftigelsesmuligheder. Hvis personen kan opnå og fastholde kontakt til det ordinære arbejdsmarked uden støtte i form af bl.a. arbejdsprøvning, har personen ikke ret til tilbud. Den pågældende person var uddannet SOSU-hjælper og havde arbejdet som sådan siden 1995 samt løbende deltaget i fagrelevante kurser. Pågældende var diagnosticeret med depression, angst og ADHD og var i behandling herfor. Personen fik afslag på sin ansøgning om hjælp til arbejdsprøvning, idet begrænsningerne i arbejdsevnen ikke havde et sådant omfang, at pågældende ikke kunne opnå og fastholde kontakt til det ordinære arbejdsmarked uden støtte.

Ret og pligt samt rådighed og sanktioner

Bestemmelserne om ret og pligt til tilbud efter LAB er reguleret i lovens kap. 16-17a. I LAB kap. 16 findes reglerne for modtagere af arbejdsløshedsdagpenge, i LAB kap. 17 reglerne for modtagere af kontanthjælp og integrationsydelse, og i LAB kap. 17a reglerne for modtagere af uddannelseshjælp og integrationsydelse. I afsnittet nedenfor behandles reglerne om ret og pligt i LAB kap. 17-17a.

Ret og pligt

I henhold til LAB kap. 17 har personer, som er omfattet af LAB § 2 nr. 2-3 dvs. modtagere af kontanthjælp og integrationsydelse pligt til at tage imod et tilbud, medmindre pligten hertil er bortfaldet efter LAB § 21f jf. LAB § 91a stk. 1. Tilbuddet skal efter LAB § 91a stk. 2 have en sammenhængende varighed på mindst 2 uger. Såfremt personen har haft en rimelig grund til ikke at udnytte sine arbejdsmuligheder efter AKL § 13, har pågældende senest en måned efter ophøret af den rimelige grund ret og pligt til at påbegynde et tilbud jf. LAB § 91a stk. 3.

I henhold til LAB § 92 stk. 1 har personer, som er omfattet af LAB § 2 nr. 2 efter en sammenhængende periode på 3 måneder med kontanthjælp eller integrationsydelse ret og pligt til at påbegynde et tilbud efter LAB kap. 11-12. Dog har personer, som modtager integrationsydelse og overgår fra at være omfattet af LAB § 2 nr. 12-13 til at være omfattet af LAB § 2 nr. 2, ret og pligt til første tilbud efter LAB §§ 92-93 senest efter en sammenhængende periode på 3 måneder med integrationsydelse fra overgangen til LAB § 2 nr. 2 jf. LAB § 94.

Når personer omfattet af LAB § 2 nr. 2 har afsluttet det første tilbud efter LAB § 92 stk. 1 eller LAB § 94, har personen ret og pligt til et nyt tilbud efter kap. 10-12, hver gang pågældende har modtaget kontanthjælp eller integrationsydelse i en sammenhængende periode på 6 måneder jf. LAB § 96 stk. 1.

I henhold til LAB § 92 stk. 2 har personer, som er omfattet af LAB § 2 nr. 3 efter en sammenhængende periode på 6 måneder med kontanthjælp eller integrationsydelse ret og pligt til at påbegynde et tilbud efter LAB kap. 10-12. Dog har personer, som modtager integrationsydelse og overgår fra at være omfattet af LAB § 2 nr. 12-13 til at være omfattet af LAB § 2 nr. 3, ret og pligt til første tilbud efter LAB §§ 92-93 senest efter en sammenhængende periode på 3 måneder med integrationsydelse fra overgangen til LAB § 2 nr. 3 jf. LAB § 94.

Når personer omfattet af LAB § 2 nr. 3 har afsluttet det første tilbud efter LAB § 92 stk. 2 eller LAB § 94, har personen ret og pligt til et nyt tilbud, hver gang pågældende har modtaget kontanthjælp eller integrationsydelse i en sammenhængende periode på 12 måneder jf. LAB § 96 stk. 2.

Hvis en person overgår fra at være omfattet af LAB § 2 nr. 3 til at være omfattet af LAB § 2 nr. 2, og pågældende har modtaget kontanthjælp eller integrationsydelse i en sammenhængende periode på mindst 5 måneder siden afslutning af et tilbud, har personen ret og pligt til et tilbud efter LAB kap. 10-12 senest en måned efter overgangen til LAB § 2 nr. 2. Der må højst være en sammenhængende periode på 12 måneder uden tilbud jf. LAB § 96 stk. 4.

Hvis personer omfattet af LAB § 2 nr. 3 på grund af personlige forhold ikke aktuelt kan deltage i tilbud efter LAB § 92 eller LAB § 94, har pågældende ret og pligt til et tilbud om mentorstøtte efter LAB kap. 9b, indtil personen kan deltage i tilbud jf. LAB § 93. Mentorstøtten ydes for en periode på 6 måneder, hvor der mindst skal være kontakt mellem personen og mentor en gang hver anden uge. Mentorstøtten kan alene afbrydes, hvis personen kan påbegynde et tilbud efter LAB § 92 eller LAB § 94. Såfremt personen efter 6 måneders mentorstøtte fortsat ikke kan påbegynde et tilbud efter LAB § 92 eller § 94, skal pågældende have et nyt tilbud om mentorstøtte. Foranstående omfatter også ret og pligt til efterfølgende tilbud efter LAB § 96 stk. 3.

Personer omfattet af LAB § 2 nr. 2-3 har ret til et tilbud om læse-, skrive-, regne-, eller ordblindekursus, hvis en test har vist behov herfor jf. LAB § 92 stk. 3. Kurserne kan ikke træde i stedet for tilbud efter LAB § 92 stk. 1. Herudover har personer uden en erhvervskompetencegivende uddannelse ret til et tilbud om realkompetenceafklaring.

I henhold til LAB kap. 17a har personer, som er omfattet af LAB § 2 nr. 12-13 dvs. modtagere af uddannelseshjælp eller integrationsydelse, pligt til at tage imod et tilbud efter LAB kap. 9b-12 i perioden frem til den pågældende påbegynder ordinær uddannelse jf. LAB § 96a.

Personer omfattet af LAB § 2 nr. 12-13 har senest efter en sammenhængende periode på en måned efter første henvendelse til kommunen ret og pligt til at påbegynde tilbud efter LAB kap. 10-12 jf. LAB § 96b stk. 1. Pligten fortsætter kontinuerligt, indtil personen påbegynder ordinær uddannelse, og der må højst være 4 uger mellem tilbuddene.

Hvis personer omfattet af LAB § 2 nr. 13 på grund af personlige forhold ikke kan deltage i tilbud efter LAB § 96b, har pågældende ret og pligt til et tilbud om mentorstøtte efter LAB kap. 9b, indtil personen kan deltage i tilbud jf. LAB § 96c. Mentorstøtten ydes for en periode på 6 måneder, hvor der mindst skal være kontakt mellem personen og mentor en gang hver anden uge. Mentorstøtten kan alene afbrydes, hvis personen kan påbegynde et tilbud efter LAB § 96b. Hvis personen efter 6 måneders mentorstøtte fortsat ikke kan deltage i et tilbud efter LAB § 96b, skal pågældende have et nyt tilbud om mentorstøtte.

Personer omfattet af LAB § 2 nr. 12-13 har ret til et tilbud om læse-, skrive-, regne-, eller ordblindekursus efter LAB § 96b stk. 2 senest efter en sammenhængende periode på 1 måned efter første henvendelse til kommunen, hvis en test har vist behov herfor. Kurserne kan træde i stedet for tilbud efter LAB § 96b stk. 1.

Rådighed

Hjælp efter AKL § 11 omfatter integrationsydelse, uddannelseshjælp og kontanthjælp samt tilbud efter LAB og tilbud i medfør af integrationsprogrammet efter INL. Udover opholdskrav og beskæftigelseskrav i AKL § 11 stk. 3 og 6, som er behandlet på side 20, er det en betingelse for modtagelse af hjælp efter AKL § 11, at personen udnytter sine arbejds- og uddannelsesmuligheder jf. AKL §§ 13-13a. Dette krav omfatter også personens ægtefælle, medmindre ægtefællen er under uddannelse eller modtager en forsørgelsesydelse, som ikke er betinget af rådighed jf. AKL § 13 stk. 9 jf. endvidere bestemmelsens stk. 10 om hjemmearbejdende ægtefæller.

I dette afsnit behandles den almindelige rådighedsforpligtigelse, hvorimod skærpsen heraf dvs 225-timersreglen i AKL § 13f er beskrevet på side 20. Rådighedsforpligtigelsen er nærmere reguleret i BEK 988 af 29. juni 2018.

For modtagere af uddannelseshjælp indebærer rådighedsforpligtigelsen i AKL § 13 stk. 1 pkt. 2, at personen skal stå til rådighed for ordinær uddannelse eller en indsats rettet mod ordinær uddannelse. Kommunen har

pligt til at vurdere, om en modtager af uddannelseshjælp fortsat opfylder betingelserne for at modtage hjælpen ved aktivt at deltage i den uddannelsesrettede indsats, hvis personen f.eks. afslår et henvist arbejde (åbenlyst uddannelsesparate) eller udebliver fra samtaler m.v. jf. AKL § 13 stk. 3. En tilsvarende vurdering skal foretages, hvis en uddannelsesparat person gentagne gange melder sig syg i forbindelse med tilbud jf. AKL § 13 stk. 4. En modtager af uddannelseshjælp har pligt til at deltage i de aktiviteter, som er fastsat i uddannelsespålægget efter LAB § 21b jf. AKL § 13 stk. 6.

For modtagere af kontanthjælp indebærer rådighedsforpligtigelsen i § 13 stk. 1 pkt. 1, at personen søger at udnytte sine arbejdsmuligheder. Kommunen har pligt til at vurdere, om en modtager af kontanthjælp fortsat opfylder betingelserne for at modtage hjælpen ved at udnytte sine arbejdsmuligheder, hvis personen f.eks. afslår et henvist arbejde eller udebliver fra samtaler m.v. jf. stk. 2. En tilsvarende vurdering skal foretages, hvis en jobparat person gentagne gange melder sig syg i forbindelse med tilbud jf. AKL § 13 stk. 4.

I henhold til AKL § 13 stk. 5 er det en betingelse for modtagelse af hjælp efter AKL, at ansøger og dennes ægtefælle deltager i tilbud efter LAB og integrationsprogrammet efter INL, medmindre ansøger er fritaget herfor. Videre fremgår det, at en ansøger om uddannelseshjælp, som ikke har en ungdomsuddannelse, skal deltage i en læse-, skrive- og regnetest. Har en ansøger om kontanthjælp ikke en ungdomsuddannelse, skal pågældende tilsvarende deltage i en test, hvis jobcentret vurderer, at der er behov herfor, medmindre personen er omfattet af et integrationsprogram.

En uddannelses- eller jobparat modtager af hjælp samt dennes ægtefælle har ikke pligt til at udnytte deres uddannelses- eller arbejdsmuligheder, hvis de er omfattet af en af undtagelsesbestemmelserne i AKL § 13 stk. 7, herunder f.eks. at tilbuddet ikke er rimeligt, på grund af sygdom, transportvanskeligheder, børnepasning m.v. Herudover skal kommunen vurdere, om der for en aktivitetsparat modtager af hjælp og dennes ægtefælle, er andre forhold, som kan begrunde, at de ikke har pligt til at udnytte deres uddannelses- eller arbejdsmuligheder jf. AKL § 13 stk. 8.

Modtagere af integrationsydelse, som har fået et uddannelsespålæg efter LAB § 21b er tilsvarende omfattet af bestemmelserne i AKL § 13 stk. 1 pkt. 2-3 samt stk. 3-10 jf. LAB § 13 stk. 13. Modtagere af integrationsydelse, som ikke har fået et uddannelsespålæg, er omfattet af AKL § 13 stk. 1 pkt. 1 og 3 samt stk. 2, 4-5 og 7-10 jf. AKL § 13 stk. 14.

I henhold til AKL § 8a stk. 1 skal en jobparat modtager af integrationsydelse eller kontanthjælp tilmeldes jobcentret som arbejdssøgende ved første henvendelse. Efter bestemmelsens stk. 2 skal åbenlyst uddannelsesparate modtagere af integrationsydelse eller uddannelseshjælp tilmeldes jobcentret som arbejdssøgende senest 1 uge efter henvendelse. Den pågældende skal efter bestemmelsens stk. 3 løbende tjekke jobopslag på Jobnet, med mindre personen er undtaget herfor efter INL § 26a stk. 6. I medfør af AKL § 13a stk. 2 skal jobparate modtagere af integrationsydelse eller kontanthjælp hurtigst muligt lægge CV på Jobnet og vedligeholde dette, medmindre personen er undtaget herfor efter INL § 26a stk. 6. Personer som er åbenlyst uddannelsesparate eller jobparate skal være aktivt jobsøgende, herunder søge job og registrere jobsøgningsaktiviteter på Jobnet jf. AKL § 13a stk. 4. Dette gælder ligeledes for jobparate modtagere af integrationsydelse, som er omfattet af et integrationsprogram.

Der skal tilrettelægges et individuelt kontaktføløb for de forskellige målgrupper i henhold til LAB kap. 7.

Praksis

A 27-08 En jobparat kontanthjælpsmodtager, der udeblev fra sit aktiveringstilbud, havde en rimelig grund til udeblivelsen, idet personens barn var sygt, og pågældende ikke havde pasningsmulighed til barnet under sygdommen (AKL § 13 stk. 7 nr. 5).

A 16-08 Ægtefællers gensidige forsørgelsespligt ophører først ved separation eller skilsmisse. Dette gælder også, selvom ægtefællerne lever adskilt på grund af uoverensstemmelse eller er bosat i to forskellige lande.

A 39-06 Der var ikke hjemmel i AKL til at bringe en jobparat kontanthjælpsmodtagers hjælp til ophør med henvisning til, at det CV, som personen havde lagt på Jobnet, ikke var fyldestgørende.

A 13-03 Udbetalingen af kontanthjælp til en person, som havde afslået et tilbud om pasning af sine 2 børn, kunne ikke standses. Ophør af kontanthjælp ville kræve, at kommunen samtidig med pasningstilbuddet, havde givet personen et åbent, rimeligt tilbud om arbejde, aktivering eller anden beskæftigelsesfremmende foranstaltning.

Sanktioner

Reglerne om sanktioner ved manglende udnyttelse af arbejdsmulighederne m.v. fremgår af AKL §§ 35-44a. Kommunerne kan i henhold til disse bestemmelser foretage fradrag i, nedsætte eller bringe hjælpen til ophør efter AKL § 35 jf. INL § 20 stk. 5.

Forudsætningen for at iværksætte sanktioner er, at kommunen samtidig med henvisningen til arbejde, afgivelsen af tilbud, indkaldelsen til samtale m.v., skriftligt har informeret personen om de mulige konsekvenser ved manglende overholdelse af rådighedsforpligtigheden, samt om muligheden for igen at blive berettiget til hjælp jf. AKL § 35 stk. 1.

Fradrag i, nedsættelse af eller ophør af hjælpen sker med virkning fra den dag, hvor personen har undladt at opfylde sin rådighedsforpligtigelse jf. AKL § 35 stk. 2. Fradrag i hjælpen efter AKL § 36 stk. 2 samt AKL §§ 37-38 sker med en gennemsnitssats pr. dag (dagssatsen) jf. AKL § 35 stk. 3. Nedsættelse af hjælpen efter AKL §§ 39-40 sker med tre gange dagssatsen jf. AKL § 35 stk. 4. Beskæftigelsesministeriet fastsætter dagssatserne jf. AKL § 35 stk. 7.

Forud for fradrag i, nedsættelse af eller ophør af hjælp efter AKL §§ 36-41 til aktivitetsparate modtagere af integrationsydelse samt uddannelses- eller kontanthjælp, skal kommunen have udtømt alle rimelige muligheder for at komme i personlig kontakt med personen med henblik på en vurdering af begrundelsen for den manglende opfyldelse af rådighedsforpligtigheden jf. AKL § 35 stk. 5.

Fradrag i hjælp

I henhold til AKL § 36 skal der ske fradrag i personens integrationsydelse samt uddannelses- eller kontanthjælp, hvis personen uden rimelig grund udebliver fra et tilbud efter LAB, en eller flere dele af integrationsprogrammet efter INL eller en anden beskæftigelsesfremmende foranstaltning, herunder tilbud og foranstaltninger i forbindelse med sygeopfølgning eller en læse-, skrive- og regnetest. Tilsvarende skal der ske fradrag i hjælpen ved udeblivelse fra samtaler m.v. jf. AKL § 37, og hvis en person undlader at tilmelde sig som arbejdssøgende på jobcentret m.v. jf. AKL § 38.

Fradrag i hjælpen foretages for det antal dage, hvor den pågældende er udeblevet helt eller delvist. Fradraget i hjælpen foretages på baggrund af den gennemsnitlige dagssats, som er fastsat i henhold til AKL § 35 stk. 3.

Nedsættelse af hjælp

I henhold til AKL § 39 nedsættes integrationsydelse samt uddannelses- eller kontanthjælp, hvis personen uden rimelig grund undlader at opfylde sin rådighedsforpligtigelse, herunder ophører med eller afviser tilbud om arbejde, undlader at give meddelelse om sygdom, undlader at overholde aftaler om jobsøgning og registrering af jobsøgningsaktiviteter samt ophører med en uddannelse på baggrund af et uddannelsespålæg efter AKL § 21b eller INL § 16a.

Nedsættelse af hjælpen efter sker i henhold til AKL § 40 med tre gange dagssatsen jf. AKL § 35 stk. 4.

En modtager af integrationsydelse samt uddannelses- eller kontanthjælp med de forskellige tillæg skal have nedsat sin ydelse, hvis personen samtidig med modtagelse af hjælp har arbejdet eller har opholdt sig i udlandet jf. AKL § 42 stk. 1. For personer, hvis ydelse som minimum udgør kr. 10.500 pr. måned, sker nedsættelsen med 1/3 i tre uger. Hvis personen to gange indenfor fem år overtræder nævnte bestemmelse, sker nedsættelsen af hjælpen med 1/3 i 20 uger jf. AKL § 42 stk. 2. Overtræder personen tre eller flere gange bestemmelsen indenfor fem år, bliver hjælpen nedsat med 1/3 i 20 uger for hver gang bestemmelsen

overtrædes, og den nedsatte hjælp skal tilbagebetales jf. AKL § 42 stk. 3. Nedsættelsen og tilbagebetalingen omfatter også den pågældende persons ægtefælle jf. AKL § 42 stk. 4.

For modtagere af integrationsydelse samt uddannelses- eller kontanthjælp med de forskellige tillæg på et lavere niveau under niveauet i AKL § 42 skal personen tilbagebetale 1/3 af hjælpen for 3 uger, hvis personen samtidig med modtagelse af hjælp har arbejdet eller opholdt sig i udlandet jf. AKL § 43 stk. 1. Har personen to gange inden for de seneste fem år overtrådt bestemmelsen, skal personen tilbagebetale 1/3 af hjælpen for 20 uger jf. stk. 2. Og har personen overtrådt bestemmelsen tre eller flere gange inden for de seneste fem år, skal personen tilbagebetale hele hjælpen for 20 uger, for hver gang bestemmelsen er overtrådt. Tilbagebetalingen omfatter også personens ægtefælle jf. stk. 3.

Ophør af hjælp

I henhold til AKL § 40a stk. 1 mister en uddannelses- eller jobparat person, som modtager hjælp efter AKL §§ 22, 23 og 25 hjælpen i en periode på op til tre måneder, hvis personen gentagne gange uden rimelig grund har undladt at opfylde sin rådighedsforpligtigelse, og kommunen vurderer, at personen med sin adfærd har udvist manglende vilje til at stå til rådighed for arbejde, uddannelse og tilbud m.v.

Når kommunen træffer en afgørelse efter AKL § 40a stk. 1, skal kommunen samtidig give personen et tilbud efter LAB, integrationsprogrammet efter INL eller en anden beskæftigelsesfremmende foranstaltning, daglige samtaler eller pligt til at møde i jobcentret dagligt jf. AKL § 40a stk. 2 pkt. 1. Aktiviteter skal kunne påbegyndes samme dag, som afgørelsen har virkning fra jf. AKL § 40a stk. 2 pkt. 2 (åbent tilbud). Den pågældende person modtager hjælp for de dage, hvor personen deltager i nævnte tilbud, møder til samtaler eller møder i jobcentret jf. stk. 2 pkt. 3. Ved personens egen sygdom, børns sygdom samt i særlige tilfælde kan kommunen gøre undtagelse herfra jf. AKL § 40a stk. 3-4.

I henhold til AKL § 41 stk. 1 nr. 1 ophører hjælpen, hvis en person eller dennes ægtefælle uden rimelig grund afviser tilbud efter LAB, en eller flere dele af integrationsprogrammet efter INL eller en anden beskæftigelsesfremmende foranstaltning, herunder foranstaltninger som led i sygeopfølgning. Tilsvarende gælder ved gentagne udeblivelser fra nævnte foranstaltninger, og hvis udeblivelserne har et sådant omfang, at det kan sidestilles med en afvisning af disse tilbud jf. AKL § 41 stk. 1 nr. 2. Hjælpen til personen ophører, så længe personen afviser tilbud m.v., og hjælpen til ægtefællen ophører ligeledes jf. AKL § 41 stk. 2. Betingelsen for at bringe hjælpen til ophør er, at kommunen sikrer, at der er et åbent tilbud, som den pågældende kan vælge at tage imod jf. AKL § 41 stk. 3.

Praksis

P 9-18 Et IGU-forløb er et arbejde i forhold til AKL, hvilket medfører, at en kommune kan sanktionere en person med nedsættelse af hjælpen, hvis pågældende uden rimelig grund afviser kommunens henvisning til et IGU-forløb. Kommunen skal have vejledt herom. Tilsvarende kan kommunen sanktionere med nedsættelse af hjælpen, hvis personen uden rimelig grund ophører med et IGU-forløb. I sidstnævnte tilfælde er det ikke en betingelse, at kommunen skal have henvist til IGU-forløbet, hvorfor det også kun er et krav, at kommunen har vejledt herom, hvis kommunen har haft tilstrækkelig anledning hertil.

P 7-17 Kommunen skal foretage fradrag i hjælpen til en jobparat kontanthjælpsmodtager for de dage, som personen har været afmeldt Jobnet på grund af manglende tjek af jobopslag. Der skal ikke ske fradrag i hjælpen, hvis personen tilmelder sig Jobnet samme dag, som pågældende er blevet afmeldt.

P 101-16 En person mister retten til hjælp i en periode på op til 3 måneder, hvis personen gentagne gange uden rimelig grund har undladt at opfylde sin pligt til at stå til rådighed, og kommunen konkret vurderer, at personen med sin adfærd udviser en manglende vilje til at stå til rådighed for arbejde, uddannelse, tilbud m.v. Kommunen skal foretage en konkret vurdering og skal altid vurdere, om sanktionen står i et rimeligt forhold til undladelserne, ligesom kommunen skal have truffet afgørelser om sanktion for de forudgående undladelser. Forseelser, som ligger mere end 6 måneder før afgørelse, medregnes som udgangspunkt ikke ved opgørelsen af gentagne undladelser. Det blev vurderet, at personens undladelser gennem de seneste 6 måneder inden afgørelsen ikke havde en art og et omfang, der gjorde, at personen måtte anses for systematisk at have søgt at omgå de krav, som blev stillet (udeblivelse fra jobsamtale og afmelding fra Jobnet på grund af manglende check af jobopslag).

P 41-16 Kommunen kunne ikke sanktionere på grund af personens manglende registrering af jobsøgningsaktiviteter på Jobnet, idet kommunen ikke havde fastsat en frist for personens registrering heraf og vejledt om konsekvenserne af manglende overholdelse.

P 64-15 En kommune kunne ikke iværksætte en skærpet sanktion på grund af gentagne ophold i udlandet, mens personen modtog ydelse. Årsagen hertil var, at kommunen ikke tidligere havde nedsat hjælpen som følge af ophold i udlandet. Der kunne derfor alene fastsættes en førstegangssanktion i forbindelse med personens udrejse.

P 39-15 For at iværksætte en sanktion overfor en aktivitetsparat person skal kommunen have udtømt alle rimelige muligheder for at opnå personlig kontakt med pågældende. Det er ikke en betingelse, at kommunen rent faktisk opnår kontakt. Som udgangspunkt er det ikke tilstrækkeligt, at kommunen forsøger at få kontakt med personen pr. telefon eller mail, hvis der er andre rimelige muligheder, herunder via mentor eller på personens bopæl eller tilbudsstedet.

P 38-15 Der kan ikke sanktioneres alene i aktivitetstillægget hos en modtager af uddannelseshjælp, som ikke længere deltager i tilbud, idet der kun kan sanktioneres i den samlede hjælp.

P 88-14 Når en aktivitetsparat ydelsesmodtager er udeblevet fra et tilbud, skal kommunen altid vurdere, om der er andre rimelige grunde end de i loven udtrykkeligt nævnte, der kan føre til, at personen ikke skal have en sanktion. Kommunen skal i den forbindelse vurdere, om sanktionen i den konkrete situation vil fremme personens rådighed for arbejde eller uddannelse, og hvis dette ikke er tilfældet, skal personen ikke have en sanktion.

P 85-14 Kommunen kan ikke sanktionere en person, som er ophørt med en uddannelse, der ikke er påbegyndt på baggrund af et uddannelsespålæg efter LAB § 21b eller INL § 16a, uanset hvilken grund personen havde til at ophøre med sin uddannelse.

P 106-13 Hjælpen bliver nedsat, hvis en person undlader at give meddelelse om sygdom til jobcentret eller arbejdsgiver. Selvom kommunen havde stillet krav om sygemelding hver dag i en sygdomsperiode, så blev personen kun pålagt en punktsanktion, idet der var tale om en sammenhængende sygdomsperiode.

P 105-13 En person, som er i tilbud efter LAB, er ikke forpligtet til at give meddelelse om sygdom til både jobcenter og tilbudssted.

A 16-07 En kommune var ikke berettiget til at stoppe kontanthjælpen, uanset at den pågældende kontanthjælpsmodtager havde udvist negativ adfærd ved ansættelsessamtale, idet der ikke forelå et åbent tilbud om arbejde.

Sygedagpenge

I henhold til SDP § 1 er lovens formål at yde økonomisk kompensation ved fravær på grund af sygdom, at medvirke til, at den sygemeldte genvinder sin arbejdsevne og vender tilbage til arbejdsmarkedet så hurtigt som muligt og at understøtte samarbejdet mellem kommuner, virksomheder og andre relevante aktører for at nedbringe og forebygge sygefravær.

Sygedagpenge kan i medfør af SDP § 2 stk. 1 ydes til lønmodtagere, selvstændige erhvervsdrivende, ledige med ret til arbejdsløshedsdagpenge samt til personer, der har pådraget sig en arbejdsskade, som er omfattet af lov om arbejdsskadesikring eller lov om sikring mod følger af arbejdsskade. I henhold til SDP § 2 stk. 2 er det en betingelse for retten til sygedagpenge for lønmodtagere og selvstændige erhvervsdrivende, at personen opfylder beskæftigelseskravet efter SDP § 30, § 32 eller § 42.

Ud over en række grundlæggende betingelser om ophold, skattepligt og beskæftigelseskrav skal de almindelige betingelser i SDP tillige være opfyldt, herunder kravet om uarbejdsdygtighed på grund af egen sygdom i SDP § 7.

Herudover kan der fra den 1. juli 2018 udbetales sygedagpenge under ophold i udlandet, hvis en person på baggrund af en tilladelse efter repatrieringslovens § 6 deltager i praktik eller uddannelsesforløb eller i rekognosceringsrejser til hjemlandet eller det tidligere opholdsland med henblik på senere at træffe beslutning om repatriering jf. SDP § 3 stk. 2 nr. 5.

I henhold til SDP § 24 stk. 1 kan en person højst modtage sygedagpenge i en periode på 22 uger inden for de 9 forudgående kalendermåneder. På dette revurderingstidspunkt skal kommunen vurdere personens situation, og hvis den pågældende ikke opfylder en af forlængelsesbestemmelserne i SDP § 27, skal den pågældende visiteres til et jobafklaringsforløb, hvis personen fortsat er uarbejdsdygtig på grund af egen sygdom dvs. opfylder SDP § 7 jf. SDP § 24 stk. 2.

I henhold til SDP § 24a har en sygedagpengemodtager, som på ny bliver sygemeldt, ret til et jobafklaringsforløb med ressourceforløbsydelse, såfremt personen også havde ret til sygedagpenge fra kommunen på første nye fraværsdag, hvis ikke der var en tidsbegrænsning i SDP § 24 stk. 1.

En person, som er i jobafklaringsforløb med ressourceforløbsydelse, kan vælge at overgå til at modtage sygedagpenge, hvis en læge vurderer, at pågældende har en livstruende alvorlig sygdom, og personen opfylder beskæftigelseskravet jf. SDP § 24a stk. 6 jf. § 24b. Dette kan have en betydning for personer, som er deltidsansatte, idet sygedagpenge beregnes på baggrund af timetal, og ressourceforløbsydelsen er fastsat i loven. Kommunen træffer afgørelse om ophør af sygedagpenge på foranstående grundlag, når en læge har vurderet, at pågældende ikke længere har en livstruende alvorlig sygdom jf. SDP § 24c, og personen har i stedet ret til et jobafklaringsforløb med ressourceforløbsydelse.

I henhold til SDP § 27 stk. 1 kan sygedagpenge forlænges ud over revurderingstidspunktet på 22 uger, når:

- ➔ Det på det foreliggende grundlag anses for overvejende sandsynligt, at der kan iværksættes en revalidering, herunder virksomhedspraktik, der kan føre til, at den sygemeldte kan vende tilbage til det ordinære arbejdsmarked
- ➔ Det anses for nødvendigt at gennemføre virksomhedspraktik eller andre afklarende foranstaltninger med henblik på at klarlægge den sygemeldtes arbejdsevne, således at sygedagpengeperioden forlænges i op til 69 uger
- ➔ Den sygemeldte er under eller venter på lægebehandling og den pågældende efter en lægelig vurdering skønnes at ville kunne genoptage erhvervsmæssig beskæftigelse inden for 134 uger regnet fra revurderingstidspunktet
- ➔ Kommunen har vurderet, at en sag skal behandles i rehabiliteringsteamet med henblik på, at kommunen hurtigst muligt kan træffe afgørelse om ressourceforløb, fleksjob eller førtidspension
- ➔ En læge vurderer, at den sygemeldte har en livstruende alvorlig sygdom
- ➔ Der er rejst sag om ret til erstatning efter lov om arbejdsskadesikring eller lov om sikring mod følger af arbejdsskade
- ➔ Der er modtaget en ansøgning om førtidspension efter LSP § 17 stk. 2 pkt. 1, eller når kommunen har vurderet, at det er helt åbenbart, at en persons arbejdsevne ikke kan forbedres, og sagen derfor ikke skal forelægges for rehabiliteringsteamet jf. LSP § 18 stk. 2 pkt. 2

Herudover er der i SDP § 21 fastsat en række bestemmelser om, hvornår en sygemeldt kan miste retten til sygedagpenge, hvilket bl.a. kan ske, hvis pågældende ikke følger lægens opfordring om at lade sig indlægge på et sygehus, afviser at modtage nødvendig lægebehandling, eller mod lægens eller kommunens opfordring afviser at deltage i hensigtsmæssig optræning med henblik på at genvinde sin arbejdsevne.

I ovennævnte forbindelse er forsøgsordningen med ret til at sige nej til lægebehandling uden ydelsesmæssige konsekvenser forlænget i perioden fra den 1. juli 2016 til den 30. juni 2019 jf. SDP § 21a. I disse situationer skal kommunen indhente en udtalelse fra sundhedskoordinatoren jf. § 15 stk. 2 i lov om organisering og

understøttelse af den aktive beskæftigelsesindsats m.v. Ønsker den sygemeldte ikke, at der indhentes en udtalelse fra sundhedskoordinatoren, træffer kommunen afgørelse om, at den sygemeldtes ret til sygedagpenge bortfalder, så længe den sygemeldte afviser at modtage lægebehandling jf. SDP § 21a stk. 3.

Retten til at afvise lægebehandling er snæver og omfatter efter lovbemærkningerne f.eks. ret til at sige nej til operation for en diskusprolaps, ret til at sige nej til at tage antidepressiv medicin og ret til at sige nej til behandling med elektrochok.

Refusion

I henhold til KFL § 3 stk. 1 nr. 7 er sygedagpenge omfattet af KFL og dermed af refusionsreglerne heri. Dette indebærer, at staten betaler 80 % i de første 4 uger og kommunen 20 %, at staten betaler 40 % i ugerne 5-26 og kommunen 60 %, at staten betaler 30 % i ugerne 27-52 og kommunen 70 %, og at staten betaler 20 % fra uge 53 og frem og kommunen 80 %.

Herudover refunderer staten 50 % af kommunens udgifter til personer omfattet af målgruppen i LAB § 2 nr. 5, hvis personen er visiteret til kategori nr. 2 eller 3, og udgiften vedrører f.eks. tilbud efter LAB kap. 10 jf. LAB § 118a med et driftsloft på kr. 10.139 pr. helårsperson i 2018.

Praksis

P 28-18 En sygemeldt kan aftale ferie med arbejdsgiver eller kommune under en sygeperiode. Hvis ferie ikke er aftalt, vil afholdelse af ferie blive betragtet som en raskmelding. Efterfølgende sygefravær vil blive betragtet som en ny sygemelding, hvor personen skal være uarbejdsdygtig samt opfylde beskæftigelseskravet.

P 15-18 Sygedagpenge kan forlænges efter SDP § 27 stk. 1 nr. 3, når den sygemeldte er under eller venter på lægebehandling, og personen efter en lægelig vurdering skønnes at ville kunne genoptage erhvervsmæssig beskæftigelse i hidtidigt omfang inden for 134 uger fra revurderingstidspunktet. Der skal anlægges en helhedsvurdering, som udover det lægelige kan inddrage sygemeldtes egne oplysninger, sygdommens art, behandlingens varighed, den generelle fremgang i forløbet, sociale forhold, eventuelle afklarende foranstaltninger og konkurrerende lidelser.

P 14-18 Sygedagpenge kan forlænges efter SDP § 27 stk. 1 nr. 2, når det er nødvendigt at gennemføre en virksomhedspraktik eller andre afklarende foranstaltninger for at klarlægge sygemeldtes arbejdssevne. Hvis der er en forventning om, at sygemeldte vil kunne genoptage beskæftigelse i hidtidigt omfang, vil der typisk ikke være grundlag for forlængelse. Dette gælder også, hvis kommunen iværksætter en virksomhedspraktik med henblik på optrapning af arbejdstiden.

P 68-16 Sygedagpenge kan forlænges efter SDP § 27 stk. 1 nr. 5, når en læge vurderer, at den sygemeldte har en livstruende og alvorlig sygdom. Det afgørende er, at sygdommen aktuelt skal være livstruende og alvorlig. Afgørelsen omtaler 3 sager, hvoraf sag 1 var berettiget til forlængelse på grund af ondartet hjernesvulst, sag 2 ikke var berettiget til forlængelse på grund af Alzheimers, og sag 3 ikke var berettiget til forlængelse på grund af udbredt æggestokkræft.

P 75-15 Ophør af sygedagpenge på revurderingstidspunktet eller efter forlængelse af sygedagpengene forudsætter, at der er truffet en gyldig afgørelse. Dette indebærer, at kommunen skal vurdere og beslutte, om der er grundlag for at forlænge sygedagpengene eller iværksætte revalidering, ressourceforløb, fleksjob eller førtidspension før der træffes afgørelse om ophør af sygedagpenge.

P 32-15 Sygedagpenge ophører, når den sygemeldte er helt eller delvist arbejdsdygtig. Sygedagpengene kan ophøre tidligere, hvis den sygemeldtes helbredstilstand er stationær, og kommunen har vurderet, at personen ikke er berettiget til revalidering, ressourceforløb, fleksjob eller førtidspension. Sygedagpengene kan ikke standses alene med henvisning til, at den sygemeldte kan stille sig til rådighed på det ordinære arbejdsmarked på deltid.

P 31-15 Hvis en sygedagpengemodtager får bevilliget ressourceforløb, skal udbetalingen af sygedagpenge ophøre, og personen skal i stedet have udbetalt ressourceforløbsydelse. Afgørelsen beskriver, hvilket økonomisk niveau ressourceforløbsydelsen skal udbetales på afhængigt af, hvornår ressourceforløbet bevilliges.

P 29-15 Sygedagpenge kan forlænges efter SDP § 27 stk. 1 nr. 4, når der er konstateret et behov for at forlægge sagen for rehabiliteringsteamet med henblik på, at kommunen hurtigst muligt kan træffe afgørelse om ressourceforløb, fleksjob eller førtidspension.

Jobafklaringsforløb

En sygemeldt, som ikke (længere) er omfattet af en af forlængelsesmulighederne i SDP § 27 og fortsat er uarbejdsdygtig på grund af egen sygdom dvs. opfylder SDP § 7, har ret til et jobafklaringsforløb med ressourceforløbsydelse jf. SDP § 24 stk. 2 og SDP § 27 stk. 3 samt LAB kap. 12b. Dette gælder tilsvarende for en person, der på første fraværsdag ville have haft ret til sygedagpenge fra kommunen, hvis personen ikke var omfattet af tidsbegrænsningen i SDP § 24 stk. 1 jf. SDP § 24a.

Under jobafklaringsforløbet skal personen have en individuelt tilpasset, tværfaglig og helhedsorienteret indsats jf. LAB § 68f. Kommunen træffer afgørelse om indsatsen efter indstilling fra kommunens rehabiliteringsteam. Sagen skal forelægges for kommunens rehabiliteringsteam senest fire uger efter ophør af sygedagpenge i henhold til LAB § 68d stk. 2-3.

Ifølge LAB § 68d stk. 5 kan et jobafklaringsforløb højst have en varighed af 2 år, og personen kan tilbydes et eller flere jobafklaringsforløb ved fortsat uarbejdsdygtighed jf. LAB § 68d stk. 4. Inden ophør af et jobafklaringsforløb skal kommunen i henhold til LAB § 68e stk. 1 vurdere personens arbejdsevne, herunder personens mulighed for at vende tilbage til arbejde, om personen fortsat er uarbejdsdygtig og i målgruppen for et nyt jobafklaringsforløb, eller om personen er i målgruppen for ressourceforløb, fleksjob eller førtidspension.

Vurderer kommunen, at personen er i målgruppen for jobafklaringsforløb, ressourceforløb, fleksjob eller førtidspension, skal sagen forelægges kommunens rehabiliteringsteam jf. LAB § 68e stk. 2 jf. lov om organisering og understøttelse af den aktive beskæftigelsesindsats m.v. kap. 2.

Såfremt kommunen vurderer, at en person i jobafklaringsforløb er i risiko for fortsat at være uarbejdsdygtig på grund af sygdom fire år efter ophør af sygedagpenge, skal der senest 3 ½ år efter sygedagpengeophør iværksættes en særlig indsats bestående af en samtale med regionens sundhedskoordinator, et intensiveret kontaktføreløb med mindst 6 samtaler indenfor 6 måneder samt evt. forelæggelse af sagen for regionens kliniske funktion jf. LAB § 68e stk. 3 og 4.

Under jobafklaringsforløbet skal personen have en koordinerende sagsbehandler jf. LAB § 68g, og det individuelle kontaktføreløb forudsætter som udgangspunkt individuelle samtaler med personligt fremmøde mindst 6 gange indenfor 12 måneder jf. LAB § 16 stk. 8 og § 18 stk. 2.

I forhold til muligheden for tilkendelse af førtidspension svarer jobafklaringsforløb til ressourceforløb jf. LSP §§ 18-19.

Refusion

Staten refunderer 50 % af kommunens udgifter til personer omfattet af målgruppen i LAB § 2 nr. 14, når udgiften angår f.eks. tilbud efter LAB kap. 10 jf. LAB § 119.

Praksis

P 91-15 Kommunen skal træffe afgørelse om ophør af jobafklaringsforløb, når personen ikke længere kan anses for at være helt eller delvist uarbejdsdygtig. Tilsvarende skal jobafklaringsforløbet ophøre, selvom personen er uarbejdsdygtig, hvis helbredstilstanden er stationær, og kommunen vurderer, at personen ikke er berettiget til revalidering, ressourceforløb, fleksjob eller førtidspension.

Ressourceforløbsydelse

Under jobafklaringsforløbet modtager personen ressourceforløbsydelse jf. AKL kap. 6b.

Ressourceforløbsydelsen er uafhængig af egen formue samt ægtefælles indtægts- og formueforhold jf. AKL § 69j stk. 1. Ressourceforløbsydelsen svarer til taksten for kontanthjælp til forsørgere/ikke forsørgere/unge hjemmeboende under 25 år jf. AKL § 69j stk. 2.

Har personen indtægter, trækkes disse fra i ressourceforløbsydelsen jf. AKL § 69j stk. 5, herunder lønindtægter jf. AKL § 69j stk. 9, hvorefter ressourceforløbsydelsen nedsættes med 30 % af en lønindtægt op til kr. 14.398 og med 55 % af lønindtægt herudover. Personer i ansættelsesforhold samt fleksjob påbegyndt før den 1. januar 2013, som modtager løn under sygdom, får foretaget fuldt fradrag for løn, så længe personen er ansat i samme job jf. AKL § 69j stk. 6. For personer i fleksjob, som ikke modtager løn under sygdom, foretages der ikke fradrag i ressourceforløbsydelsen for evt. fleksløntilskud, som udbetales som supplement til ressourceforløbsydelsen jf. AKL § 69j stk. 7. Ved indtægter fra deltagelse i tilbud efter LAB eller INL m.v. ses der ved beregning af ressourceforløbsydelsen bort fra kr. 16,35 pr. arbejdstime, dog max. 160 timer pr. måned jf. AKL § 69j stk. 10. Fradrag for feriegodtgørelse m.v. sker efter AKL § 69j stk. 11.

I henhold til AKL § 69j stk. 12 gælder AKL § 33 også i forbindelse med ressourceforløbsydelse under jobafklaringsforløb, hvilket indebærer, at der ikke foretages fradrag i ressourceforløbsydelsen for en række indtægter. Herudover foretages der ikke fradrag for erhvervsevnetaberstatninger nævnt i AKL § 14 stk. 4-5, godtgørelse for varigt mén samt godtgørelse for ikke-økonomisk skade jf. AKL § 33 stk. 2. De former for erhvervsevnetaberstatninger, der bortses fra efter AKL § 14 stk. 4-5, er erstatninger for personskade efter voldsoffererstatningsloven, erstatningsansvarsloven, arbejdsskadesikringsloven samt soldaterloven. I forhold til privattegnede forsikringer for erhvervsevnetab vil løbende erhvervsevnetaberstatninger anses for indtægt og medføre fradrag, hvorimod kapitalerstatninger anses som formue og ikke vil føre til fradrag.

Betingelserne for at modtage ressourceforløbsydelse fremgår af AKL § 69k. Heraf fremgår det af stk. 1, at personen skal deltage aktivt i jobafklaringsforløbet, at personen skal genoptage sit arbejde delvist, hvis dette er muligt, at personen skal tage imod et rimeligt tilbud om arbejde, samt at pågældende skal møde til samtaler. Dette indebærer, at personen skal stå til rådighed, og kommunen har pligt til at vurdere, at det forholder sig sådan jf. AKL § 69k stk. 2. Personen er ifølge AKL § 69k stk. 3 undtaget fra rådighedsforpligtigheden, hvis pågældende har en rimelig grund jf. AKL § 13 stk. 7-8, ligesom personen har ret til op til fem ugers ferie jf. AKL § 69k stk. 4.

Har en person, som modtager ressourceforløbsydelse, fået en helhedsorienteret plan efter LAB § 30b, erstatter denne plan rehabiliteringsplanens indsatsdel jf. AKL § 69k stk. 5.

Reglerne om sanktioner ved manglende deltagelse i jobafklaringsforløbet fremgår af AKL §§ 69l-69r. Efter disse bestemmelser skal kommunen forinden en sanktion have informeret personen om konsekvensen af ikke at opfylde rådighedsforpligtigheden, ligesom kommunen skal have udtømt alle rimelige muligheder for at komme i personlig kontakt med personen jf. AKL § 69l stk. 1-2. Reglerne omkring sanktioner for personer, som modtager ressourceforløbsydelse i forbindelse med jobafklaringsforløb, svarer stort set til indholdet af sanktionerne for andre modtagere af hjælp, hvorfor der henvises til disse på side 36.

Af AKL § 69r fremgår det, at kommunen har adgang til at indhente oplysninger om sanktioner fra en tidligere opholdskommune uden samtykke. Baggrunden herfor er, at sanktioner efter AKL så at sige akkumuleres, dvs. at en aktuel sanktion kan skærpes på baggrund af en tidligere sanktion.

Reglerne om udbetaling samt tilbagebetaling af ressourceforløbsydelse er fastsat i AKL § 69s.

I forhold til muligheden for at opnå permanent opholdstilladelse eller familiesammenføring er det væsentligt at være opmærksom på, at modtagelse af ressourceforløbsydelse under et jobafklaringsforløb indebærer, at personen normalt ikke opfylder selvforsørgelseskravet, idet der er tale om en ydelse udbetalt i henhold til AKL.

Refusion

I henhold til KFL § 3 stk. 1 nr. 10 er ressourceforløbsydelse under jobafklaringsforløb omfattet af KFL og dermed af refusionsreglerne heri. Dette indebærer, at staten betaler 80 % i de første 4 uger og kommunen 20 %, at staten betaler 40 % i ugerne 5-26 og kommunen 60 %, at staten betaler 30 % i ugerne 27-52 og kommunen 70 %, og at staten betaler 20 % fra uge 53 og frem og kommunen 80 %.

Praksis

P 101-17 Løbende udbetalinger af erhvervsevnetabserstatning fra en privat forsikringsordning modregnes fuldt ud i ressourceforløbsydelse. Efterbetales en forsikringsydelse for en periode, hvori personen har modtaget ressourceforløbsydelse, skal spørgsmålet om tilbagebetaling behandles efter reglerne om dobbeltforsørgelse, hvilket som udgangspunkt medfører tilbagebetaling.

Ressourceforløbsydelsen skal dog ikke tilbagebetales, såfremt personen har været i tilbud i den periode, hvori personen har været dobbeltforsørgt.

P 99-17 Lønindtægt under et jobafklaringsforløb skal modregnes efter 30/55 %-reglen i ressourceforløbsydelse. Erstatning for tabt arbejdsfortjeneste i henhold til en privat forsikringsordning kan ikke sidestilles med lønindtægt, hvorfor erstatningen skal modregnes fuldt ud i ressourceforløbsydelsen.

P 46-17 Personen, som modtager ressourceforløbsydelse, kan pålægges en sanktion efter tilsvarende regler, som gælder for aktivitetsparate modtagere af uddannelses- eller kontanthjælp. Kommunen skal skriftligt have informeret personen herom, og om betydningen af gentagelsestilfælde. Ressourceforløbsydelsen kan bringes til ophør, hvis personen uden rimelig grund gentagne gange udebliver eller på anden vis ikke medvirker i forløbet, og kommunen har udtømt alle rimelige muligheder for at komme i personlig kontakt med personen med henblik på en vurdering af, om der foreligger en rimelig grund.

Ressourceforløb

I henhold til LAB § 68a stk. 1 skal personer under 40 år med komplekse problemstillinger ud over ledighed have et helhedsorienteret forløb med en kombination af indsatser efter LAB og støtte efter social- og sundhedslovgivningen. Videre fremgår det af LAB § 68a stk. 2, at ressourceforløb er relevant, når der er et udviklingsperspektiv i forhold til personens arbejdsevne, og at ressourceforløb ikke skal iværksættes, hvis det er dokumenteret eller det på grund af særlige forhold er helt åbenbart, at arbejdsevnen ikke kan forbedres ved deltagelse i et ressourceforløb. Af bestemmelsen i LAB § 68a stk. 1 er det endvidere en betingelse for tilkendelse af et ressourceforløb, at personen har modtaget længerevarende offentlig forsørgelse, har deltaget i tilbud efter LAB eller tilbud om revalidering, uden dette har øget tilknytningen til arbejdsmarkedet, eller kommunen vurderer, at der er behov for en længerevarende indsats, før der kan opstilles konkrete beskæftigelsesmål.

Så længe en person er under 40 år kan pågældende tilbydes gentagne ressourceforløb jf. LAB § 68a stk. 8. Er personen fyldt 40 år, skal pågældende alene tilbydes ét ressourceforløb, medmindre personen ønsker mere end et forløb jf. LAB § 68a stk. 9.

Spørgsmålet om tilkendelse af et ressourceforløb træffes af kommunen efter indstilling fra kommunens rehabiliteringsteam på baggrund af rehabiliteringsplanens forberedende del jf. LAB § 68a stk. 3.

Et ressourceforløb, som er af 1-5 års varighed, kan bestå af de almindelige tilbud i henhold til LAB samt tilbud efter anden lovgivning, herunder AKL og SEL samt sundhedsloven m.v. jf. LAB § 68a stk. 4 og 6. Af sidstnævnte bestemmelse fremgår det, at ressourceforløbet også kan indeholde indsatser, der kan stabilisere og forbedre personens fysiske, psykiske og sociale tilstand med henblik på, at personen efterfølgende kan deltage i tilbud.

Hvis en person tilkendes et ressourceforløb, skal rehabiliteringsplanens indsatsdel anvendes jf. LAB § 68a stk. 5, ligesom der skal udpeges en gennemgående og koordinerende sagsbehandler jf. LAB § 68c.

Under ressourceforløbet oppebærer den pågældende person ressourceforløbsydelse, som er uafhængig af formue samt ægtefælles indtægts- og formueforhold jf. AKL § 68 stk. 1. De øvrige forhold omkring ydelse og vilkår fremgår af AKL kap. 6a og svarer indholdsmæssigt stort set til reglerne for modtagere af ressourceforløbsydelse i jobafklaringsforløb, hvorfor der i denne forbindelse henvises til side 42.

Refusion

Staten refunderer kommunen 50 % af kommunens udgifter til personer omfattet af mål- gruppen i LAB § 2 nr. 11, og udgiften vedrører f.eks. tilbud efter LAB kap. 10 jf. LAB § 119.

I henhold til KFL § 3 stk. 1 nr. 10 er ressourceforløbsydelse under ressourceforløb omfattet af KFL og dermed af refusionsreglerne heri. Dette indebærer, at staten betaler 80 % i de første 4 uger og kommunen 20 %, at staten betaler 40 % i ugerne 5-26 og kommunen 60 %, at staten betaler 30 % i ugerne 27-52 og kommunen 70 %, og at staten betaler 20 % fra uge 53 og frem og kommunen 80 %.

Praksis

P 42-17 Ressourceforløb anvendes til personer med komplekse problemer udover ledighed, som ikke har kunne løses efter den almindelige beskæftigelsesindsats, og som kræver et helhedsorienteret forløb med en kombination af en beskæftigelsesindsats og sociale eller sundhedsmæssige indsatser. Afgørelsen omhandler to sager, hvor personen i sag 1 havde ret til ressourceforløb, idet der var behov for tværgående indsatser i form af motiverende samtaler ved mentor eller konsulent og træning i arbejdsmæssige kompetencer. I sag 2 havde personen ret til et nyt ressourceforløb med motiverende samtaler med mentor eller konsulent med henblik på deltagelse i et praktikforløb med de nødvendige skånehensyn og med det formål at udvikle arbejdsevnen.

P 82-16 Samtidig med tilkendelse af et ressourceforløb skal kommunen fastsætte den præcise varighed af ressourceforløbet. Et ressourceforløb kan ikke forlænges, men et nyt forløb kan tilkendes efter behandling i rehabiliteringsteamet.

P 1-15 Forudsætningen for ressourceforløb er, at der er behov for en tværfaglig indsats.

P 25-14 Målgruppen for ressourceforløb er personer, hvor det er overvejende sandsynligt, at personen uden en særlig tværfaglig indsats vil ende med at få tilkendt førtidspension. Ligeledes er personer med aktuelle komplekse problemer i form af f.eks. helbred, misbrug, sociale forhold m.v., hvor udsigten til at komme i ordinær beskæftigelse eller uddannelse er lang. Kommunen skal vurdere, at alle relevante muligheder i den almindelige beskæftigelseslovgivning er udtømte, før der kan tildeles et ressourceforløb.

Revalidering

Revalidering er reguleret i AKL kap. 6 og består af erhvervsrettede aktiviteter og økonomisk hjælp, som kan bidrage til, at en person med begrænsninger i arbejdsevnen, herunder personer der er berettigede til ledighedsydelse, fastholdes eller kan komme ind på arbejdsmarkedet med henblik på, at den pågældende kan forsørge sig selv og sin familie jf. AKL § 46 stk. 1. Såfremt det erhvervsmæssige sigte for den pågældende ikke er afklaret, og der derfor er behov for et erhvervsmodnende eller afklarende forløb, er der efter samme bestemmelse tale om et forrevalideringsforløb – under dette forløb bevarer den pågældende sin hidtidige forsørgelsesydelse. Af bestemmelsens stk. 3 fremgår, at revalidering i øvrigt er uafhængig af ægtefællens indtægts- og formueforhold.

Betingelserne for revalidering er, at den pågældende har en nedsat arbejdsevne, at det er nødvendigt at revalidere pågældende, samt at det er sandsynligt, at pågældende bliver helt eller delvist selvforsørgende efter en revalidering.

Revalidering tilrettelægges i samarbejde med revalidenden jf. AKL § 47, hvorefter indholdet af revalidering kan bestå af de tilbudsmuligheder som følger af LAB. Varigheden af revalideringsperioden fremgår af AKL § 49, og der skal udarbejdes en Min Plan eller en helhedsorienteret plan efter AKL § 50.

Den hjælp, der kan modtages under revalidering, er reguleret i AKL § 51 stk. 1, herunder om der skal ydes revalideringsydelse eller overenskomstmæssig løn. Såfremt personen har fået udarbejdet en helhedsorienteret plan i stedet for Min Plan, så er det en betingelse for modtagelse af økonomisk hjælp efter stk. 1, at

beskrivelsen af revalidendens mulighed for optagelse på en uddannelse og for endelig erhvervsmæssig placering fremgår af den helhedsorienterede plan.

Den konkrete udmåling af revalideringsydelsen fremgår af AKL § 52, ligesom de øvrige beregningsregler er fastsat i AKL §§ 52a-52c jf. AKL §§ 58-59. Revalidenden har kun ret til revalideringsydelse, såfremt pågældende følger Min Plan eller en helhedsorienteret plan jf. AKL § 53, medmindre pågældende er omfattet af AKL § 54 om kortvarige afbrydelser i revalideringsforløbet, som er uden betydning for gennemførelsen af planen.

En række øvrige forhold under revalidering er reguleret i AKL §§ 54a-64a, herunder revalidendens ret til ferie i AKL § 54a, forhold omkring barsel og adoption i AKL § 55, muligheder for forlængelse af revalideringsperioden i § 56, og hvilke muligheder revalidenden har for at arbejde i revalideringsperioden i AKL § 57. Under revalideringen er der herudover nogle særlige støttemuligheder jf. AKL § 63-64a.

Refusion

I henhold til LAB § 118a refunderer staten 50 % af kommunens udgifter til personer, omfattet af LAB § 2 nr. 4, når udgiften f.eks. vedrører tilbud efter LAB kap. 10 med et driftsloft på kr. 10.139 pr. helårsperson i 2018.

I henhold til KFL § 3 stk. 1 nr. 9 er ydelser under revalidering omfattet af KFL og dermed af refusionsreglerne heri. Dette indebærer, at staten betaler 80 % i de første 4 uger og kommunen 20 %, at staten betaler 40 % i ugerne 5-26 og kommunen 60 %, at staten betaler 30 % i ugerne 27-52 og kommunen 70 %, og at staten betaler 20 % fra uge 53 og frem og kommunen 80 %.

Praksis

P 11-17 Indtægter fra en pensionskasses bistandsfond skal ikke fradrages i revalideringsydelse, idet der hverken er tale om pension eller erstatning for manglende lønindkomst jf. Vestre Landsrets dom af 29. november 2013.

P 80-14 Erstatning for tabt arbejdsfortjeneste skal ikke fradrages i revalideringsydelse, da erstatning for tabt arbejdsfortjeneste ikke er en løbende ydelse, men en kapitalerstatning.

P 29-14. En løbende forsørgertabserstatning skal ikke fradrages i revalideringsydelse, idet den ikke er omfattet af AKL § 59 jf. Vestre Landsrets dom af 29. november 2013.

Højesterets dom af 15. april 2013 fastslår, at en frisør, som havde fået anerkendt arbejdsrelateret håndeksem som arbejdsskade, ikke havde ret til revalidering, idet personen via sin uddannelse som frisør og sin erhvervs erfaring havde opnået kompetencer og ressourcer, der kunne bringe personen tilbage på arbejdsmarkedet og blive selvforsørgende – se P 227-09.

P 212-11 En person havde ikke ret til revalidering til den ønskede uddannelse til holistisk afspændingspædagog, da der var mindre gode jobmuligheder inden for faget, og personen kun kunne forventes at klare en mindre del af de udbudte stillinger som følge af sine begrænsninger i arbejdsevnen. Pågældende havde skånebehov i forhold til belastende arbejde med højre arm og skulder efter en skulderskade.

P 142-11 En person, hvis uddannelsesforløb var blevet forsinket på grund af sygdom, havde ret til forlængelse af revalideringsperioden. Fortsat uddannelse ikke anset for udsigtsløs.

P 38-10 En person med en skulderlidelse havde ikke begrænsninger i arbejdsevnen, der hindrede, at personen kunne vende tilbage til arbejdsmarkedet og blive selvforsørgende uden revalidering. Der var alene tale om begrænsninger i arbejdsevnen i forhold til skulderbelastende arbejde.

P 208-09 Det forhold at en person ikke længere kan bruge sin uddannelse, giver ikke i sig selv ret til en ny uddannelse. Personen skulle også søge arbejde, som pågældende ikke var uddannet til, men som ville kunne varetages efter en kort oplæring. Personen have kompetencer og ressourcer, og der skulle foretages en bred vurdering af, hvad der kunne anses for passende arbejde.

P 137-09 En person, som ikke opfyldte opholdskravet i forhold til kontanthjælp, og derfor alene var berettiget til starthjælp, var ikke berettiget til revalidering. Personen havde ikke opnået arbejdstagerstatus i Danmark efter en dags arbejde ved et vikarbureau, hvorfor det forudgående ophold i Tyskland af 1 ½ års varighed ikke kunne sidestilles med ophold i DK.

Fleksjob

Som hovedregel er fleksjob midlertidige og af 5 års varighed, medmindre der er tale om en person, der er fyldt 40 år, har været tilkendt et første midlertidigt fleksjob, og jobcentret vurderer, at pågældendes arbejdsevne fortsat er nedsat i et sådant omfang, at beskæftigelse på det ordinære arbejdsmarked ikke er en mulighed jf. LAB § 70c.

Betingelserne for tilkendelse af et fleksjob er, at personen er under folkepensionsalderen, ikke modtager førtidspension og har varige og væsentlige begrænsninger i arbejdsevnen jf. LAB §§ 69-70. Derudover skal alle relevante tilbud efter LAB samt andre foranstaltninger for at fastholde eller bringe den pågældende i ordinær beskæftigelse være afprøvet, medmindre det er åbenbart formålsløst at gennemføre nævnte foranstaltninger forud for visitationen jf. LAB § 70 stk. 3. Herudover kan personer med en aktuelt meget begrænset arbejdsevne blive tilkendt et fleksjob, såfremt der er mulighed for, at personens arbejdsevne kan udvikles inden for en rimelig periode jf. LAB § 70 stk. 2.

Grundlaget for en afgørelse om fleksjob består af rehabiliteringsplanens forberedende del, som skal behandles i rehabiliteringsteamet jf. LAB § 70a og § 30a samt kap. 2 i lov om organisering og understøttelse af den aktive beskæftigelsesindsats m.v. I tilknytning hertil er der krav om opfølgning efter 2 ½ år og status efter 4 ½ år i henhold til LAB § 70d.

Reglerne om løn- og arbejdsvilkår i et fleksjob er fastsat i LAB §§ 70e-f. Heraf fremgår det, at en person i fleksjob oppebærer løn fra arbejdsgiver svarende til den reelle arbejdsindsats, hvortil kommer et fleksløntilskud fra kommunen, som kan udgøre op til 98 % af a-dagpengeniveau. Samlet kan løn og fleksløntilskud max. svare til den løn, som bliver udbetalt for ansættelse på fuld tid i den pågældende stilling jf. LAB § 70f stk. 3. Beregningen af det kommunale fleksløntilskud, herunder modregningen for lønindtægt, fremgår af LAB § 70f stk. 2. Heraf fremgår det, at fleksløntilskud nedsættes med 30 % af lønindtægt op til kr. 14.398, og med 55 % af lønindtægt herudover.

Efter visitation til fleksjob er en person berettiget til ledighedsydelse, indtil pågældende bliver ansat i et fleksjob jf. AKL § 74a stk. 1. Ledighedsydelse, som er uafhængig af ægtefælleindtægt og formue, kan max. udgøre 89 % af a-dagpenge jf. AKL § 74a stk. 2. Forudsætningen for at modtage ledighedsydelse er, at den pågældende står til rådighed for et fleksjob jf. AKL § 74b. Den øvrige regulering af ledighedsydelsen fremgår af AKL §§ 74d-74e og rådighedskrav samt sanktioner af AKL §§ 75-77b.

I forhold til oprettelse af fastholdelsesfleksjob, dvs. fleksjob på hidtidig arbejdsplads, er det en betingelse, at personen har været ansat mindst 12 måneder i henhold til overenskomstens sociale kapitler eller på særlige vilkår, før der kan oprettes et fleksjob til pågældende jf. LAB § 70b. Ifølge bestemmelsen forudsætter dokumentationen for ansættelsesforholdet en skriftlig aftale med angivelse af arbejdsfunktioner og skånehensyn, samt at virksomheden har gjort et reelt forsøg på omplacering.

Refusion

I henhold til KFL § 3 stk. 1 nr. 8 og nr. 12 er ledighedsydelse og fleksløntilskud omfattet af KFL og dermed af refusionsreglerne heri. Dette indebærer, at staten betaler 80 % i de første 4 uger og kommunen 20 %, at staten betaler 40 % i ugerne 5-26 og kommunen 60 %, at staten betaler 30 % i ugerne 27-52 og kommunen 70 %, og at staten betaler 20 % fra uge 53 og frem og kommunen 80 %.

I henhold til AKL § 104 stk. 1 refunderer staten 30 % af en kommunes udgifter til ledighedsydelse til personer, som er visiteret til fleksjob før den 1. juli 2014. Dog refunderes 50 %, hvis personen er i tilbud efter LAB kap. 11. Kommunen afholder den fulde udgift til ledighedsydelse, hvis personen har modtaget ydelsen i sammenlagt 18 måneder indenfor 24 måneder. Har personen efterfølgende været i fleksjob i 9 måneder inden for 18 måneder, genoptages refusionen.

I henhold til LAB § 122 stk. 1 refunderer staten 65 % af kommunens udgifter til bl.a. fleksløntilskud efter LAB § 70f og fleksjob efter LAB § 71 til personer, hvor visitationen er sket før den 1. juli 2014, og de pågældende ikke efterfølgende er blevet omfattet af KFL.

Staten refunderer 50 % af kommunens udgifter til løntilskud efter LAB kap. 12 for personer omfattet af målgruppen i LAB § 2 stk. 1 nr. 6 jf. LAB § 121.

Praksis

P 44-17 Reglerne om fastholdelsesfleksjob på hidtidig arbejdsplads finder kun anvendelse, når det drejer sig om en person, som har været ansat på normale vilkår i ustøttet beskæftigelse på arbejdspladsen, og som følge af sygdom, nedslidning m.v. under ansættelsen får en nedsat arbejdsevne.

P 35-15 Et fastholdelsesfleksjob kan oprettes uden at personen har været ansat på arbejdspladsen i mindst 12 måneder efter overenskomstens sociale kapitler eller på særlige vilkår, hvis personen har været udsat for akut opstået skade eller sygdom. En person med Parkinsons sygdom var omfattet heraf, idet arbejdsevnen var væsentligt nedsat, at arbejdsgiver ikke kunne undgå forværring eller forbygge en sådan, samt at prognosen var dårlig.

P 25-14 Personer med en aktuel meget begrænset arbejdsevne skal visiteres til fleksjob og ikke førtidspension, hvis der er en mulighed for udvikling af personens arbejdsevne. I de to sager havde personen en arbejdsevne på 2 timer/uge og 40 min./uge, og begge skulle visiteres til fleksjob.

P 168-12 Der skal ikke ske en ny visitation til fleksjob, når en fleksjobberettiget person flytter fra en kommune til en anden. Hvis fleksjobbet i fraflytningskommunen opsiges på grund af flytning, er personen berettiget til ledighedsydelse, hvis betingelserne herfor er opfyldt, herunder at personen ikke er blevet selvforskyldt ledig dvs., at der skal foreligge en gyldig grund. Ved vurderingen af om personen er selvforskyldt ledig, skal årsagen til flytningen indgå. Såfremt beslutningen om flytning er en personlig beslutning efter eget valg, så er dette ikke en gyldig grund, og der vil være tale om selvforskyldt ledighed og dermed ikke ret til ledighedsydelse.

P 150-11 En person, som havde arbejdet 25-26 timer/uge i forbindelse med virksomhedspraktik og revalideringsforløb var ikke berettiget til fleksjob. Arbejdsevnen var varigt nedsat, men ikke i et sådant omfang, at personen var berettiget til fleksjob.

P 26-11 En person, som uden gyldig grund afviser at deltage i en rimelig afklaring af, om pågældende står til rådighed for fleksjob, har ikke ret til ledighedsydelse.

PA 17-05 En person har ret til ledighedsydelse under ferieophold i sit hjemland udenfor EU, idet personen ikke skal stå til rådighed under ferie. Pågældende skal meddele kommunen, at ferien afholdes.

Førtidspension

Førtidspension kan tilkendes personer, der er fyldt 40 år jf. LSP § 16 stk. 1. Personer under 40 år kan tilkendes førtidspension, hvis det er dokumenteret eller på grund af særlige forhold er helt åbenbart, at arbejdsevnen ikke kan forbedres ved deltagelse i relevante jobafklaringsforløb, ressourceforløb eller aktiverings-, revaliderings-, behandlingsmæssige eller andre foranstaltninger jf. § 16 stk. 2. Eksempler på sidstnævnte er bl.a. personer med udviklingshæmning, alvorlige hjerneskader eller personer, som befinder sig i terminalfasen.

Herudover er det en betingelse for tilkendelse af førtidspension, at personens arbejdsevne er varigt nedsat, og at nedsættelsen har et sådant omfang, at personen, uanset støtte efter den sociale eller anden lovgivning, herunder ansættelse i fleksjob, ikke vil være i stand til at blive selvforsørgende ved indtægtsgivende arbejde jf. LSP § 16 stk. 3.

Kommunen træffer afgørelse om, at sagen overgår til behandling efter reglerne om førtidspension, når det er dokumenteret eller det på grund af særlige forhold er helt åbenbart, at personens arbejdsevne ikke kan forbedres ved deltagelse i relevante foranstaltninger jf. LSP § 18 stk. 1. Det er en forudsætning herfor, at sagen forinden har været forelagt rehabiliteringsteamet jf. LSP § 18 stk. 2. Dette gælder dog ikke for sager, hvor kommunen vurderer, at det er helt åbenbart, at personens arbejdsevne ikke kan forbedres, og sundhedskoordinatoren har udtalt sig i sagen, eller personen er terminalt syg. Tilsvarende skal sager, hvor kommunen vurderer, at det er utvivlsomt, at personen ikke opfylder betingelserne for førtidspension, ikke forelægges rehabiliteringsteamet jf. LSP § 17 stk. 4.

Kommunen træffer afgørelse om tilkendelse eller afslag på førtidspension i henhold til LSP § 20 jf. § 19 om krav til grundlaget for afgørelsen.

Med vedtagelsen af LOV nr. 442 af 8. maj 2018 er der med virkning fra den 1. juli 2018 indført skærpede krav i forhold til optjening af ret til førtidspension. I henhold til LSP § 6 er ret til fuld førtidspension betinget af bopæl i DK i mindst 9/10 af optjeningsperioden fra det fyldte 15 år til tidspunktet for tilkendelse af førtidspension. Hvis betingelsen for fuld førtidspension ikke er opfyldt, bliver pensionen fastsat efter forholdet mellem bopælstiden og 9/10 af optjeningsperioden fra det fyldte 15 år til pensionstilkendelsestidspunktet. Foranstående ændringer omfatter ikke personer, som er tilkendt førtidspension, eller hvor der er påbegyndt en sag om førtidspension før den 1. juli 2018. Tilsvarende finder ændringerne ikke anvendelse ved tilkendelse af førtidspension til en person, som når folkepensionsalderen inden den 1. juli 2025.

I henhold til ovennævnte lov er der ligeledes med virkning fra den 1. juli 2018 sket en harmonisering af reglerne for opgørelse af bopælstid for flygtninge ved tilkendelse af førtidspension med reglerne for danskere og andre udlændinge. Dette indebærer, at flygtninge med opholdstilladelse efter udlændingelovens §§ 7-8 ikke længere kan sidestille bopælstid i oprindelseslandet eller andre lande, hvori personen har haft ophold som flygtning med bopælstid i DK jf. ophævelsen af LSP § 9. Flygtninge vil dermed alene være berettigede til førtidspension på baggrund af bopælstid i DK. For flygtninge, som er meddelt opholdstilladelse efter udlændingelovens §§ 7-8, og som den 1. juli 2018 er tilkendt eller har fået påbegyndt en sag om førtidspension, gælder den tidligere § 9 fortsat. Tilsvarende gælder § 9 også fortsat for flygtninge med opholdstilladelse efter udlændingelovens §§ 7-8, hvis personen er indrejst i DK inden den 1. september 2015, og når folkepensionsalderen inden den 1. januar 2021. Flygtninge, som ikke har ret til fuld førtidspension, kan opnå hjælp efter AKL § 27a, hvilket betyder, at personen højst kan opnå et beløb svarende til fuld førtidspension, såfremt personen opfylder opholdskravet i AKL § 11 stk. 3, og hvis opholdskravet ikke er opfyldt, så kan hjælpen højst udgøre et beløb svarende til integrationsydelsen.

Refusion

I henhold til KFL § 3 stk. 1 nr. 11 er førtidspension omfattet af KFL og dermed af refusionsreglerne heri. Dette indebærer, at staten betaler 80 % i de første 4 uger og kommunen 20 %, at staten betaler 40 % i ugerne 5-26 og kommunen 60 %, at staten betaler 30 % i ugerne 27-52 og kommunen 70 %, og at staten betaler 20 % fra uge 53 og frem og kommunen 80 %.

Praksis

P 120-13 Som udgangspunkt kan førtidspension ikke frakendes, idet kommunen ved tilkendelse af pensionen har vurderet, at der er tale om en varig og væsentlig nedsat arbejdsevne. Er førtidspensionen tilkendt før den 1. januar 2003, kan pensionen gøres hvilende, såfremt pensionistens arbejdsindtægt vedvarende forventes at overstige det dobbelte af grundbeløbet. Efter praksis forudsættes pensionisten at have haft nævnte arbejdsindtægt i et år. Er førtidspensionen tilkendt efter den 1. januar 2003, skal kommunen frakende pensionen, hvis der er sket en væsentlig forbedring af pensionistens arbejdsevne, og denne vedvarende kan være selvforsørgende ved indtægtsgivende arbejde. Kommunen skal i denne forbindelse foretage en konkret helhedsvurdering af pensionistens arbejdsevne, herunder om arbejdsevnen har været forbedret i en længere periode, og pensionisten derfor er blevet i stand til at kunne varetage et ordinært job eller fleksjob.

P 3-07 En person, som ikke havde nogen uddannelse, ikke talte dansk, ikke havde været på arbejdsmarkedet i 19 år, og ikke var motiveret herfor, havde ikke ret til førtidspension, idet det ikke var udelukket, at arbejdsevnen kunne forbedres.

P 13-06 En flygtning med PTSD efter udsættelse for tortur havde ret til førtidspension, idet det lægeligt var vurderet, at tilstanden var varig, og at arbejdsprøvning var formålsløs.

Folkepension

Med LOV nr. 442 er der med virkning fra den 1. juli 2018 indført skærpede krav i forhold til optjening af ret til folkepension. I henhold til LSP § 5 er ret til fuld folkepension betinget af bopæl i DK i mindst 9/10 af optjeningsperioden fra det fyldte 15 år til tidspunktet for tilkendelse af folkepension. Hvis betingelsen for fuld folkepension ikke er opfyldt, bliver pensionen fastsat efter forholdet mellem bopælstiden og 9/10 af optjeningsperioden fra det fyldte 15 år til pensionstillkendelsestidspunktet. Foranstående ændringer omfatter ikke personer, som er tilkendt folkepension før den 1. juli 2018, ligesom ændringerne ikke finder anvendelse for personer, som når folkepensionsalderen inden den 1. juli 2025.

Siden den 1. september 2015 har flygtninge med opholdstilladelse efter udlændingelovens §§ 7-8 ikke kunne medregne bopælstid i oprindelseslandet eller andre lande, hvori personen har haft ophold som flygtning, i forbindelse med optjeningsreglerne for folkepension. Dette indebærer, at alene bopælstid i DK medregnes i forbindelse med optjening af ret til folkepension. Flygtninge, som ikke vil kunne modtage fuld folkepension, kan efter en konkret individuel vurdering modtage personligt tillæg efter LSP. Flygtninge, som ikke har ret til folkepension, kan i stedet modtage integrationsydelse eller kontanthjælp, hvortil der er mulighed for at søge om økonomisk støtte efter reglerne om f.eks. enkeltydelser i AKL.

For flygtninge, som er indrejst i Danmark før den 1. september 2015 og når folkepensionsalderen før den 1. januar 2021, er der fastsat en overgangsordning, hvorefter opgørelsen af bopælstiden skal ske efter de tidligere gældende regler.

Staten afholder udgifterne til folkepension jf. LSP § 52 stk. 1.

TEMA 2 - HJÆLP I SÆRLIGE TILFÆLDE

Det retlige grundlag for at yde hjælp i særlige tilfælde findes både i INL og AKL. I denne sammenhæng fremgår det af INL § 34, at hjælp i særlige tilfælde efter lovens kap. 6 kan ydes i de første 3 år efter kommunen har overtaget ansvaret for den pågældende udlænding. I AKL er reguleringen af hjælp i særlige tilfælde fastsat i lovens kap. 10.

Hjælp til rimeligt begrundede enkeltudgifter

I henhold til INL § 35 kan der ydes hjælp til rimeligt begrundede enkeltudgifter, såfremt personens egen afholdelse heraf i afgørende grad vil vanskeliggøre pågældendes og dennes families mulighed for at klare sig i fremtiden. Efter bestemmelsen skal udgifterne som hovedregel være uforudsete, medmindre afholdelsen af udgifterne efter en konkret vurdering er af afgørende betydning for den pågældende eller dennes families livsførelse.

Formuleringen af bestemmelsen i AKL § 81 er stort set identisk med bestemmelsen i INL § 35, når der bortses fra, at AKL § 81 forudsætter, at der har været tale om ændringer i personens forhold, der har vanskeliggjort pågældendes egen afholdelse af nævnte udgifter.

Refusion

I henhold til INL § 45 stk. 2 refunderer staten 50 % af kommunens udgifter til hjælp i særlige tilfælde efter lovens kap. 6.

Praksis

P 56-15 Idet sundhedsloven ikke udtømmende gør op med dækning af transportudgifter i forbindelse med indlæggelse og behandling, kan der ydes hjælp til den del af transportudgiften, som ikke dækkes af sundhedslovgivningen, efter AKL § 81, hvis personen opfylder betingelserne i denne bestemmelse. Hvis der er ydet støtte til sygebehandling efter AKL § 82, kan støtte til transportudgiften ydes efter samme bestemmelse.

P 27-15 I de tilfælde, hvor en flytning ikke er begrundet i bolig- eller erhvervmæssige forhold, kan der ydes hjælp efter AKL § 81, hvis personen opfylder betingelserne i denne bestemmelse.

I 1-04 En gift kvinde med 5 hjemmeboende børn fik afslag på dækning af udgift på 50 kr. til medicin med henvisning til, at ægteparret havde økonomisk mulighed for selv at afholde udgiften. Ægteparret havde et rådighedsbeløb på ca. 6.400 kr. samt børnefamilieydelse på 4.250 kr. om måneden.

Hjælp til sygebehandling m.v.

I henhold til INL § 36 kan kommunen yde hjælp til udgifter til sygebehandling, medicin, tandbehandling m.v., såfremt disse udgifter ikke dækkes efter anden lovgivning. Forudsætningen for støtte efter bestemmelsen er, at behandlingen er nødvendig og helbredsmæssigt begrundet, og at den pågældende eller dennes ægtefælle ikke har økonomiske midler til at afholde udgiften. Derudover kan der kun ydes hjælp til udgifter uden for det offentlige behandlingssystem, hvis der ikke er behandlingsmuligheder inden for det offentlige behandlingssystem, og behandlingen i det enkelte tilfælde er lægeligt velbegrundet.

Formuleringen af bestemmelsen i AKL § 82 er stort set identisk med bestemmelsen i INL § 36, når der ses bort fra, at AKL § 82 alene forudsætter, at personen ikke selv har økonomiske midler til at afholde udgiften.

Refusion

I henhold til INL § 45 stk. 2 refunderer staten 50 % af kommunens udgifter til hjælp i særlige tilfælde efter lovens kap. 6.

Praksis

P 68-17 Hvis kommunen yder økonomisk hjælp til en behandlingsudgift, som efter afholdelse vil udløse et tilskud fra en privat forsikring f.eks. Sygeforsikringen Danmark, vil hjælpen til den tilskudsberettigede del være tilbagebetalingspligt. Kommunen skal gøre tilbagebetalingskravet gældende senest ved hjælpens udbetaling.

P 31-16 Der kan ikke ydes hjælp til coachingsamtaler, idet en coach ikke er en autoriseret sundhedsperson, og der findes lignende behandlingsformer, som udføres af autoriserede sundhedspersoner f.eks. autoriserede psykologer. Videre fremgår det, at overvægt ikke anses for en sygdom, hvorfor behandling heraf ikke i sig selv kan anses for sygebehandling. Behandling af overvægt kan dog være sygebehandling, hvis behandlingen er et led i behandling af anden sygdom.

P 105-15 Personer, som får tilskud til tandpleje efter AKL § 82a, kan søge om hjælp til dækning af egenbetalingen efter § 82.

A 23-05. Der kunne ikke ydes hjælp til behandling for alkoholmisbrug på en privat institution, da der ikke var dokumentation for, at personen ikke kunne få den nødvendige behandling i det offentlige behandlingssystem.

C 14-06 AKL § 82 er subsidiær i forhold til servicelovens § 100 om nødvendige merudgifter til personer med varigt nedsat fysisk og psykisk funktionsevne.

Hjælp til flytning

I henhold til INL § 39 stk. 1 kan kommunen yde hjælp til en flytning, som forbedrer bolig- eller erhvervsforhold, herunder hvis der flyttes fra en bolig med en boligudgift, der ikke svarer til personens eller dennes families økonomiske formåen til en bolig med en lavere boligudgift. Det er en forudsætning, at personen eller dennes ægtefælle ikke har økonomisk mulighed for at betale udgiften.

Efter INL § 39 stk. 2 ydes hjælpen af fraflytningskommunen. Hvis personen flytter til en anden kommune, kan fraflytningskommunen kun yde hjælp, hvis tilflytningskommunen har godkendt at overtage ansvaret for integrationsprogrammet jf. INL § 39 stk. 3.

Hvis flytningen sker til udlandet, kan hjælp alene ydes, hvis personen er statsborger i eller har særlig tilknytning til det pågældende land eller er sikret varige arbejdsmuligheder i landet jf. INL § 39 stk. 4.

Formuleringen af bestemmelsen i AKL § 85 svarer i vidt omfang til bestemmelsen i INL § 39, når der ses bort fra, at der i AKL § 85 ikke findes regler om overtagelse af integrationsprogrammet.

Refusion

I henhold til INL § 45 stk. 2 refunderer staten 50 % af kommunens udgifter til hjælp i særlige tilfælde efter lovens kap. 6.

I henhold til AKL § 106 stk. 1 pkt. 1 refunderer staten 50 % af kommunens udgifter til hjælp i særlige tilfælde efter lovens kap. 10.

Praksis

O 125-96 Der kunne ikke gives afslag på hjælp til betaling af boligindskud alene med den begrundelse, at familien i forvejen havde en bolig, idet der skulle foretages en konkret vurdering af, hvorvidt familiens bolig under hensyn til antallet af familiemedlemmer, sammenholdt med boligens størrelse, måtte anses for en rimelig bolig. Familien, som bestod af to voksne og et barn på et år, beboede en etværelses lejlighed på 32 kvm. Familien var berettiget til hjælp til betaling af depositum til en lejlighed på 70 kvm., som familien havde fået tilbudt.

O 116-96 For at betingelsen om en erhvervsmæssig forbedring er opfyldt, skal der være udsigt til en umiddelbar eller snarlig beskæftigelse, der i hvert fald for en periode sætter personen i stand til at forsørge sig selv. Det forhold, at påbegyndelse af en uddannelse på længere sigt må antages at forbedre de erhvervsmæssige muligheder, er ikke tilstrækkeligt til at opnå hjælp til flytning.

O 16-95 En enlig iransk flygtning flytning fra et værelse i en kommune til en etværelses lejlighed i en anden kommune var en boligsmæssig forbedring, idet personen fik selvstændig bolig med bad og køkken. Pågældende var 33 år og havde psykiske problemer ved samvær med andre. Tilsvarende blev det for en flytning på 36 år, der havde samværsret med to børn, anset for en boligsmæssig forbedring, at pågældende flyttede fra et værelse til en to værelses fremlejelejlighed i 2 år i en anden kommune sammen med sin broder. I begge sager havde personerne ret til flyttehjælp.

Midlertidig husleje hjælp

I henhold til AKL § 81a stk. 1 kan kommunen yde hjælp til rimeligt begrundede midlertidige huslejudgifter til en person, der er udsættelsestruet på grund af huslejerestancer, hvis det på sigt kan forebygges, at personen udsættes af boligen. Kommunen kan betinge hjælpen af, at personen indgår en administrationsaftale, medvirker til fastsættelse af en plan for flytning til en mere passende bolig eller deltager i gældsrådgivning eller lignende. Hjælpen skal særligt rettes mod børnefamilier og socialt udsatte borgere. Kommunen kan beslutte, at hjælpen betales direkte til udlejer. Hjælpen kan kun ydes, hvis personen ikke har økonomisk mulighed for at betale huslejudgifterne jf. AKL § 81a stk. 3.

Midlertidig husleje hjælp kan ikke direkte anvendes til at kompensere for økonomiske sanktioner efter AKL eller anden lovgivning vedrørende forsørgelsesgrundlaget jf. AKL § 81a stk. 2.

Udgiften til midlertidig husleje hjælp afholdes fuldt ud af kommunen jf. AKL § 99 stk. 2.

Praksis

P 112-13 Bestemmelsen i AKL § 81a skal først anvendes, når der ikke kan ydes økonomisk hjælp efter andre love eller andre bestemmelser i AKL, herunder AKL § 81.

Tilskud til tandpleje

I henhold til AKL § 82a stk. 1 yder kommunen tilskud til tandpleje til personer, som modtager ydelser svarende til integrationsydelse, uddannelses- eller kontanthjælp dvs. til personer, som modtager de laveste forsørgelsesydelse. Personer, som modtager særlig hjælp efter AKL § 27a, har ret til tilskuddet, hvis hjælpen inkl. førtidspension svarer til integrationsydelses- eller kontanthjælpsniveau. Personer, som modtager revalideringsydelse, ressourceforløbsydelse eller ledighedsydelse, har ret til tilskuddet, hvis de modtager en ydelse svarende til, hvad de ville være berettiget til i integrationsydelse, uddannelses- eller kontanthjælp, og opfylder de økonomiske betingelser for at modtage integrationsydelse, uddannelses- eller kontanthjælp.

Efter AKL § 82a stk. 2 modtager personer i aldersgruppen 18-24 år 100 % tilskud til personens egne udgifter til tandpleje, som årligt overstiger en egenbetaling på 600 kr.

Efter bestemmelsens stk. 3 modtager personer i aldersgruppen 25-29 år, som modtager integrationsydelse og ikke modtager danskbonus, eller modtager uddannelseshjælp og ikke aktivitets- eller barselstillæg, 100 % tilskud til personens egne udgifter til tandpleje, som årligt overstiger en egenbetaling på 600 kr.

Efter bestemmelsens stk. 4 modtager personer fra 25 år, som ikke er omfattet af stk. 3, 65 % tilskud til personens egne udgifter til tandpleje, som årligt overstiger en egenbetaling 600 kr.

Kommunen skal forhåndsgodkende udgiften, hvis udgiften til et samlet behandlingsforløb overstiger kr. 10.000 – og kommunen skal i denne forbindelse vurdere, om behandlingen er nødvendig og helbredsmæssigt begrundet jf. bestemmelsens stk. 6. Kommunens forhåndsgodkendelse gælder i 2 måneder fra kommunens afgørelse, selvom personen ikke længere er omfattet af persongruppen i bestemmelsens stk. 1.

Modtagere af tilskud efter AKL § 82a stk. 1-6 kan søge om hjælp til dækning af den resterende egenbetaling efter § 82 jf. AKL § 82a stk. 7. Ansøgning herom skal være indgivet, før behandlingen udføres.

Refusion

I henhold til AKL § 106 stk. 1 pkt. 1 refunderer staten 50 % af kommunens udgifter til hjælp i særlige tilfælde efter lovens kap. 10.

Praksis

P 106-15 Kravet om at en behandling skal være nødvendig og helbredsmæssigt begrundet, vil som hovedregel være opfyldt, hvis behandlingsbehovet er dokumenteret i et behandlingsoverslag fra personens tandlæge. Det er ikke tilstrækkeligt til at fravige dette udgangspunkt, at kommunens tandlægekonsulent er uenig med personens tandlæge og vurderer, at en anden og billigere behandling kan dække personens behov. Hvis der er tvivl om personens behandlingsbehov, kan kommunen f.eks. indhente en vurdering fra en anden tandlæge.

P 105-15 Hvis flere behandlinger tandlægefagligt set udgør et sammenhængende og integreret behandlingsforløb, er det tale om et samlet behandlingsforløb. Det er ikke afgørende, om behandlingerne udføres inden for en bestemt periode. Hvis udgiften udgør mere end 10.000 kr., skal udgiften forhåndsgodkendes af kommunen. Hvis behandlingen påbegyndes uden forhåndsgodkendelse, kan der ikke ydes tilskud efter AKL § 82a. Der kan i stedet bevilges hjælp til tandbehandling efter AKL § 82, hvis betingelser herfor er opfyldt. Kommunen har vejledningspligt om, at behandling ikke må påbegyndes før forhåndsgodkendelse foreligger. Opfylder kommunen ikke denne vejledningsforpligtigelse, skal personen stilles som om, kommunen havde givet korrekt vejledning.

Egenbetaling for tolkebistand i sundhedsvæsenet

Den 1. juli 2018 trådte LOV nr. 729 af 8. juni 2018 i kraft, hvilket medfører, at der er indført egenbetaling for tolkebistand i sundhedsvæsenet. Egenbetalingen er reguleret i den nye formulering af § 50 i sundhedsloven samt i BEK. nr. 855 af 23. juni 2018.

Indledningsvist fremgår det af sundhedslovens § 50 stk. 1, at regionsrådet yder tolkebistand til personer, der har behov for tolkebistand i forbindelse med behandling hos alment privatpraktiserende læge, privatpraktiserende speciallæge og ved behandling på sygehus.

Der næst fremgår det af bestemmelsens stk. 2, at regionsrådet opkræver et gebyr for tolkebistand fra personer, der har været bosat i DK i mere end 3 år, og som har behov for tolkebistand jf. BEK 855 § 2 stk. 1. Det er ikke en betingelse for behandling, at der stilles garanti for betaling af gebyret for tolkebistanden. I henhold til BEK 855 § 2 stk. 3-4 skal følgende personer ikke betale gebyr:

- ➔ patienter, der som følge af nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne midlertidigt eller varigt har mistet evnen til at tilgive sig henholdsvis oppebære og anvende tilegnede danskkundskaber – regionsrådet kan kræve dokumentation herfor i form af en lægeerklæring jf. bestemmelserne i stk. 5
- ➔ børn, der møder frem til behandling uden ledsagelse af forældre
- ➔ forældre, der i forbindelse med behandling af et barn har behov for tolkebistand
- ➔ personer fra det tyske mindretal i DK, der har behov for tolkebistand i forhold til det tyske sprog
- ➔ personer med behov for tolkning af det grønlandske og færøske sprog.

Efter BEK 855 § 2 stk. 2 skal der opkræves gebyr for hver indlæggelse på sygehus, hvert ambulant besøg på sygehus og hver konsultation hos alment praktiserende læge og praktiserende speciallæge, hvor der benyttes tolk, efter følgende takster:

- ➔ video-/televolkning ved ambulant besøg på sygehus, konsultation hos alment praktiserende læge og praktiserende speciallæge: 191 kr.
- ➔ fremmødetolkning ved ambulant besøg på sygehus, konsultation hos alment praktiserende læge og praktiserende speciallæge: 334 kr.
- ➔ video-/televolkning ved indlæggelse på sygehus: 957 kr.
- ➔ fremmødetolkning ved indlæggelse på sygehus: 1.675 kr.

I forhold til opkrævning af gebyr for ovennævnte tolkebistand skal den alment praktiserende læge, den praktiserende speciallæge og sygehuset indberette oplysninger herom til regionsrådet i den region, hvor patienten er behandlet jf. BEK 855 § 2 stk. 7, hvorefter betaling sker i henhold til BEK 855 kap. 3.

I henhold til BEK 855 § 3 er det den læge, som er ansvarlig for behandlingen af patienten, der skal sikre sig, at tolken har de nødvendige sproglige kvalifikationer, herunder behersker det danske sprog.

Herudover fremgår det af BEK 855 § 4 stk. 1, at børn under 18 år ikke må anvendes som tolke, med mindre det er nødvendigt i et akut og livstruende tilfælde. Af bestemmelsens stk. 2 fremgår det herudover, at børn over 15 år må anvendes som tolke, når det af den behandlingsansvarlige læge vurderes at være et let og uproblematisk tilfælde.

Såfremt en person ønsker tolkebistand fra en anden tolk end den tolk, som regionsrådet har anvist, opkræver regionsrådet fuld egenbetaling for tolkebistanden jf. sundhedslovens § 50 stk. 3.

TEMA 3 - SÆRLIG STØTTE TIL BØRN, UNGE OG VOKSNE

Optjening af ret til børnetilskud og børne- og ungeydelse

Optjening af ret til børnetilskud

Betingelserne for udbetaling af de forskellige børnetilskud er fastsat i LBK nr. 1095 af 7. oktober 2014 §§ 2-5. Herudover er det en betingelse for ret til ydelser efter loven, at mindst en af de personer, der har forsørgelsespligt overfor barnet, har haft bopæl eller beskæftigelse i mindst 6 år i DK inden for de seneste 10 år forud for den periode, udbetalingen vedrører jf. lovens § 5a stk. 1.

Ovennævnte krav blev indført med LOV nr. 1402 af 5. december 2017 og trådte i kraft den 1. januar 2018. Kravet gælder ikke i forhold til en allerede erhvervet ret til børnetilskud, som eksisterede inden den 1. januar 2018, så længe retten hertil bevares uden afbrydelse. I disse tilfælde finder de tidligere regler anvendelse. I nærværende afsnit er det alene de gældende regler fra den 1. januar 2018, som bliver belyst.

Hvis kravet om mindst 6 års bopæl eller beskæftigelse i DK inden for de seneste 10 år ikke er opfyldt, bliver ydelserne udbetalt med en forholdsmæssig andel heraf jf. lovens § 5a stk. 2. Dette indebærer, at ydelserne bliver udbetalt efter følgende regler:

- 1) Efter 6 måneders bopæl eller beskæftigelse her i riget inden for de seneste 10 år udbetales 8,3 pct. af ydelsen
- 2) Efter 12 måneders bopæl eller beskæftigelse her i riget inden for de seneste 10 år udbetales 16,7 pct. af ydelsen
- 3) Efter 18 måneders bopæl eller beskæftigelse her i riget inden for de seneste 10 år udbetales 25 pct. af ydelsen
- 4) Efter 24 måneders bopæl eller beskæftigelse her i riget inden for de seneste 10 år udbetales 33,3 pct. af ydelsen
- 5) Efter 30 måneders bopæl eller beskæftigelse her i riget inden for de seneste 10 år udbetales 41,7 pct. af ydelsen
- 6) Efter 36 måneders bopæl eller beskæftigelse her i riget inden for de seneste 10 år udbetales 50,0 pct. af ydelsen
- 7) Efter 42 måneders bopæl eller beskæftigelse her i riget inden for de seneste 10 år udbetales 58,3 pct. af ydelsen
- 8) Efter 48 måneders bopæl eller beskæftigelse her i riget inden for de seneste 10 år udbetales 66,7 pct. af ydelsen
- 9) Efter 54 måneders bopæl eller beskæftigelse her i riget inden for de seneste 10 år udbetales 75,0 pct. af ydelsen
- 10) Efter 60 måneders bopæl eller beskæftigelse her i riget inden for de seneste 10 år udbetales 83,3 pct. af ydelsen
- 11) Efter 66 måneders bopæl eller beskæftigelse her i riget inden for de seneste 10 år udbetales 91,7 pct. af ydelsen

Reglerne om optjening af ret til børnetilskudsudbetalinger finder ikke anvendelse for udlændinge, der har fået opholdstilladelse i DK efter udlændingelovens §§ 7, 8 eller 9b før den 1. september 2015. For disse udlændinge finder de hidtil gældende regler anvendelse jf. LOV nr. 999 af 30. august 2015.

Optjening af ret til børne- og ungedydelse

Betingelserne for udbetaling af børne- og ungedydelse er fastsat i LBK nr. 609 af 3. juni 2016, hvoraf det af § 2 stk. 1 pkt. 7 fremgår, at udbetaling af den fulde ydelse forudsætter, at mindst en af de personer, der har forsørgelsespligten over for barnet, har haft bopæl eller beskæftigelse i DK i mindst 6 år inden for de seneste 10 år forud for den periode, som udbetalingen vedrører.

Ovennævnte krav blev indført med LOV nr. 1402 af 5. december 2017 og trådte i kraft den 1. januar 2018. Kravet gælder ikke i forhold til en allerede erhvervet ret til børne- og ungedydelsen, som eksisterede inden den 1. januar 2018, så længe retten hertil bevares uden afbrydelse. I disse tilfælde finder de tidligere regler for optjening anvendelse. I nærværende afsnit er det alene de gældende regler fra den 1. januar 2018, som bliver belyst.

Hvis kravet om mindst 6 års bopæl eller beskæftigelse i DK inden for de seneste 10 år ikke er opfyldt, bliver børne- og ungedydelsen udbetalt med en forholdsmæssig andel heraf jf. lovens § 2 stk. 2. Dette indebærer, at ydelsen bliver udbetalt efter følgende regler:

- 1) Efter 6 måneders bopæl eller beskæftigelse her i riget inden for de seneste 10 år udbetales 8,3 pct. af ydelsen
- 2) Efter 12 måneders bopæl eller beskæftigelse her i riget inden for de seneste 10 år udbetales 16,7 pct. af ydelsen
- 3) Efter 18 måneders bopæl eller beskæftigelse her i riget inden for de seneste 10 år udbetales 25 pct. af ydelsen
- 4) Efter 24 måneders bopæl eller beskæftigelse her i riget inden for de seneste 10 år udbetales 33,3 pct. af ydelsen
- 5) Efter 30 måneders bopæl eller beskæftigelse her i riget inden for de seneste 10 år udbetales 41,7 pct. af ydelsen
- 6) Efter 36 måneders bopæl eller beskæftigelse her i riget inden for de seneste 10 år udbetales 50,0 pct. af ydelsen
- 7) Efter 42 måneders bopæl eller beskæftigelse her i riget inden for de seneste 10 år udbetales 58,3 pct. af ydelsen
- 8) Efter 48 måneders bopæl eller beskæftigelse her i riget inden for de seneste 10 år udbetales 66,7 pct. af ydelsen
- 9) Efter 54 måneders bopæl eller beskæftigelse her i riget inden for de seneste 10 år udbetales 75,0 pct. af ydelsen
- 10) Efter 60 måneders bopæl eller beskæftigelse her i riget inden for de seneste 10 år udbetales 83,3 pct. af ydelsen
- 11) Efter 66 måneders bopæl eller beskæftigelse her i riget inden for de seneste 10 år udbetales 91,7 pct. af ydelsen

Reglerne om optjening af ret til fuld børne- og ungedydelse finder ikke anvendelse for udlændinge, der har fået opholdstilladelse i DK efter udlændingelovens §§ 7, 8 eller 9b før den 1. september 2015. For disse udlændinge finder de hidtil gældende regler anvendelse jf. LOV nr. 999 af 30. august 2015.

Rådgivning af børn, unge og voksne

SEL indeholder bestemmelser om gratis rådgivning i SEL §§ 10-12b.

Den almindelige rådgivningsbestemmelse er fastsat i SEL § 10, hvorefter kommunen har pligt til at sørge for, at enhver har mulighed for at få rådgivning med henblik på forebyggelse af sociale problemer og afhjælpning af øjeblikkelige vanskeligheder. På længere sigt er formålet at sætte personen i stand til at løse opståede problemer ved egen hjælp. Rådgivningen skal kunne gives som et åbent og anonymt tilbud. Der skal tilbydes rådgivning om valg af hjælpemidler og forbrugsgoder samt instruktion i brugen heraf.

Den almindelige rådgivningsbestemmelse suppleres af SEL § 11, hvorefter kommunen har pligt til at yde familieorienteret rådgivning til børn, unge og deres forældre med henblik på at afhjælpe vanskeligheder i familien. Rådgivningen skal tilbydes som et åbent og anonymt tilbud og omfatte opsøgende arbejde, herunder f.eks. i forhold til børn og unge, som er involveret i kriminalitet, misbrug eller i øvrigt er udsat for omsorgssvigt. Vordende forældre er omfattet. Rådgivningen skal sikre en sammenhæng mellem kommunens generelle og

forebyggende arbejde og den målrettede indsats over for børn og unge med behov for støtte. Det konkrete indhold af SEL § 11 behandles nedenfor under pkt. a-b.

Endelig har kommunen i henhold til SEL § 12 pligt til at yde rådgivning til voksne med nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne eller særlige sociale problemer. Rådgivningen omfatter opsøgende arbejde, herunder f.eks. i forhold til voksne med sindslidelser og misbrug.

Rådgivningsbestemmelserne i SEL §§ 12a-12b er for personer over 18 år, som er udsat for æresrelaterede konflikter eller i risiko for radikaliserings eller ønsker hjælp til at forlade et ekstremistisk miljø.

Forebyggende indsatser

I henhold til SEL § 11 stk. 3 skal kommunen tilbyde en forebyggende indsats, når det vurderes, at denne kan imødekomme behovet hos barnet eller den unge. De forebyggende indsatser forudsætter i modsætning til foranstaltninger efter SEL § 52 ikke, at der er gennemført en børnefaglig undersøgelse efter SEL § 50, eller at der udarbejdes en handleplan efter SEL § 140. Tilsvarende bliver der ikke truffet en formel afgørelse om den forebyggende indsats, hvorfor der ikke er adgang til at klage over støtten.

De forebyggende indsatser er

- 1) Konsulentbistand, herunder familierettede indsatser
- 2) Netværks- og samtalegrupper
- 3) Rådgivning om familieplanlægning
- 4) Andre indsatser, der har til formål at forebygge vanskeligheder hos barn, ung eller familie

Konsulentbistand efter nr. 1 forudsætter et behov, der rækker ud over den rådgivning, som i øvrigt ydes efter SEL § 11, men samtidig ikke er så omfattende, at behovet fordrer en egentlig foranstaltning efter SEL § 52. Konsulentbistand kan dermed målrettes konkrete afgrænsede problemer vedrørende f.eks. samlivsproblemer, opdragelsesproblemer, sociale eller psykiske problemer eller kriminalitet, og konsulentbistanden kan være længerevarende. Konsulentbistand efter nr. 1 skaber en snitflade til foranstaltninger efter SEL § 52. Hvorvidt SEL § 11 stk. 3 nr. 1 eller SEL § 52 skal anvendes afhænger af en konkret vurdering af sagens kompleksitet og indsatsbehovet.

Efter nr. 2 kan et barn eller en ung tilbydes deltagelse i netværks- eller samtalegrupper, som kan være oprettet og drevet af kommunen selv, i fællesskab med flere kommuner eller af private humanitære organisationer, som er specialiserede inden for det pågældende område.

Rådgivning om familieplanlægning efter nr. 3 skal ydes, når det er af væsentlig betydning for et barn eller en unges særlige behov for støtte. Dette kan f.eks. være aktuelt i forhold til forældre, hvis børn er anbragt uden for hjemmet. Formålet med bestemmelsen er at forebygge risikoen for, at en familie får flere børn, hvis sundhed og udvikling vil være i risiko for alvorlig skade, og som derfor kan komme i fare for at blive anbragt udenfor hjemmet. Generel rådgivning om prævention kan være omfattet.

Efter nr. 4 kan kommunen tilbyde andre indsatser, herunder f.eks. rådgivning om deltagelse i fritidsaktiviteter. Kommunen har dermed vide rammer i forhold til iværksættelse af den forebyggende indsats, som skal være sagligt begrundet.

Som led i det forebyggende arbejde kan kommunen i henhold til SEL § 11 stk. 6 tilbyde økonomisk støtte til fritidsaktiviteter til børn og unge, der har behov for særlig støtte. Støtten kan f.eks. vedrøre udstyr og kontingent. I denne forbindelse kan kommunen fastsætte kriterier for tildeling af støtten, herunder f.eks. om økonomiske forhold eller en målrettet indsats i særlige boligområder. Kommunens afgørelse om støtte kan ikke påklages.

Herudover skal kommunen tilbyde gratis rådgivning, undersøgelse og behandling af børn og unge med adfærdsvanskeligheder eller nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne samt deres familier jf. SEL § 11 stk. 7. Rådgivningen rækker udover den familieorienterede rådgivning, som ydes efter SEL § 11 stk. 1-2, men er ikke af en sådan karakter, at der skal iværksættes særlig støtte efter lovens kap. 11. Forpligtigelsen til at tilbyde undersøgelse og behandling omfatter f.eks. psykologsamtaler og fysio- eller ergoterapeutisk behandling.

Formålet med bestemmelsen er at afhjælpe eksisterende problemer, herunder evt. af forbigående karakter, samt at forebygge at problemer udvikler sig til at blive mere alvorlige.

Endelig skal kommunen etablere en særlig familievejlederordning for familier med børn under 18 år med betydeligt og varigt nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne jf. SEL § 11 stk. 8. Formålet med ordningen er, at familier i den indledende fase efter funktionsnedsættelsen er konstateret, får et tilbud om indgående rådgivning og vejledning for at styrke familien og barnets videre udvikling og trivsel i lyset af familiens ændrede livssituation som følge af barnets funktionsnedsættelse. Hensigten er at øge familiens kendskab til de offentlige støttemuligheder, hvorfor ordningen kan betragtes som en form for brobygning mellem familien og det offentlige i den indledende fase. Vejledningen skal tilbydes inden 3 måneder efter, kommunen har fået kendskab til, at funktionsnedsættelsen er konstateret.

Økonomisk støtte til forebyggende indsatser

I henhold til SEL § 11 stk. 4 kan kommunen yde økonomisk støtte til forældremyndighedsindehavere, når kommunen vurderer, at støtten kan imødekomme barnets eller den unges behov for særlig støtte. Kommunen kan yde økonomisk støtte til:

- ➔ Udgifter i forbindelse med konsulentbistand efter bestemmelsens stk. 3 nr. 1.
- ➔ Udgifter i forbindelse med prævention

Den økonomiske støtte er betinget af, at forældremyndighedsindehavere ikke selv har tilstrækkelige midler jf. SEL § 11 stk. 5. Vurderingen heraf vil være, om udgiften vil bringe et i øvrigt rimeligt budget ud af balance.

Refusion

Kommunen afholder udgifterne til rådgivning efter SEL § 173.

I forhold til udlændinge, som har opholdstilladelse efter en af de bestemmelser, som er nævnt i SEL § 181 stk. 1, refunderer staten kommunens udgifter fuldt ud i de første tre år efter datoen for opholdstilladelsen til hjælp efter de bestemmelser, som er nævnt i SEL § 181 stk. 2, herunder bl.a. udgifter til rådgivning og forebyggende indsatser efter SEL § 11 stk. 3.

Praksis

P 85-06 En kommune havde tilsidesat sin forpligtigelse til at yde familieorienteret rådgivning, idet kommunen ikke havde vejledt en mor med et nyfødt, handicappet barn om samspillet mellem reglerne om barselsorlov og reglerne om tabt arbejdsfortjeneste. Moderen var berettiget til tabt arbejdsfortjeneste.

Særlig støtte til børn, unge og deres familier

Området for særlig støtte til børn, unge og deres familier er undergivet en detaljeret regulering i SEL. I denne sammenhæng sættes der alene fokus på nogle af de centrale dele i dette afsnit, herunder formål, børnefaglig undersøgelse og foranstaltninger samt økonomisk støtte i forbindelse hermed nedenfor. Herudover behandles tilbud til unge fra 18 til 22 år (efterværn). De to afsnit afsluttes med en kort beskrivelse af refusionsreglerne samt nogle af de centrale principafgørelser.

Formål, børnefaglig undersøgelse, foranstaltninger og økonomisk støtte

Formålet med at yde støtte til børn og unge, der har et særligt behov herfor, er at sikre at disse børn og unge kan opnå samme muligheder for personlig udvikling, sundhed og et selvstændigt voksenliv som deres jævnaldrende jf. SEL § 46 stk. 1. Støtten skal sikre barnets bedste og have til formål:

- ➔ At sikre kontinuitet i opvæksten og et trygt omsorgsmiljø, der tilbyder nære og stabile relationer til voksne, bl.a. ved at understøtte barnets eller den unges familiemæssige relationer og øvrige netværk
- ➔ At sikre barnets eller den unges muligheder for personlig udvikling og opbygning af kompetencer til at indgå i sociale relationer og netværk
- ➔ At understøtte barnets eller den unges skolegang og mulighed for at gennemføre en uddannelse
- ➔ At fremme barnets eller den unges sundhed og trivsel
- ➔ At forberede barnet eller den unge til et selvstændigt voksenliv

Støtten skal være tidlig og helhedsorienteret, så problemer så vidt muligt forebygges og afhjælpes i hjemmet eller i det nære miljø jf. SEL § 46 stk. 2. Støtten skal tilrettelægges på baggrund af en konkret vurdering af det enkelte barns eller den enkelte unges og familiens forhold. Herudover skal støtten bygge på barnets eller den unges ressourcer, og barnets eller den unges synspunkter skal altid inddrages med passende vægt i overensstemmelse med alder og modenhed jf. SEL § 46 stk. 3. Vanskelighederne skal så vidt muligt løses i samarbejde med familien og med dennes medvirken, og hvis dette ikke er muligt, skal foranstaltningens baggrund, formål og indhold tydeliggøres for forældremyndighedsindehavere og barnet eller den unge.

Forud for iværksættelse af særlig støtte skal der gennemføres en børnefaglig undersøgelse efter SEL § 50 stk. 1. Undersøgelsen gennemføres så vidt muligt i samarbejde med forældremyndighedsindehavere og den unge, som er fyldt 15 år, og undersøgelsen skal være så skånsom, som forholdene tillader, og må ikke være mere omfattende, end formålet tilsiger. Undersøgelsen omfatter efter SEL § 50 stk. 2 barnets eller den unges:

- ➔ Udvikling og adfærd
- ➔ Familieforhold
- ➔ Skoleforhold
- ➔ Sundhedsforhold
- ➔ Fritidsforhold og venskaber
- ➔ Andre relevante forhold

I undersøgelsen skal der indgå en samtale med barnet eller den unge, medmindre modenhed eller sagens karakter i afgørende grad taler imod dette jf. SEL § 50 stk. 3. I disse tilfælde skal barnets eller den unges synspunkter søges tilvejebragt på anden vis. Samtalen kan finde sted uden forældremyndighedshavers samtykke og uden dennes tilstedeværelse, når hensynet til barnet eller den unge tilsiger dette.

Undersøgelsen skal afdække ressourcer og problemer hos barnet, familien og netværker, og for unge fra 15 år skal undersøgelsen afdække de særlige forhold for denne aldersgruppe jf. SEL § 50 stk. 4. Endelig skal undersøgelsen resultere i en begrundet stillingtagen til, om der er grundlag for at iværksætte foranstaltninger og hvilke jf. SEL § 50 stk. 6.

I henhold til SEL § 52 stk. 1 kan der iværksættes foranstaltninger efter gennemførelse af den børnefaglige undersøgelse, evt. sideløbende med undersøgelsen, når det er af væsentlig betydning af hensyn til et barns eller en unges særlige behov for støtte. Foranstaltningens mulighederne efter SEL § 52 stk. 3 er:

- 1) Ophold i dagtilbud, fritidshjem, ungdomsklub, uddannelsessted el. lign
- 2) Praktisk, pædagogisk eller anden støtte i hjemmet
- 3) Familiebehandling eller behandling af barnets eller den unges problemer
- 4) Døgnophold for både forældremyndighedsindehaveren, barnet eller den unge og andre medlemmer af familien i en plejefamilie, i en kommunal plejefamilie, på et godkendt opholdssted eller på en døgninstitution eller i et botilbud
- 5) Aflastningsordning i en plejefamilie, kommunal plejefamilie eller netværksplejefamilie eller på et opholdssted eller en døgninstitution
- 6) Udpegning af en fast kontaktperson for barnet eller den unge eller for hele familien
- 7) Anbringelse af barnet eller den unge uden for hjemmet på et anbringelsessted
- 8) Formidling af praktiktilbud hos en offentlig eller privat arbejdsgiver for den unge og i den forbindelse udbetaling af godtgørelse til den unge

9) Anden hjælp, der har til formål at yde rådgivning, behandling og praktisk og pædagogisk støtte

Som udgangspunkt kræver iværksættelse af foranstaltninger efter SEL § 52 stk. 3 samtykke fra forældremyndighedsindehaver jf. bestemmelsens stk. 1. Foranstaltninger i henhold til nr. 1, 3 og 6 kan dog iværksættes uden samtykke fra forældremyndighedsindehaver, såfremt det er af væsentlig betydning for barnets eller den unges særlige behov for støtte, og formålet med foranstaltningen skønnes at kunne opnås uanset det manglende samtykke jf. SEL § 56. Anbringelse udenfor hjemmet efter nr. 7 kræver også samtykke fra en ung på 15 år jf. SEL § 52 stk. 1.

Kommunen har mulighed for at yde økonomisk støtte til en forældremyndighedsindehaver, når det er af væsentlig betydning for barnet eller den unges særlige behov for støtte jf. SEL § 52a stk. 1, og forældremyndighedsindehaver ikke selv har tilstrækkelige midler hertil jf. SEL § 52a stk. 3. Økonomisk støtte kan efter SEL § 52a stk. 2 ydes til:

- ➔ Udgifter i forbindelse med foranstaltninger efter SEL § 52 stk. 3, eller hvis støtten erstatter en ellers mere indgribende og omfattende foranstaltning
- ➔ Udgifter, der bevirker, at en anbringelse udenfor hjemmet kan undgås, eller at en hjemgivelse kan fremskyndes
- ➔ Udgifter, der kan bidrage til en stabil kontakt mellem forældre og barn under barnets anbringelse uden for hjemmet

Refusion

Kommunen afholder udgifterne efter SEL jf. § 173 – dog er der statsrefusion i særligt dyre enkeltsager efter §§ 176-176a.

I forhold til udlænge, som har opholdstilladelse efter en af de bestemmelser, som er nævnt i SEL § 181 stk. 1, refunderer staten kommunens udgifter fuldt ud i de første tre år efter datoen for opholdstilladelsen til hjælp efter de bestemmelser, som er nævnt i § 181 stk. 2, herunder bl.a. udgifter til foranstaltninger efter SEL § 52 stk. 3 nr. 1-6 og 8-9 samt § 52a.

Praksis

P 84-17 Der kan ikke gives økonomisk støtte efter SEL § 52a til gennemførelse af en familiesammenføring, der er bevilliget efter anden lovgivning. Der kunne således ikke ydes økonomiske støtte til transportudgifterne til en familie med henblik på familiesammenføring med et barn, som opholdt sig i DK som uledsaget flygtningebarn.

P 34-17 Hvis en forælder modsætter sig gennemførelse af en børnefaglig undersøgelse, kan kommunen træffe afgørelse om adgang til hjemmet uden forældrenes samtykke mod behørig legitimation og uden retskendelse. Forudsætningen herfor er, at kommunen vurderer, at adgangen til hjemmet er nødvendig for at afgøre, om der er åbenbar risiko for alvorlig skade på et barns eller en ungs sundhed eller udvikling, og hvis forældrene har modarbejdet, at en vurdering af barnets eller den unges støttebehov kan gennemføres med andre mere lempelige foranstaltninger. Politiet bistår kommunen.

P 93-13 En afgørelse om rent praktiske spørgsmål i et anbragt barns dagligdag, f.eks. hvad barnet må spise, er faktisk forvaltningsvirksomhed, og kan som udgangspunkt ikke efterprøves af ankeinstanser. Der kan dog ske efterprøvelse, hvis der er tale om spørgsmål af væsentlig personlig betydning for forældremyndighedsindehaver. En afgørelse om, at to muslimske piger på 1 og 6 år, der var anbragt udenfor hjemmet uden samtykke, godt måtte få serveret svinekød hos plejefamilien, var af religiøse årsager af så væsentlig personlig betydning for indehaveren af forældremyndigheden, at afgørelsen var ugyldig. Selvom pigerne er anbragt udenfor hjemmet, bevarer forældremyndighedshaveren retten til at bestemme over en række meget personlige forhold, herunder religiøse forhold.

P 109-11 En kommune blev pålagt straks at anbringe et 13-årigt barn uden for hjemme på grund af tidligt omsorgssvigt og nuværende vanskeligheder. Herudover blev kommunen pålagt at supplere den børnefaglige undersøgelse med en udredning af barnet. Kommunens beslutning om at tilbyde et familiemæssigt behandlingsforløb blev vurderet utilstrækkeligt. Barnet var kommet til DK fra Asien som 10-årig for at bo hos sin mor og stedfar efter farens død.

P 44-11 Et fast ophold uden for hjemmet fra torsdag efter skole til mandag morgen hver uge er af et sådant omfang, at det skal bevilliges efter reglerne om anbringelse uden for hjemmet i SEL § 52 stk. 1 nr. 7. Opholdet kan ikke etableres som aflastning efter SEL § 52 stk. 1 nr. 5.

C 21-07 En afgørelse om foranstaltninger efter SEL § 52 kræver samtykke fra begge forældre, hvis de begge har del i forældremyndigheden.

P 41-06 For uledsagede flygtningebørn skal der være udpeget en forældremyndighedsindehaver for, at der kan træffes afgørelse om foranstaltninger efter SEL § 52.

Tilbud til unge fra 18 til 22 år (efterværn)

Kommunen kan give tilbud til unge fra 18 til 22 år dvs. efterværn efter SEL § 76 og opretholdt anbringelse i plejefamilie efter SEL § 76a. I denne forbindelse skal der udarbejdes en handleplan i henhold til SEL § 140. Heri skal der bl.a. opstilles konkrete mål for den unges overgang til voksenlivet, herunder beskæftigelse og uddannelse jf. SEL § 140 stk. 3. I denne sammenhæng fremgår det videre af SEL § 68 stk. 12, at kommunen senest 6 måneder forud for ophør af en anbringelse ved det fyldte 18 år, skal træffe afgørelse om, hvorvidt den unge har behov for efterværn efter SEL § 76 eller opretholdt anbringelse efter SEL § 76a og hvilke foranstaltninger der i givet fald skal iværksættes.

Kommunen kan etablere efterværn efter SEL § 76, hvis formålet hermed er af væsentlig betydning for den unges behov for støtte, og hvis den unge er indforstået hermed jf. SEL § 76 stk. 1. Hjælpen skal bidrage til en god overgang til en selvstændig tilværelse, herunder understøtte den unges uddannelse og beskæftigelse samt øvrige relevante forhold, herunder f.eks. anskaffelse af selvstændig bolig.

Der skal være udsigt til en positiv udvikling for den unge i efterværnsperioden, men det er ikke et krav, at den unge bliver fuldt ud selvhjulpne på baggrund af efterværnet, hvorfor en ung godt kan have brug for hjælp efter voksenbestemmelserne i loven efter afslutningen af efterværnet.

Efterværnsmulighederne efter SEL § 76 er følgende:

- ➔ En fast kontaktperson kan opretholdes efter det fyldte 18. år jf. § 76 stk. 2
- ➔ For unge der er eller var anbragt uden for hjemmet umiddelbart inden det fyldte 18 år kan:
  - ➔ Et døgnophold på et anbringelsessted opretholdes jf. § 76 stk. 3 nr. 1
  - ➔ En fast kontaktperson udpeges for den unge jf. § 76 stk. 3 nr. 2
  - ➔ Der etableres en udslusningsordning i det hidtidige anbringelsessted jf. § 76 stk. 3 nr. 3
  - ➔ Der tildeles andre former for støtte, der kan bidrage til en god overgang til en selvstændig tilværelse for den unge jf. § 76 stk. 3 nr. 4, herunder f.eks. psykologtimer (fleksibelt efterværn)
- ➔ Unge, der er eller var anbragt uden for hjemmet uden samtykke umiddelbart før det fyldte 18 år, skal tilbydes en kontaktperson frem til det 23. år, medmindre den unge tilbydes opretholdelse af et døgnophold efter § 76 stk. 3 nr. 1 jf. § 76 stk. 5
- ➔ Unge, der er eller var anbragt uden for hjemmet på eget værelse, kollegium eller kollegielignende opholdssteder umiddelbart inden det fyldte 18 år, skal tilbydes en kontaktperson frem til det 19 år, medmindre den unge tilbydes opretholdelse af et døgnophold efter § 76 stk. 3 nr. 1 jf. § 76 stk. 6

Såfremt en ung har afvist støtte og efterfølgende fortryder dette, og behovet fortsat er til stede, eller den unges situation har ændret sig med behov for støtte til følge, eller støtte er ophørt og behov herfor igen er opstået, kan kommunen tildele eller genetablere støtte efter SEL § 76 stk. 2-3 jf. SEL § 76 stk. 4.

Efterværnstilbud efter SEL § 76 stk. 2-6 skal ophøre, når de ikke længere opfylder deres formål under hensyn til den unges behov for støtte, eller når den unge fylder 23 år jf. SEL § 76 stk. 7.

I det omfang, det er muligt, skal kommunen sørge for, at en ung, der har været anbragt udenfor hjemmet, umiddelbart inden det fyldte 18 år får mulighed for at vende tilbage til det tidligere anbringelsessted kortvarigt, uanset om der iværksættes foranstaltninger efter SEL § 76 stk. 3 eller SEL § 76a jf. SEL § 76 stk. 8.

Kommunen kan tilbyde opretholdt anbringelse i plejefamilie efter SEL § 76a til unge med betydelig og varigt nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne, når det er af væsentlig betydning af hensyn til den unges behov for støtte, og hvis den unge eller dennes værge er indforstået hermed jf. SEL § 76a stk. 1. Hjælpen skal bidrage til en god overgang til voksenlivet, herunder med fokus på omsorg og forberedelse til den unges næste boform.

Omfattet af ovenstående er unge, der umiddelbart inden det fyldte 18 år, er anbragt uden for hjemmet i en plejefamilie jf. SEL § 76a stk. 2. Kommunen kan træffe afgørelse om opretholdelse af anbringelsen i plejefamilien. Såfremt plejefamilien ikke længere vurderes egnet som plejefamilie for den unge, kan kommunen tilbyde den unge anbringelse i en anden plejefamilie, som den unge har en nær relation til og er tryk ved. Hvis det vurderes, at den unge ikke kan drage nytte af en fortsat anbringelse i plejefamilie, men i stedet skal visiteres til en anden boform, er den unge ikke omfattet af bestemmelsen og skal derfor gives et andet botilbud.

Opretholdelse af anbringelsen skal ophøre, når den ikke længere opfylder sit formål under hensyn til den unges behov for støtte, eller når den unge fylder 23 år jf. SEL § 76a stk. 3.

Refusion

Kommunen afholder udgifterne efter SEL jf. § 173 – dog er der statsrefusion i særligt dyre enkeltsager efter SEL §§ 176-176a.

I forhold til udlænge, som har opholdstilladelse efter en af de bestemmelser, som er nævnt i SEL § 181 stk. 1, refunderer staten kommunens udgifter fuldt ud i de første tre år efter datoen for opholdstilladelsen til hjælp efter de bestemmelser, som er nævnt i SEL § 181 stk. 2, herunder bl.a. udgifter til efterværn efter SEL § 76 stk. 2 og stk. 3 nr. 2.

Udgifter til opretholdt anbringelse efter SEL § 76a er ikke omfattet heraf, men derimod af de almindelige refusionsregler i SEL §§ 176-176a.

Praksis

P 92-15 Kommunen kan ikke stille krav om, at en plejefamilie i forbindelse med en opretholdt anbringelse efter SEL § 76a skal medvirke til, at den unge udvikler sig henimod en selvstændig voksertilværelse, idet formålet med en opretholdt anbringelse efter § 76a er et andet formål end formålet med efterværn efter § 76.

P 10-15 En ung, som er for dårligt fungerende til efterværn efter SEL § 76, har ret til opretholdt anbringelse i sin plejefamilie efter SEL § 76a, selvom kommunen har vurderet, at den unge har gennemgået en vis udvikling og i begrænset omfang har kunne forbedre sine færdigheder, idet den unge er omfattet af personkredsen efter SEL § 76a.

P 95-13 Efterværn efter SEL § 76 forudsætter, at der er udsigt til en positiv udvikling i forhold til den unges livssituation og evne til at føre en selvstændig tilværelse, herunder uddannelse og beskæftigelse samt andre forhold som f.eks. en stabil og selvstændig boligsituation, økonomihåndtering, husholdning m.v. For den konkrete unge var der ikke udsigt til en sådan positiv udvikling i forhold til en selvstændig voksertilværelse, idet pågældende ville have brug for omfattende støtte efter voksenreglerne i SEL (den unge ville i dag være omfattet af SEL § 76a, som blev vedtaget efter afgørelsen).

P 43-11 Efterværn kan ikke tidsbegrænses udover, hvad der følger af loven, herunder døgnophold i et anbringelsessted, som skal ophøre, når tilbuddet ikke længere opfylder deres formål under hensyn til den unges behov, eller den unge fylder 23 år.

P 233-10 Der kan ikke gives afslag på efterværn efter SEL § 76, alene fordi den unge formentlig vil have behov for støtte efter det fyldte 23 år. Den unge var inde i en positiv udvikling og boede alene i en hybelordning.

Særlig støtte til voksne

Bestemmelserne om særlig støtte til voksne efter SEL indeholder bl.a. regler om:

- Almene tilbud i kap. 14
- Formålsbestemmelser i kap. 15
- Tidlig forebyggende indsats i kap. 15a
- Personlig hjælp, omsorg og pleje m.v. i kap. 16
- Dækning af nødvendige merudgifter i kap. 17
- Behandling i kap. 18
- Beskyttet beskæftigelse og aktivitets- og samværstilbud i kap. 19
- Botilbud i kap. 20
- Hjælpe midler, boligindretning og befordring i kap. 21
- Pasning af nærtstående med handicap eller alvorlig sygdom i kap. 22
- Pasning af døende i kap. 23

Denne håndbog medtager for nuværende alene nogle få af bestemmelserne i SEL kap. 16, herunder grundlaget for personlig og praktisk hjælp efter SEL § 83 m.v., ledsagelse i SEL § 97 samt støtte- og kontaktpersonsordningen efter SEL § 99.

Personlig og praktisk hjælp

I henhold til SEL § 83 stk. 1 skal kommunen tilbyde personlig hjælp og pleje, hjælp eller støtte til nødvendige praktiske opgaver i hjemmet samt madservice. Nævnte tilbud skal efter bestemmelsens stk. 2 gives til personer, som på grund af en midlertidig eller varig nedsættelse af den fysiske eller psykiske funktionsevne eller særlige sociale problemer, ikke selv kan udføre disse opgaver.

Personlig hjælp og pleje kan ydes til f.eks. personlig hygiejne, hjælp til at komme op og i seng, få tøj på, spise eller lignende. Den praktiske hjælp i hjemmet kan ydes til f.eks. rengøring, tøjvask, indkøb og levering af mad fra den kommunale madordning. Personlig og praktisk hjælp ydes som 'hjælp til selvhjælp', dvs. modtageren selv i videst muligt omfang skal deltage i opgaveløsningen, hvilket indebærer, at hjælpen skal tilrettelægges i samarbejde med modtageren af hjælp.

Forud for vurderingen af hjælp efter SEL § 83 skal kommunen vurdere, om et tilbud efter SEL § 83a vil kunne forbedre personens funktionsevne jf. SEL § 83 stk. 3. I henhold til SEL § 83a skal kommunen tilbyde et korterevarende og tidsafgrænset rehabiliteringsforløb til personer med en nedsat funktionsevne, hvis dette kan forbedre personens funktionsevne og dermed nedsætte behovet for hjælp efter SEL § 83. I forbindelse med afslutning af et forløb efter SEL § 83a skal kommunen vurdere modtagers behov for hjælp efter SEL § 83.

Hjælp efter SEL § 83 skal bidrage til at vedligeholde fysiske eller psykiske færdigheder samt afhjælpe væsentlige følger af nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne eller særlige sociale problemer jf. SEL § 83 stk. 4. Kommunen skal fastsætte individuelle mål for den enkelte modtager af hjælp og tilpasse hjælpen løbende jf. SEL § 83 stk. 5.

Kommunen skal sikre, at hjælp efter SEL § 83 i fornødent omfang kan varetages døgnet rundt jf. SEL § 87.

Kommunen skal behandle anmodninger om hjælp efter SEL § 83 ved en konkret individuel vurdering af behovet for hjælp til de opgaver, som modtageren ikke selv kan udføre jf. SEL § 88 stk. 1.

Modtager af hjælp efter SEL § 83 skal have en skriftlig afgørelse om den bevilligede hjælp og oplyses om, hvor hos myndigheden pågældende kan rette henvendelse, hvis hjælpen ikke leveres i overensstemmelse med afgørelsen jf. SEL §§ 89-90.

Kommunen skal give modtager af hjælp efter SEL § 83 mulighed for at vælge mellem to eller flere leverandører, hvoraf en kan være kommunal, eller tilbyde modtager et fritvalgsbevis jf. SEL § 91.

Endelig kan en modtager af hjælp efter SEL § 83 vælge selv at udpege en person til at udføre opgaverne jf. SEL § 94. Den udpegede person skal godkendes af kommunen, som indgår en kontrakt med pågældende.

Såfremt kommunen ikke kan stille den nødvendige hjælp efter SEL § 83 til rådighed, kan kommunen i stedet udbetale et tilskud til hjælp, som modtager selv antager jf. SEL § 95 stk. 1 (hjælpeordning). Har modtager behov for hjælp i mere end 20 timer pr. uge, kan modtager vælge at få udbetalt et kontant tilskud og selv antage hjælpen jf. SEL § 95 stk. 2. Kommunen kan dog i særlige tilfælde beslutte, at hjælpen fortsat skal ydes som naturalhjælp eller udbetales til en nærtstående, som helt eller delvist passer modtager jf. SEL § 95 stk. 3. Den nærtstående kan som udgangspunkt højst varetage pasningsopgaven i 48 timer om ugen, medmindre pågældende har indgået aftale om overførsel af tilskuddet efter SEL § 95 stk. 4. Overførsel af tilskud efter SEL § 95 stk. 4 forudsætter, at modtager kan fungere som arbejdsleder og arbejdsgiver, medmindre modtager indgår aftale med en nærtstående, en forening eller en privat virksomhed, der er godkendt af socialtilsynet, om, at tilskuddet overføres til denne, som herefter er arbejdsgiver. Hvis modtager selv er arbejdsgiver, skal kommunen tilbyde at stå for lønudbetalinger m.v.

Refusion

I henhold til SEL § 173 afholder kommunen udgifterne til hjælp efter SEL § 83

Praksis

P 55-17 Påmindelse af medicin og overvågning af borgers reaktion på medicinen kan ikke bevilliges efter SEL § 83, da det er en del af selve medicinadministrationen, som skal bevilliges efter sundhedslovgivningen, hvis personen opfylder betingelserne herfor.

P 75-16 Personlig hjælp og pleje efter SEL § 83 kan også bevilliges ud af hjemmet, hvis der er en naturlig sammenhæng mellem udførelsen af de praktiske opgaver i hjemmet og uden for hjemmet f.eks. hjælp til indkøb eller at hente og bringe børn i daginstitution.

P 13-16 En kommune kan i sin kvalitetsstandard fastsætte, at borgere, som er i stand til selv at benytte tekniske redskaber f.eks. online supermarked, ikke kan modtage en indkøbsordning efter SEL § 83. Kommunen er i givet fald ikke forpligtiget til at betale for vareudbringning bestilt via online supermarkeder. Videre skal kommunen tilbyde en borger med behov for en indkøbsordning et rehabiliteringsforløb efter SEL § 83a med det formål at sætte borger i stand til selv at foretage indkøb via online supermarkeder.

P 221-11 I forbindelse med en afgørelse om hjælp efter SEL § 83 var kommunen berettiget til at tage hensyn til, i hvilket omfang ansøgers ægtefælle var i stand til at varetage opgaver i hjemmet.

Ledsagelse

I henhold til SEL § 97 stk. 1 skal kommunen tilbyde personer under folkepensionsalderen (mindst 67 år), der ikke kan færdes alene på grund af en betydelig og varigt nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne, ledsagelse svarende til 15 timer om måneden. Såfremt ledsagelse tildeles en person, inden pågældende når folkepensionsalderen, bevarer personen ordningen efter overgang til folkepension jf. SEL § 97 stk. 2.

Ledsageordningen gælder uanset boform for personer, som f.eks. har svære bevægelseshandicap, kørestolsbrugere, hjerneskadede, blinde, udviklingshæmmede m.v. Personer med sindslidelse er ikke omfattet af ordningen. Ledsageordningen omfatter selve ledsagelsen, samt funktioner forbundet med ledsagelsen, herunder f.eks. hjælp med at tage overtøj af og på, hjælp til toiletbesøg samt hjælp med kørestol og andre ganghjælpemidler. Selve indholdet i ordningen kan f.eks. omfatte biografure, indkøb, deltagelse i undervisning, sportsudøvelse, møder, ture i naturen m.v. Hvis borgers behov kræver særlige kvalifikationer hos ledsager, vil dette ikke være omfattet af ledsageordningen, men evt. af § 85 om socialpædagogisk støtte.

Modtager af ledsagelse har ret til selv at udpege en person til at udføre opgaven, som skal godkendes og ansættes af kommunen jf. SEL § 97 stk. 3. Der kan normalt ikke ske ansættelse af en person med en meget nær tilknytning til modtager jf. SEL § 97 stk. 4. Kommunen kan tilbyde modtager et kontant tilskud til en ledsager, som modtager selv antager jf. SEL § 97 stk. 5.

Modtager af ledsagelse kan opspare timer inden for en periode på 6 måneder jf. SEL § 97 stk. 6.

Modtagers udgifter til ledsagers befordring og andre aktiviteter kan efter anmodning dækkes med et beløb på 883 kr. årligt jf. SEL § 97 stk. 7.

En modtager af en hjælperordning i form af borgerstyret personlig assistance efter SEL § 96 kan ikke opnå ledsagelse efter SEL § 97.

Kommunen skal tilsvarende tilbyde en ledsageordning til unge mellem 12 og 18 år i henhold til SEL § 45, medmindre den unge har et døgnophold efter SEL § 52 stk. 3 nr. 4-5 og 7.

Refusion

I henhold til SEL § 173 afholder kommunen udgifterne til ledsagelse efter SEL § 97

Praksis

P 25-17 Ledsageordningen træder først i kraft, når kommunen har godkendt og ansat ledsager, hvilket medfører, at borger først er berettiget til ordningen og de afledte muligheder for at få dækket et begrænset beløb i forbindelse med ledsagelsen fra dette tidspunkt.

P 95-16 En borger, som kunne deltage i 2-3 aktiviteter i lokalområdet (svømning og frisør), var omfattet af ledsageordningen, idet aktiviteterne ikke var selvvalgte. Borger ønskede kulturelle oplevelser som koncerter og biografter, som ikke blev udbudt i lokalområdet.

P 78-15 Der kan ikke gives afslag på ledsagelse alene med den begrundelse, at ansøger har en nedsat psykisk funktionsevne som følge af en sindslidelse. Der skal foretages en konkret og individuel vurdering af borgers behov, og hvis der er behov for socialpædagogisk støtte, vil borger ikke være berettiget til ledsagelse. Sindslidende er dermed ikke udelukkede fra at være omfattet af ledsageordningen.

P 52-15 Ledsageordningen kan ikke anvendes til lægeordnede aktiviteter, idet formålet er deltagelse i kulturelle og sociale aktiviteter.

P 74-10 En borger med et omfattende kommunikationshandicap, der umuliggjorde kommunikation med andre end personer, som kendte borger godt, var omfattet af ledsageordningen, selvom borger kunne bevæge sig rundt i lokalområdet ved egen hjælp.

Støttekontaktperson

I henhold til SEL § 99 skal kommunen sørge for tilbud om en støttekontaktperson til personer med sindslidelser, personer med et stof- eller alkoholmisbrug samt personer med særlige sociale problemer, som ikke har eller ikke kan opholde sig i egen bolig.

Støttekontaktpersonsordningen efter SEL § 99 er et opsøgende tilbud til personer, som ikke kan eller vil gøre brug af de etablerede kommunale tilbud og er isolerede og uden kontakt til omverdenen. Typiske opgaver for støttekontaktpersonen kan være at skabe kontakt til andre mennesker og f.eks. væresteder, at hjælpe med kontakten til læge, sagsbehandler m.v. samt at få hverdagen til at fungere.

Refusion

I henhold til SEL § 173 afholder kommunen udgifterne til støttekontaktpersonsordningen efter SEL § 99

Praksis

C 43-01 En person med døgnophold i et botilbud var ikke berettiget til tilbud om en støtte- og kontaktperson, idet pågældende allerede blev tilbudt en relevant og omfattende behandling og støtte. En anden borger havde fortsat ret til en støtte- og kontaktperson, idet pågældende ikke havde noget netværk og ønskede at bevare ordningen.

TEMA 4 - ULEDSAGEDE MINDREÅRIGE FLYGTNINGE

Børn og unge under 18 år, som kommer til Danmark uden forældre eller værger, betragtes som uledsagede mindreårige flygtninge. De problemstillinger, som knytter sig til asylsagsprocessen for disse børn og unge, behandles ikke i nærværende sammenhæng. I dette afsnit belyses dele af retsgrundlaget for de uledsagede mindreårige flygtninge, efter den mindreårige har opnået opholdstilladelse i Danmark.

De uledsagede mindreårige flygtninge er som udgangspunkt omfattet af de samme regler som andre børn og unge i Danmark, hvilket indebærer, at de kan få tilbud efter flere forskellige love, herunder f.eks. INL, SEL m.v.

Integrationsloven

Som udgangspunkt er uledsagede mindreårige flygtninge ikke omfattet af INL § 16 stk. 1, idet de ikke er fyldt 18 år, hvorfor de ikke skal tilbydes et integrationsprogram. I henhold til INL § 16 stk. 8 har kommunen dog mulighed for at tilbyde en uledsaget mindreårig flygtning et integrationsprogram. Såfremt den mindreårige tager imod tilbuddet om et integrationsprogram, vil pågældende blive omfattet af reglerne i INL, herunder kravet om udarbejdelse af en integrationskontrakt. Kommunen skal i givet fald fremsætte tilbuddet, inden den mindreårige fylder 18 år, og integrationsprogrammet regnes fra kommunens beslutning om at tilbyde programmet. Såfremt der bliver fastsat et integrationsprogram for en uledsaget, mindreårig flygtning, er dette omfattet af de almindelige regler i INL jf. nærmere herom under tema 1 ovenfor.

Såfremt kommunen ikke tilbyder en mindreårig uledsaget flygtning et integrationsprogram efter INL, inden den mindreårige fylder 18 år, får den pågældende ikke ret til at modtage tilbud herom efter det fyldte 18 år. Disse uledsagede mindreårige flygtninge, som efterfølgende er blevet myndige, vil derimod kunne modtage tilbud efter anden lovgivning, herunder SEL, AKL, LAB, DUL m.v.

Forældreansvarsloven

Når en uledsaget mindreårig flygtning søger asyl i Danmark, skal den pågældende have udpeget en repræsentant. Hvis den mindreårige får meddelt opholdstilladelse i Danmark, skal der på dette tidspunkt udpeges en midlertidig forældremyndighedsindehaver for den pågældende. Den udpegede repræsentant fortsætter som repræsentant, indtil den midlertidige forældremyndighedsindehaver er udpeget.

Efter forældreansvarslovens § 28 træffer statsforvaltningen afgørelse om, hvem forældremyndigheden midlertidigt skal tilkomme. Udpegningen af en midlertidig forældremyndighedsindehaver gælder, indtil den mindreårige fylder 18 år, medmindre den mindreåriges forældremyndighedsindehaver kommer til Danmark eller på anden måde bliver i stand til at udøve forældremyndigheden.

Statsforvaltningen, hvor den mindreårige bor, udpeger den midlertidige forældremyndighedsindehaver efter indstilling fra Røde Kors eller socialforvaltningen i den mindreåriges opholdskommune jf. SEL § 57 stk. 1. Afgørelsen skal træffes ud fra, hvad der er bedst for den mindreårige, og dennes perspektiv skal belyses. Det vil så vidt muligt være den mindreåriges repræsentant, der bliver udpeget som midlertidig forældremyndighedsindehaver for at skabe kontinuitet for den mindreårige. Den midlertidige forældremyndighedsindehaver er også værge for den mindreårige.

Den midlertidige forældremyndighedsindehaver skal drage omsorg for den mindreårige og kan træffe afgørelse om den mindreåriges personlige forhold ud fra dennes interesser og behov. Dette indebærer, at den midlertidige forældremyndighedsindehaver skal inddrages i væsentlige beslutninger om den mindreåriges forhold, herunder f.eks. skolevalg, bolig, opdragelse og fritidstilbud. Den midlertidige forældremyndighedsindehaver repræsenterer også den mindreårige i forhold til myndigheder og kan i denne forbindelse bl.a. indsende ansøgninger, anmode om aktindsigt og klage over afgørelser. Den midlertidige

forældremyndighedsindehaver skal tage hensyn til den mindreåriges synspunkter i alle forhold alt efter den mindreåriges alder og modenhed. Den midlertidige forældremyndighedsindehaver har ikke forsørgelsespligt over for den mindreårige, idet forsørgelsespligten påhviler kommunen, som kan opfylde denne via reglerne i f.eks. SEL, INL, AKL, LAB.

Serviceoven

I henhold til SEL § 2 stk. 1 har enhver, der opholder sig lovligt i Danmark, ret til hjælp efter loven. Denne bestemmelse omfatter også uledsagede mindreårige flygtninge, der har fået opholdstilladelse i Danmark. Dette indebærer, at uledsagede mindreårige flygtninge har adgang til støtte efter samme bestemmelser som andre børn og unge i Danmark, herunder f.eks. SEL kap. 11 jf. nærmere herom under tema 3 ovenfor.

Refusion

I henhold til INL § 45 stk. 7 yder staten den integrationsansvarlige kommune et månedligt tilskud til en uledsaget mindreårig flygtning på kr. 9.134. Tilskuddet ydes indtil den mindreårige fylder 18 år, eller pågældendes forældre får lovligt ophold i Danmark. Efter bestemmelsen kan der ikke samtidig ydes grundtilskud eller refusion for udgifter til integrationsprogrammet efter INL.

Såfremt en kommune yder støtte til en uledsaget mindreårig flygtning efter SEL, refunderer staten kommunens udgifter, indtil den mindreårige er blevet 18 år, eller den mindreåriges forældre får lovligt ophold i Danmark jf. SEL § 181 stk. 3 nr. 2.

Praksis

P 54-17 Udlændinge med processuelt ophold i Danmark dvs. med ret til at opholde sig i Danmark, mens deres ansøgning om opholdstilladelse behandles, har lovligt ophold i Danmark i forhold til SEL. Dette indebærer i den konkrete sag, at Ankestyrelsen besluttede at anbringe to børn uden for hjemmet uden samtykke fra forældremyndighedsindehaveren.

P 53-17 Udlændinge uden lovligt ophold i Danmark hører under lovgivningen på udlændingeområdet, og støtte ydes herefter. Kommunernes generelle tilsynsforpligtigelse omfatter dog også børn, der opholder sig uden lovligt ophold i kommunen. Dette medfører, at kommunen skal vurdere, om der er behov for støtte, selvom der ikke er direkte hjemmel i SEL, herunder om behovet kan dækkes i regi af udlændingemyndighederne, eller der af hensyn til barnets tarv er behov for, at kommunen iværksætter foranstaltninger med henvisning til principperne i SEL, nødretnlige principper og Børnekonventionen. I den konkrete sag traf Ankestyrelsen afgørelse om at anbringe tre børn uden for hjemmet uden samtykke. I sagen havde udlændingemyndighederne truffet afgørelse om afholdelse af udgifterne ved en anbringelse af børnene.

LOVTEKSTER MED MERE

Lovtekster

LBK nr. 809 af 20/06/2018 om sygedagpenge.

<https://www.retsinformation.dk/Forms/R0710.aspx?id=202058>

LOV nr. 743 af 08/06/2018 om ændring af lov om aktiv socialpolitik, lov om Udbetaling Danmark og udlændingeloven (indførelse af beskæftigelseskrav for ret til uddannelses- og kontanthjælp og forlængelse af opholdskravet samt ophævelse af bestemmelsen om opholdstilladelse på baggrund af arbejdsmarkedstilknytning).

<https://www.retsinformation.dk/Forms/R0710.aspx?id=201901>

LOV nr. 729 af 08/06/2018 om ændring af sundhedsloven.

<https://www.retsinformation.dk/Forms/R0710.aspx?id=201813>

LOV nr. 320 af 25/04/2018 om ændring af lov om aktiv socialpolitik, integrationsloven, lov om en aktiv beskæftigelsesindsats og ligningsloven (nedsættelse af integrationsydelse og omlægning af danskstillæg).

<https://www.retsinformation.dk/Forms/R0710.aspx?id=200883>

LBK nr. 225 af 20/03/2018 om arbejdsløshedsforsikring m.v.

<https://www.retsinformation.dk/Forms/R0710.aspx?id=199886>

LBK nr. 191 af 28/02/2018 af sundhedsloven.

<https://www.retsinformation.dk/Forms/R0710.aspx?id=199871>

LBK nr. 102 af 29/01/2018 om social service.

<https://www.retsinformation.dk/Forms/R0710.aspx?id=197036>

LOV nr. 1402 af 05/12/2017 om ændring af straffeloven, lov om en børne- og ungeydelse og lov om børnetilskud og forskudsvis udbetaling af børnebidrag.

<https://www.retsinformation.dk/Forms/R0710.aspx?id=196306>

LBK nr. 1417 af 01/12/2017 af forældreansvarsloven.

<https://www.retsinformation.dk/forms/R0710.aspx?id=194124>

LBK nr. 1208 af 17/11/2017 om social pension.

<https://www.retsinformation.dk/Forms/R0710.aspx?id=194457>

LBK nr. 1128 af 13/10/2017 om danskuddannelse til voksne udlændinge m.fl.

<https://www.retsinformation.dk/Forms/R0710.aspx?id=193933>

LBK nr. 1127 af 11/10/2017 om integration af udlændinge i Danmark.

<https://www.retsinformation.dk/forms/R0710.aspx?id=193999>

LBK nr. 1117 af 02/10/2017 af udlændingeloven.

<https://www.retsinformation.dk/Forms/r0710.aspx?id=194003>

LBK nr. 1086 af 19/09/2017 om kommunernes finansiering af visse offentlige ydelser udbetalt af kommunerne, Udbetaling Danmark og arbejdsløshedskasserne.

<https://www.retsinformation.dk/Forms/R0710.aspx?id=193776>

LBK nr. 269 af 21/03/2017 om aktiv socialpolitik.

<https://www.retsinformation.dk/Forms/r0710.aspx?id=188312>

LBK nr. 1342 af 21/11/2016 om en aktiv beskæftigelsesindsats.

<https://www.retsinformation.dk/forms/r0710.aspx?id=184891>

LOV nr. 623 af 08/06/2016 om integrationsgrunduddannelse (IGU).

<https://www.retsinformation.dk/Forms/R0710.aspx?id=181798>

LBK nr. 609 af 03/06/2016 om en børne- og ungeydelse.

<https://www.retsinformation.dk/Forms/R0710.aspx?id=180134>

LOV nr. 999 af 30/08/2015 om ændring af lov om børnetilskud og forskudsvis udbetaling af børnebidrag og lov om en børne- og ungeydelse.

<https://www.retsinformation.dk/Forms/R0710.aspx?id=174084>

LOV nr. 1482 af 23/12/2014 om organisering og understøttelse af beskæftigelsesindsatsen m.v.

<https://www.retsinformation.dk/forms/r0710.aspx?id=167202>

LBK nr. 1095 af 07/10/2014 om børnetilskud og forskudsvis udbetaling af børnebidrag.

<https://www.retsinformation.dk/Forms/R0710.aspx?id=163340>

Bekendtgørelser

BEK nr. 991 af 29/06/2018 om danskuddannelse til voksne udlændinge m.fl.

<https://www.retsinformation.dk/Forms/R0710.aspx?id=202362>

BEK nr. 988 af 29/06/2018 om rådighed for personer der ansøger om eller modtager integrationsydelse eller uddannelseshjælp som uddannelsesparate, herunder åbenlyst uddannelsesparate, eller integrationsydelse eller kontanthjælp som jobparate.

<https://www.retsinformation.dk/Forms/R0710.aspx?id=202357>

BEK nr. 977 af 28/06/2018 om en aktiv beskæftigelsesindsats.

<https://www.retsinformation.dk/Forms/R0710.aspx?id=202062>

BEK nr. 855 af 23/06/2018 om tolkebistand efter sundhedsloven.

<https://www.retsinformation.dk/Forms/R0710.aspx?id=202255>

BEK nr. 617 af 27/05/2018 om danskbonus efter lov om aktiv socialpolitik og integrationsloven

<https://www.retsinformation.dk/Forms/R0710.aspx?id=201809>

BEK nr. 243 af 21/03/2018 om boligplacering af flygtninge.

<https://www.retsinformation.dk/Forms/R0710.aspx?id=200303>

BEK nr. 1591 af 15/12/2017 om statsrefusion og tilskud samt regnskabsafleggelse og revision på visse områder inden for Børne- og Socialministeriets, Beskæftigelsesministeriets, Udlændinge- og Integrationsministeriets, Transport-, Bygnings- og Boligministeriets og Undervisningsministeriets ressortområder.

<https://www.retsinformation.dk/Forms/R0710.aspx?id=196590>

BEK nr. 894 af 29/06/2017 om særlig støtte efter § 34 i lov om aktiv socialpolitik.

<https://www.retsinformation.dk/Forms/R0710.aspx?id=192155>

BEK nr. 879 af 28/06/2017 om finansiering af visse offentlige ydelser, der udbetales af kommunerne, Udbetaling Danmark og arbejdsløshedskasserne.

<https://www.retsinformation.dk/Forms/R0710.aspx?id=192201>

BEK nr. 1623 af 15/12/2016 om integrationsgrunduddannelse efter lov om integrationsgrunduddannelse (IGU) og virksomhedsbonus efter integrationsloven.

<https://www.retsinformation.dk/Forms/R0710.aspx?id=185604>

BEK nr. 1400 af 29/11/2016 om beregning af den samlede hjælp efter § 25 b i lov om aktiv socialpolitik og fordelingen af opgaver mellem kommunen og Udbetaling Danmark efter § 25 d i lov om aktiv socialpolitik (kontanthjælpsloftsbekendtgørelse).

<https://www.retsinformation.dk/Forms/R0710.aspx?id=185071>

BEK nr. 1208 af 27/09/2016 om udarbejdelse af integrationskontrakt og om integrationsprogrammet efter integrationsloven.

<https://www.retsinformation.dk/Forms/R0710.aspx?id=184109>

BEK nr. 979 af 28/06/2016 om tilbud om helbredsmæssig vurdering af nyankomne flygtninge og familiesammenførte til flygtninge.

<https://www.retsinformation.dk/Forms/R0710.aspx?id=183357>

BEK nr. 310 af 30/03/2016 om kommunernes pligt til varsling, vejledning m.v. af modtagere af integrationsydelse eller uddannelses- eller kontanthjælp, hvis hjælp kan bortfalde eller blive nedsat som følge af 225-timersreglen.

<https://www.retsinformation.dk/Forms/R0710.aspx?id=179378>

Vejledninger

VEJ nr. 9371 af 22/05/2018 om regulering pr. 1. juli 2018 af satser efter integrationsloven, repatrieringsloven, danskuddannelsesloven, lov om integrationsgrunduddannelse (igu) og af satser for integrationsydelse efter lov om aktiv socialpolitik.

<https://www.retsinformation.dk/Forms/R0710.aspx?id=201609>

VEJ nr. 10322 af 20/12/2016 om de øvre grænser for den samlede hjælp (kontanthjælpsloftvejledningen).

<https://www.retsinformation.dk/Forms/R0710.aspx?id=186038>

VEJ nr. 10310 af 20/12/2016 om 225-timersreglen for ægtepar og ugifte der modtager hjælp efter lov om aktiv socialpolitik § 11.

<https://www.retsinformation.dk/Forms/R0710.aspx?id=185845>

Andet

Informationsbrev om boligplacering af flygtninge af 25/10/2016 fra Udlændinge-, Integrations- og Boligministeriet.

<http://uim.dk/filer/integration/informationsbrev-om-boligplacering-af-flygtninge.pdf>

Ny i Danmark

<https://www.nyidanmark.dk>

TILBUD I DANSK FLYGTNINGEHJÆLP

INTEGRATIONSNET

Integrationsnet er Dansk Flygtningehjælps praksisorienterede konsulenthus. Integrationsnet løser opgaver for kommuner, regioner og institutioner i hele Danmark og tilbyder professionelle løsninger inden for modtagelse af flygtninge, trivsel for udsatte børn, unge og familier samt mentorforløb og beskæftigelsesrettede indsatser.
www.integrationsnet.dk

LÆRDANSK

Lærdansk er Danmarks største netværk af sprogcentre. Lærdansk underviser og kvalificerer udlændinge i det danske sprog og arbejder for en bedre integration af udlændinge i Danmark.
www.laerdansk.dk

CENTER FOR UDSATTE FLYGTNINGE

Center for Udsatte Flygtninge er et videnscenter med indgående kendskab til integration og rehabilitering. Centret indsamler viden og tilbyder konkrete redskaber og metoder til, hvordan særligt udsatte flygtninge får et aktivt og værdigt liv i det danske samfund. Centerets medarbejdere yder rådgivning til fagfolk.
www.udsatteflygtninge.dk

FRIVILLIGAFDELINGEN

Dansk Flygtningehjælp har en række frivilligt baserede tilbud, som f.eks. lektiehjælp, netværksfamilier og mentorforløb, der støtter flygtninge og indvandrere i at blive en del af det danske samfund. Som en del af den frivillige indsats driver Dansk Flygtningehjælp syv rådgivninger i Danmark, hvor flygtninge, indvandrere og deres familier kan få gratis, professionel rådgivning i juridiske, psykologiske og sociale anliggender.
www.flygtning.dk/frivillig

TOLKESERVICE

Flygtningehjælpens Tolkeservice tilbyder tolkning og oversættelse af skriftlige materialer på 65 forskellige sprog. Tolkningen kan både foregå telefonisk, på video og ved personligt fremmøde.
tolkeservice.flygtning.dk

REPATRIERING

Dansk Flygtningehjælp tilbyder rådgivning og information til flygtninge og indvandrere, der overvejer at vende frivilligt tilbage til deres hjemland. I hjemlandene støtter vi forskellige projektaktiviteter - ofte i kombination med den økonomiske støtte, der gives fra kommunen.
www.flygtning.dk/danmark/om-at-vende-hjem

RÅDGIVNING AF ASYLANSØGERE

Dansk Flygtningehjælps asylrådgivning tilbyder rådgivning til alle asylansøgere i Danmark. Rådgivningen giver svar på spørgsmål om alle faser af asylproceduren, den danske udlændingelov, Dublin-forordningens bestemmelser og udrejsespørgsmål.
www.flygtning.dk/asyl

